

သစ်တောဖြူးမှု

၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ

ဗာဝိက

ပျက်နှာဖုံး			
✦ တန့်ကြည်တောင်ရှုခင်း(ခါတ်ပုံ-စိုးလွင်သူ)	ပျက်နှာဖုံး	✦ ကျားနှင့်လူပဋိပက္ခ ကြီးပမ်းဖြေရှင်းဆောင်ရွက်မှုများ - ဝေယျမြီး၊ ဦးစီးအရာရှိ	၂၂
ခေါင်းကြီး			
✦ စာတည်းအဖွဲ့မှ စာဖတ်သူသို့	၁	ဂဃကဏ္ဍ	
သတင်းပျားကဏ္ဍ			
✦ သစ်တောသတင်းများ၊ တရားမဝင်သစ်နှင့် သစ်တော ထွက်ပစ္စည်းများဖမ်းဆီးရမိခြင်းသတင်းများ	၂-၃	✦ နှောင်း - တစ်စုံ	၃၄-၃၅
သစ်တောလုပ်ငန်းကဏ္ဍ			
✦ အမျိုးသားစီးပွားရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် တည်ငြိမ်ရေးအတွက် ... - ဦးစိန်သက်	၄-၆	ကဗျာ / ကဏ္ဍကဏ္ဍ	
✦ သစ်လုံး၏ နှစ်ကွင်းများ - ဒေါက်တာဇော်လှိုင်နှင့် သစ်အသုံးချရေးဌာနမှီခိုက်	၂၆-၂၇	✦ ရွှေရောင်အိပ်မက် (ကဗျာ) - ဝန်ခိုက်	၁၆
✦ ဒေသခံပြည်သူများပူးပေါင်းပါဝင် စီမံအုပ်ချုပ်သော စံပြုသစ်တောများ တည်ထောင်ခြင်းမိတ်ဆက် - ဒေါက်တာအင်ကြင်ခိုင်နှင့် FD-AI'CO Model Forest စီမံကိန်းအဖွဲ့	၄၆-၄၈	✦ ကာတွန်း - အော်ပီကျယ်	၄၂
အခြားသောသိပ္ပံပညာရပ်ကဏ္ဍ			
✦ ဝန်ထမ်းမှတ်တမ်းပြုစုထိန်းသိမ်းခြင်း - ဇော်မင်းထွဋ်	၇-၁၀	ဘက်ပိုဒ်ကဏ္ဍ	
✦ အတွင်းနှင့်အပြင် - မောင်ကြာလှ	၁၉-၂၁	✦ An Old Forester Looks Back. Nine-- Community Forestry in Myanmar - U Sein Thet	၄၀-၄၂
✦ အသွင်တူသော်လည်း မတူကွဲပြားသည့် ပုန်းညက်နှင့် သရဖီ - ဒေါ်ဖြူဖြူနှင့်၊ လ/ထသုတေသနအရာရှိ	၄၃-၄၅	နောက်ကျောဖုံး	
✦ ရောင်စုံ ဒီရေတောအပင်များ - မြိုးသက်နိုင် (ဒီရေတော)	၃၈-၃၉	✦ မြန်မာ့ဝါးများ - ဦးဟုတ်လင်း	၄၉
ဘဝတစ်ကျွေကဏ္ဍ			နောက်ကျောဖုံး
✦ အမှတ်တရ (၅) - ကိုဇွန်မြိုး (မြောင်)	၁၁-၁၆	စာတည်းမှူးချုပ်နှင့် ထုတ်ဝေသူ	
✦ တို့ ဘိုးဘွားအမွေအစစ်ဖို့ - ဖိုးမောင် (ကျောက်ခွက်ကြီးရိုး)	၁၇-၁၈	ဦးလှဦး	
✦ ပြောကြည့်တော့ - အုန်းထွဋ်လေး	၂၃-၂၅	ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးဌာန	
✦ ပန်းကန်ပြားပျံ၊ ခြင်းထဲကကြက်နှင့် အဝေးသုံး - တင်ဝင်း	၂၈-၃၁	ရုံးအမှတ်(၃၉)၊ သစ်တောဦးစီးဌာန၊	
✦ မယ်ညိုတောင်ခြေက ငါးတပုံရွာ - ဒေါက်တာ အိအိအောင်	၃၂-၃၃	သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန	
		နေပြည်တော်	
		ထုတ်ဝေခွင့်အမှတ် - (မြ-၀၀၄၀၀)	
		စာတည်း	
		ဦးမောင်မောင်အေး - ၃ -	
		လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး	
		စာတည်းအဖွဲ့ဝင်များ	
		ဦးအောင်ကျော်ဦး လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး	
		ဒေါ်မေဇင်မြင့် ဦးစီးအရာရှိ (English Editor)	
		ပုံနှိပ်သူ	
		ဦးရဲလွင်ဌေး(မြ-၀၁၁၅၅)	
		ပေါ်ပြူလာမိသားစုပုံနှိပ်တိုက်	
		(၀-၁၈၃)၊ ပွဲရုံတန်း၊ မြို့မဈေး၊ ဓမ္မသီရိမြို့နယ်၊	
		နေပြည်တော်	
		ဆက်သွယ်ရန် - ၀၆၇-၃၀၀၅၃၅၄	
		fdextension39@gmail.com	

စာတည်းအဖွဲ့မှ စာပတ်သူသို့

နှစ်တစ်နှစ်ကုန်ဆုံး ၍ နှစ်သစ်တစ်ခုဆီသို့ ကူးပြောင်းပြီး ဖြစ်သလို 'သစ်တောကြေးမုံ' သည်လည်း သက်တမ်းတစ်နှစ်ကြီးပြင်းလာပြီဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ၂၀၀၄ ခုနှစ်မှစတင်၍ သစ်တောရေးရာဂျာနယ်၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်သစ်တောရေးရာဂျာနယ်၊ သစ်တောကြေးမုံ ဟူ၍ အဆင့်ဆင့်အမည်ပြောင်းထုတ်ဝေလာခဲ့သည်မှာ ၂၀၂၃ ခုနှစ်အစတွင် (၁၉)နှစ် သက်တမ်းရှိပြီဖြစ်ပါသည်။

ယခင်က (၂)လ တစ်ကြိမ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်မှ ၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလမှစတင်၍ လစဉ်ထုတ်ဝေနိုင်ရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ သစ်တောကြေးမုံအား တစ်လလျှင် စောင်ရေ (၂၅၀၀)ထုတ်ဝေပြီး အခမဲ့ဖြန့်ဝေပေးလျက်ရှိပါသည်။ သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် အခမ်းအနားသတင်းများ၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၊ ဒုတိယဝန်ကြီးနှင့် လုပ်ငန်းဌာနအကြီးအကဲများ၏ လုပ်ငန်းစစ်ဆေးမှု သတင်းများ၊ ပညာရပ်ဆိုင်ရာဆောင်းပါးများ၊ အခြားသိကောင်းစရာများ၊ နိုင်ငံတကာမှ ပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာသတင်းများ၊ ကာတွန်း၊ ကဗျာ၊ ဝတ္ထုစသည်များဖြင့် စုံစုံလင်လင်ဖော်ပြနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်သာမက ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာအကြောင်းအရာများနှင့် လက်တွေ့ဆောင်ရွက်ရာတွင်တွေ့ကြုံရသည့် ဗဟုသုတများကို သစ်တောကြေးမုံတွင် ဝေဝေဆာဆာတင်ပြနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

စာဖတ်သူများအား ရသမျိုးစုံပေးစွမ်းနိုင်သော ရသကဏ္ဍ၊ သစ်တောဝန်ထမ်းများ ဘဝတွင်တွေ့ကြုံခဲ့ရသော အတွေ့အကြုံများကို ဝေငှပေးနိုင်ရန် ဘဝတစ်ကွေ့ကဏ္ဍများကိုလည်း ကဏ္ဍအသစ်အနေဖြင့် ဖြည့်စွက်ထည့်သွင်းပေးထားပါသည်။ ပြည်သူ့အတွင်း နီးကြားထကြွသည့် အသိရှင်သန်စေခြင်းအား အထောက်အကူပြုရန်နှင့် တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ရည်မှန်းချက်ဖြစ်သည့် သစ်တောကဏ္ဍဆိုင်ရာလုပ်ငန်းကိစ္စရပ်များ၊ သစ်တောပညာပေးအစီအစဉ်များအား ဝန်ထမ်းများနှင့် ပြည်သူများအတွင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်သိရှိနိုင်စေရန် စီစဉ်ထုတ်ဝေလျက်ရှိပြီး သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ရှိ လုပ်ငန်း/ဌာန များသို့ ဖြန့်ဝေလျက်ရှိပါသည်။

အခြားသော ကလောင်သစ်စာမူများကိုလည်း ရေးသားပေးပို့ရန် မေတ္တာရပ်ခံဖိတ်ခေါ်အပ်ပါသည်။ သစ်တောကြေးမုံကို လစဉ် အဆင့်အတန်းရှိစွာ ထွက်ရှိနိုင်ရေးအတွက် ဌာနအကြီးအကဲများ၏ လမ်းညွှန်မှုဖြင့် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးဌာနဝန်ထမ်းများက ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိသလို သစ်တောကြေးမုံနှင့်ပတ်သက်၍ ကောင်းမွန်သောအကြံပြုချက်များကိုလည်း ဖိတ်ခေါ်အပ်ပါသည်။

တိုးချဲ့ပညာပေးရေးဌာန တာဝန်ရှိသူများသည် ဌာနသင်တန်းများတွင် သင်ခန်းစာများ သင်ကြားပို့ချသည့်အခါ၌လည်း တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များမှ ဝန်ထမ်းများက သစ်တောကြေးမုံအား စိတ်ဝင်စားစွာဖြင့် ဖတ်ရှုကြပြီး လေ့လာခွင့်ရရှိကြောင်း ပြောကြားကြသည်ကိုလည်း ကြားသိခဲ့ရပါသည်။ သစ်တောကြေးမုံဖြန့်ဝေရာတွင် ဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ လုပ်ငန်း/ဌာနများကိုသာ အဓိက ဖြန့်ဝေပေးခဲ့သော်လည်း သစ်တောကြေးမုံ

လစဉ်ထွက်ရှိမှုကိုသိသော အချို့ဌာနဆိုင်ရာများမှလည်း ဆက်သွယ်၍ တောင်းယူဖတ်ရှုလျက်ရှိသည်ကို ဝမ်းမြောက်ဖွယ်တွေ့ရှိရပါသည်။

သို့ဖြစ်ပါ၍ သစ်တောကြေးမုံ ရေရှည်တည်တံ့၍ အဆင့်အတန်းရှိသော ဂျာနယ် တစ်စောင်အဖြစ် ထုတ်ဝေနိုင်ရေး၊ ယခုထက်ပိုမိုကဏ္ဍစုံဖော်ပြနိုင်ရေးများကို ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါကြောင်းနှင့် အချိန်မီမေတ္တာဖြင့် စာမူများပေးပို့ကြသော စာမူရှင်များအားလုံးကို သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနကိုယ်စား အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါကြောင်း ဖော်ပြလိုက်ရပါသည်။

- သစ်တောမူဝါဒ (၆)ချက်**
- (၁) ကာကွယ်ခြင်း
ရေ မြေ၊ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်၊ ဇီဝမျိုးစုံနှင့် သဘာဝဝန်းကျင်ကို ကာကွယ်ရမည်။
 - (၂) ထာဝစဉ်တည်တံ့စေခြင်း
လက်ရှိပြည်သူလူထုနှင့် နောင်လာနောက်သားများပါ သစ်တောများမှရရှိနိုင်သည့် တိုက်ရိုက်နှင့်သွယ်တိုက်သော အကျိုးများကို စဉ်ဆက်မပြတ် ခံစားနိုင်ကြစေရန် သစ်တောသယံဇာတအရင်းအမြစ်များကို ထာဝစဉ် တည်တံ့နေစေရေးအတွက် ထိန်းသိမ်းရမည်။
 - (၃) အခြေခံစားသုံးနေထိုင်အပ်ချက်များ ပြည်ဆည်းပေးခြင်း
ပြည်သူလူထု၏ လောင်စာ၊ နေအိမ်အဆောက်အအုံ၊ အစားအစာနှင့် အပန်းဖြေရေးနေမှုအစရှိသည့် အခြေခံစားသုံးနေရေး လိုအပ်ချက်များကို ပြည်ဆည်းပေးရမည်။
 - (၄) စွမ်းဆောင်ရည်တိုးတက်မြှင့်တင်ပေးခြင်း
သစ်တောသယံဇာတများမှ ရရှိနိုင်သည့် စီးပွားရေး အကျိုးအမြတ်တို့အား လူမှုရေးနှင့် သဘာဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာတို့ကို မထိခိုက်စေဘဲ အပြည့်အဝအသုံးချနိုင်ရန် စီမံရမည်။
 - (၅) ပြည်သူတို့က ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်လာစေခြင်း
သစ်တောများပြုစုထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောသယံဇာတများအသုံးချရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းတို့တွင် ပြည်သူတို့က ပူးပေါင်းပါဝင်လာကြစေရန် ဆောင်ရွက်သွားရမည်။
 - (၆) ပြည်သူအတွင်း နီးကြားထကြွသည့် အသိရှင်သန်နေစေခြင်း
နိုင်ငံတော်၏ လူမှုစီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ဖော်ဆောင်ရာတွင် သစ်တောများ၏ အဓိကအခန်းပု ပါဝင်နေကြောင်းကို ပြည်သူတို့အတွင်း နီးကြားသည့် အသိ ရှင်သန်နေစေရန် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်သွားရမည်။

သတင်းကဏ္ဍ

ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ရှမ်းပြည်နယ် ခရီးစဉ်

ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးခင်မောင်ရှိသည် (၁-၁၂-၂၀၂၂) ရက်နေ့ နံနက်ပိုင်းတွင် ရှမ်းပြည်နယ်(မြောက်ပိုင်း)၊ ကျောက်မဲခရိုင်၊ နောင်ချိုမြို့နယ်၊ ဆီးပင်ကြီးပိုင်းရှိ ၁/၁၉၈၄ ကျွန်း၊ ထင်းရှူးသက်ကြီးစိုက်ခင်း ၅၅၀ ဧကအား ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ထားမှုနှင့် ဆီးပင်ကြီးပိုင်း၊ အကွက်အမှတ် (၁) ရှိ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ကြီးမြန်ယမနေနှင့် ယူကလပ် ပုဂ္ဂလိကစိုက်ခင်း ၃၅ ဧကရှိ ကြီးမြန်သစ်မျိုးများ၏ ရှင်သန်ကြီးထွားမှုအခြေအနေအား ကြည့်ရှုစစ်ဆေးပြီး သက်ကြီးစိုက်ခင်းများ ရေရရှိသည်တို့အောင် ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ဒေသနှင့်ကိုက်ညီသော ကြီးမြန်သစ်မျိုးစိုက်ခင်းများ တိုးချဲ့တည်ထောင်ရေး မှာကြားသည်။

ဆက်လက်၍ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးသည် သစ်တောဦးစီးဌာန၊ နောင်ချိုမြို့နယ်၊ ဘန့်ဘွေး သစ်တောရုံးရှိ လိပ်ကယ်ဆယ်ရေးစခန်းအတွင်း တရားမဝင် သယ်ယူမှုများမှ ဖမ်းဆီးရမိသော လိပ်ကြက်တူရွေး၊ လိပ်ဝါ၊ လိပ်မောင်း၊ လိပ်ပုပ်၊ လိပ်မဲကြီး၊ ရခိုင်လိပ် လိပ်မျိုး(၆)မျိုး၊ ကောင်ရေ ၆၀၀ ကောင်အား ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှု ဆောင်ရွက်နေသည့် အခြေအနေအား လှည့်လည်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးရာ တာဝန်ရှိသူများက ရှင်းလင်းတင်ပြပြီး ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးက လိုအပ်သည်များ မှာကြားသည်။ ထို့နောက် ၁/၁၉၈၂ သက်ကြီးပျဉ်းကတိုးစိုက်ခင်း ၂၅၀ ဧကအား ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ထားမှု အခြေအနေနှင့် ဘန့်ဘွေးအမြဲတမ်းပျိုးဥယျာဉ်ရှိ ၂၀၂၃ ခုနှစ် မိုးရာသီအတွင်း လူထုဖြန့် စိုက်ပျိုးဆောင်ရွက်သွားမည့် သစ်မျိုး ၁၀ မျိုးဖြင့် ပျိုးပင် ၅၀၀၀၀ ကျော် ပျိုးထောင်ထားရှိမှု အခြေအနေအား လှည့်လည်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခဲ့ပါသည်။

ပထမအကြိမ် ဖျက်ပိုး/ရောဂါစီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအဖွဲ့ ဆွေးနွေးပွဲ ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားကျင်းပခြင်း

ပထမအကြိမ် ဖျက်ပိုး/ရောဂါစီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအဖွဲ့ဆွေးနွေးပွဲ ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားကို (၁၄-၁၂-၂၀၂၂)ရက်နေ့၊ နံနက်(၀၉:၃၀)နာရီတွင် Aureum Palace Hotel၊ နေပြည်တော်တွင်ကျင်းပရာ သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးဌေးအောင် တက်ရောက်၍ အဖွင့်အမှာစကားပြောကြားသည်။

သစ်တောဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ပြောကြားရာတွင် သစ်တောဦးစီးဌာနအနေဖြင့် သုတေသနနယ်ပယ်တွင် အပင်ရောဂါ/ ဖျက်ပိုးဆိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်မှုနည်းပညာများ ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန်အတွက် အာရှ သစ်တောဆိုင်ရာကဏ္ဍ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအဖွဲ့

(AFoCO)နှင့်ပူးပေါင်း၍ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးအတွင်း တည်ထောင်ထားရှိသည့်ကျွန်းစိုက်ခင်းများတွင် ကျရောက်တတ်သည့်ဖျက်ပိုးနှင့် ရောဂါများအား ဘက်ပေါင်းစုံကာကွယ် နှိမ်နင်းခြင်းနည်းလမ်းများဖြင့် စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းစီမံကိန်းကို ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်မှ ၂၀၂၄-၂၀၂၅ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အထိ (၅)နှစ်ကြာ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး (အနောက်) ပြည်ခရိုင်နှင့် သာယာဝတီခရိုင်အတွင်းရှိ ဌာန ကျွန်းစိုက်ခင်းများနှင့် ပုဂ္ဂလိကကျွန်းစိုက်ခင်းများတွင် ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း၊

စီမံကိန်းဆောင်ရွက်မှုအနေဖြင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအား ချပြဆွေးနွေးကာ အကြံပြုချက်များ ရယူနိုင်ရန်အတွက် ကနဦးအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲနှင့်အစည်းအ

ဝေးပွဲများ (၂)ကြိမ်၊ ကျွန်းစိုက်ခင်းများတွင် ကျရောက်တတ်သည့်ဖျက်ပိုးနှင့် ရောဂါဆိုင်ရာ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးပွဲ (၅)ကြိမ်၊ သက်ဆိုင်ရာခရိုင်များရှိ ကျွန်းစိုက်ခင်းများနှင့် ပျိုးဥယျာဉ်များတွင် ကျရောက်တတ်သည့်ဖျက်ပိုးနှင့် ရောဂါများအား ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်ခြင်းလုပ်ငန်းများ (၅)ကြိမ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်း။

ယနေ့ ကျင်းပပြုလုပ်သည့် ဆွေးနွေးပွဲတွင် စီမံကိန်း၏အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နေမှုများ၊ ဆက်လက်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည့် စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ၊ ရန်ပုံငွေအခြေအနေများနှင့် ကျွန်းစိုက်ခင်းများတွင် ကျရောက်တတ်သည့် ဖျက်ပိုး/ရောဂါ စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကို လုပ်ငန်းအဖွဲ့ဝင်များမှ ဆွေးနွေးကြရန်နှင့် ပထမအကြိမ် ဖျက်ပိုး/ရောဂါ စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာလုပ်ငန်းအဖွဲ့ ဆွေးနွေးပွဲမှတစ်ဆင့် ကောင်းမွန်သည့်ရလဒ်များပေါ်ထွက်လာနိုင်ရေး မျှော်လင့်ပါကြောင်း ပြောကြားသည်။

အခမ်းအနားသို့ သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်(စီမံခန့်ခွဲရေး)၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး/ခရိုင်/မြို့နယ်များမှ တာဝန်ရှိသူများ၊ စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာနမှ ဖျက်ပိုး/ ရောဂါ ပညာရှင်များ၊ FD-AFoCO IPDM Project မှ တာဝန်ရှိသူများ တက်ရောက်ကြသည်။

သစ်တောပညာနှစ် (၁၀၀)ရာပြည့်အထိမ်းအမှတ်ကို ကြိုဆိုဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် စုပေါင်းသွေးလှူဒါန်းခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် တက္ကသိုလ်အဆင့် သစ်တောပညာသင်ကြားခြင်း နှစ်(၁၀၀)ရာပြည့် (၁၉၂၃-၂၀၂၃)ကို ကြိုဆိုဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် စုပေါင်းသွေးလှူဒါန်းခြင်းကို (၅-၁၂-၂၀၂၂)ရက်နေ့ နံနက် (၀၉:၀၀) နာရီက နေပြည်တော် ပြည်သူ့ဆေးရုံ(ခုတင်-၁၀၀၀)သွေးလှူဌာန၌ ကျင်းပသည်။

အဆိုပါသွေးလှူဒါန်းရာတွင် သစ်တောနှင့်သဘာဝဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ တက္ကသိုလ် ဆရာ၊ ဆရာမများ၊ ဝန်ထမ်း၊ ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူ (၁၀၀)ဦး က သွေးအမျိုးအစားမျိုးစုံ ၁၀၀ လုံးကို စုပေါင်းလှူဒါန်းကြပြီး သွေးအလှူရှင်များအား အဟာရဖြည့်စွက်စာများ ထောက်ပံ့ပေးအပ်ကြပါသည်။

နေပြည်တော်၊ တိုင်းဒေသကြီး / ပြည်နယ်များမှ ဖမ်းဆီးရမိခြင်း

သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာန၊ သစ်တောဦးစီးဌာနသည် တရားမဝင်သစ်နှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ရှာဖွေဖော်ထုတ်ဖမ်းဆီးရေးအား ပြည်သူပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် လူထုအခြေပြုစောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုသတင်းပို့စနစ် (Community Monitoring and Reporting System- CMRS) အပါအဝင်နည်းလမ်းမျိုးစုံဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ (၅-၁၂-၂၀၂၂) ရက်မှ (၁၁-၁၂-၂၀၂၂) ရက်နေ့အထိ နေပြည်တော်၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်သစ်တောဦးစီးဌာနများမှ ပေးပို့လာသောစာရင်းများအရ တရားမဝင် ကျွန်း (၆၀.၅၁၂၆)တန်၊ သစ်မာ (၄၁.၃၇၇၈)တန်၊ အခြား(၅၂.၀၆၆၂)တန်၊ စုစုပေါင်း (၁၅၃.၉၅၆၆)တန်၊ ယာဉ်/ယန္တရား(၁၇)စီး၊ တရားခံ (၂၉)ဦး ဖမ်းဆီးရမိခဲ့ပါကြောင်း။

ဖမ်းဆီးရမိမှုများအနက် အများဆုံးဖမ်းဆီးရမိမှုမှာ (၆-၁၂-၂၀၂၂) ရက်နေ့တွင် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ တောင်ငူခရိုင်၊ အုတ်တွင်းမြို့နယ်၊ ခပေါင်းကြိုးဝိုင်း၊ အကွက်အမှတ် (၆၄ ၊ ၈၀၊ ၈၃၊ ၁၁၁) အတွင်းမှ တရားမဝင် ကျွန်း သစ်လုံး/ ခွဲသား/ ခွဲခြမ်း/ ဖရုံစိပ် (၁၂၂)လုံး/ခြမ်း/စိပ် (၂၁. ၅၂၈၆) တန် ပိုင်ရှင်မဲ့ ဖမ်းဆီးရမိခဲ့ပါသည်။

အမျိုးသားစီးပွားရေးနှင့်
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် တည်ငြိမ်
ရေးအတွက်
မြန်မာ့သစ်တောများ
ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းခြင်း

ဦးစိန်သက်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး(ခြေခံ)

မြန်မာနိုင်ငံသည် သဘာဝ သယံဇာတများကြွယ်ဝသောနိုင်ငံ ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံဧရိယာ၏ ၄၂.၉၂ % သည် သစ်တောများနှင့် ဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိပါသည်။ (FAO 2015) သစ်တောများသည် ထုတ်ကုန်နှင့်ဝန်ဆောင်မှု အထောက်အပံ့အမျိုးမျိုးပေးစွမ်းနိုင်သောကြောင့် နိုင်ငံတော်၏ လူမှုစီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် အရေးပါသည့် အခန်းကဏ္ဍမှပါဝင်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျေးလက်နေပြည်သူများက အများစုဖြစ်ကြပြီး သစ်တောသယံဇာတများအပေါ်တွင် အများအပြားမှီခိုအားထားကြပါသည်။ ထို့အပြင် သစ်တောများအပေါ် အလွန်အကျွံ မှီခိုခြင်းဖြင့် သစ်တောပျက်စီးပြုန်းတီးမှုကို

တွန်းအားပေးလျက်ရှိပြီး မြန်မာနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် သစ်တောပြုန်းတီးမှု ပမာဏအားဖြင့် တတိယအများဆုံးနိုင်ငံဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြောင်းလဲကျင့်သုံးလာသော ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်နှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရန် ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် သစ်တောဥပဒေကို လည်းကောင်း၊ ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် သစ်တောနည်းဥပဒေများကို ပြင်ဆင်ရေးဆွဲ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည့်အပြင် လိုအပ်ချက်အရ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ဥပဒေအမှတ်၊ ၂၉၊ သစ်တောဥပဒေကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်မှ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ(၂၀)ရက်နေ့တွင် ပြန်လည်ထုတ်ပြန်ခဲ့၍ သစ်တောနည်းဥပဒေ (မူကြမ်း) ၂၀၁၉ ကို ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ၊ သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ပြုစုခဲ့ပြီး၊ အတည်ပြုထုတ်ပြန်နိုင်ရေးအတွက် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နေပါသည်။

ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံမှ စဉ်ဆက်မပြတ် သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း(SFM)အား လက်ရှိနှင့် နောင်အနာဂတ်ကာလမျိုးဆက် သစ်များ၏အကျိုးအတွက် သစ်တောအမျိုးအစားအားလုံး၏ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာတန်ဖိုးများကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် မြှင့်တင်ရန်ရည်ရွယ်၍ ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်စေသော သဘောတရားဟု သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။

SFM သည် စိုက်ပျိုးမြေများတိုးချဲ့ခြင်း၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်း၊ မြို့ပြများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခြင်း၊ ဆည်မြောင်းတံမံရေလျှောင့်ကန်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာခြင်း၊ ဒေသရင်းမဟုတ်သည့်မျိုးစိတ်များ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာခြင်းနှင့် သဘာဝသယံဇာတများ အလွန်အကျွံထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းကဲ့သို့ သစ်တောများအပေါ်တွင် ကျရောက်သည့်အန္တရာယ်များကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းရာတွင် အရေးကြီးသည့်အခန်းကဏ္ဍမှပါဝင်ပါသည်။ သတ္တုတူးဖော်ခြင်း၊ ဒေသရင်းမဟုတ်သည့်

မျိုးစိတ်များ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာခြင်း၊ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲခြင်း၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်သည့် တောမီး များလောင်ကျွမ်းခြင်းနှင့် ထာဝစဉ်မတည်မြဲနိုင်သော သစ် ထုတ်လုပ်မှုတို့ကြောင့် သစ်တောဧရိယာအများအပြား အ ဆင့်အတန်းကျဆင်းလျက်ရှိပါသည်။ ရာသီဥတု လျင်မြန် စွာနှင့် ထူးကဲစွာပြောင်းလဲလာခြင်းတို့သည် သစ်တောအ တန်းအစားကျဆင်းခြင်းကို ဖြစ်ပေါ်စေပြီး၊ သစ်တောများ အပေါ်မှီခိုနေထိုင်သည့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ အမြောက်အ များအား ပျက်စီးဆုံးရှုံးစေပါသည်။ သစ်ထုတ်ခြင်းကြောင့် သစ်တောများအတွင်း ဇီဝဒြပ်ထုများ လျော့နည်း ကျဆင်း သွားခြင်း၊ သစ်တောဖွဲ့စည်းပုံအသွင်သဏ္ဍာန်များ ပြောင်း လဲခြင်း၊ သစ်ထုတ်သည့်နေရာများ၌ ရာသီဥတုများ ပြောင်း လဲသွားခြင်း စသည့်တိုက်ရိုက်အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်စေပြီး သက်တမ်းတိုမျိုးစိတ်များ၌ ကောင်းကျိုးနှင့် ဆိုးကျိုးနှစ်မျိုးစလုံး သက်ရောက်နိုင်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် စဉ်ဆက်မပြတ် သစ်တောစီမံ အုပ်ချုပ်မှုကို တိုးတက်မှုရှိစေရန် အမျိုးသားလူမှုစီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် သဘာဝဝန်းကျင်ထာဝရတည်ငြိမ်ရေး တို့ကိုရရှိရန်အတွက် (၁၉၉၅ ခုနှစ်)တွင် သစ်တောမူဝါဒ သဘောထားကြေညာချက်ကိုထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ မူဝါဒ သည် စဉ်ဆက်မပြတ်ထုတ်လုပ်ခြင်းကို သစ်တောများနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများကာကွယ်ခြင်းဖြင့် အခြေခံစားဝတ်နေရေး လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ ထို့အပြင် မူဝါဒသည် အခြေခံလိုအပ်ချက်ကို ဦးတည် သည့်ပုံစံတစ်ခုဖြစ်ပြီး ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများကိုထိန်းသိမ်းခြင်း၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေတည်ငြိမ်ခြင်းနှင့် လူမှု စီးပွားရေးလိုအပ်ချက်များကိုမထိခိုက်ဘဲ ထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင် သည့် ထာဝစဉ်သစ်တောအုပ်ချုပ်မှုစနစ်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောမူဝါဒတွင် အမျိုးသားရေးရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင် များကို ပြည့်မီစွာဖော်ဆောင်နိုင်ရန် ပဓာနကျသော အ ချက်(၆)ချက်ကို ဖော်ပြထားပြီးကာကွယ်ခြင်း၊ ထာဝစဉ် တည်တံ့စေခြင်း၊ အခြေခံစားဝတ်နေရေး လိုအပ်ချက်များ ကိုဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း၊ စွမ်းဆောင်ရည် တိုးတက်မြင့်မား စေခြင်း၊ ပြည်သူတို့က ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်လာစေ ခြင်းနှင့် ပြည်သူအတွင်းနီးကြားတက်ကြွသည့် အသိရှင် သန်နေစေခြင်းတို့ပါဝင်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်ပြောင်း လဲကျင့်သုံးသော ဈေးကွက်စီးပွားရေးနှင့်လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်စေရန် ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် သစ်တောဥပဒေကိုလည်း ကောင်း၊ ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင်သစ်တောနည်းဥပဒေများကို လည်းကောင်း ပြင်ဆင်ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ ထူးခြား ချက်မှာ ၁၉၀၂ ခုနှစ် သစ်တောဥပဒေဟောင်းတွင် ထည့် သွင်းပြဋ္ဌာန်းခဲ့ခြင်းမရှိခဲ့သည့် သစ်တောပြုစုထိန်းသိမ်းရေး

လုပ်ငန်းများ၌ ပုဂ္ဂလိကအခန်းမှ ပါဝင်ရေးအတွက် လမ်း ဖွင့်ထားပေးခြင်းဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏စီးပွားရေးစနစ်မှာ ၁၉၈၈ ခုနှစ်မှစ၍ လွတ်လပ်သောဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်သို့ ဦးတည်ပြောင်း လဲခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံ၏စုစုပေါင်း ပြည်တွင်းထုတ်ကုန်မှာ ၁၉၈၈ ခုနှစ်တွင် ၃ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် ၁၃ ရာခိုင်နှုန်းအထိတိုးတက်လာခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံ၏အဓိက စီးပွားရေးကဏ္ဍများမှာ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေး၊ ရေလုပ် ငန်းနှင့်သစ်တောကဏ္ဍတို့ဖြစ်ပြီး စုစုပေါင်းပြည်တွင်း ထုတ် ကုန်၏ ရာခိုင်နှုန်း ၅၀ ခန့်နှင့် စုစုပေါင်းနိုင်ငံခြားဝင်ငွေ ၏ရာခိုင်နှုန်း ၃၀ ခန့်ကို နှစ်စဉ် ထောက်ပံ့ပေးလျက် ရှိ ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏သစ်တောကဏ္ဍသည် နှစ်စဉ် ပြည် တွင်းထုတ်ကုန်စုစုပေါင်း၏ ၁ % အောက်တွင်သာ ရှိ သော်လည်း နိုင်ငံခြားတင်ပို့မှုစုစုပေါင်း၏ ရာခိုင်နှုန်း ၁၀ ခန့်ကို ထုတ်လုပ်တင်ပို့လျက်ရှိပါသည်။ ထို့အပြင် နိုင်ငံ လူဦးရေ၏ ရာခိုင်နှုန်း ၇၀ ခန့်မှာ ကျေးလက်ဒေသတွင် နေထိုင်လျက်ရှိရာ အများစုမှာ သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ အပေါ်တွင် အဓိကမှီခိုလျက်ရှိသဖြင့် သစ်တောကဏ္ဍသည် တိုင်းပြည်၏လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးအခြေအနေများကို များစွာ အထောက်အပံ့ပေးလျက်ရှိပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အမျိုးသားပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာ မူဝါဒရည်မှန်းချက်မှာ ပြည်သူတစ်ရပ်လုံး၏လူနေမှုဘဝ အဆင့်အတန်းကို မြှင့်တင်ရေးအတွက် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်း စဉ်များတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာကိစ္စရပ်များကို ထည့်သွင်း ပေါင်းစပ်ခြင်းအားဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်သဟဇာတဖြစ်မှု၊ ဟန်ချက်ညီမှုတို့ကို ရရှိစေရေးပင်ဖြစ်သည်။ ပစ္စုပန်နှင့် အနာဂတ်မျိုးဆက်များ၏အကျိုးငှာ သဘာဝသယံဇာတ ပစ္စည်းများကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေးသည် နိုင်ငံတော်နှင့် နိုင်ငံသားတိုင်း၏တာဝန်ဖြစ်သည့်အပြင် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ် ငန်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာကာကွယ် စောင့်ရှောက်မှုကို ပဓာနကျသော ရည်မှန်းချက်အဖြစ် ထာဝစဉ်ထားရှိရမည်ဖြစ်သည်။ မြန်မာ့သဘာဝပတ်ဝန်း ကျင်ဆိုင်ရာဥပဒေကို ၂၀၁၂ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။ သို့သော် မြန်မာ့သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဥပဒေ (၂၀၁၂)သည် ပြည်တွင်းပြည်ပ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း များကို အကျိုးသက်ရောက်မှု အားပျော့လွန်းလှပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများနှင့်အတူ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးကိစ္စရပ်များကို ဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ်ငန်း များတွင် ထိရောက်စွာပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်မှစတင်၍ ပြည်တွင်း/ပြည်ပအဖွဲ့အစည်း များနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိပြီး ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ မူဝါဒမူဘောင်များ ရေးဆွဲချမှတ်ခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံတော်၏

ပြောင်းလဲကျင့်သုံးဆောင်ရွက်နေသော စီးပွားရေးအလျဉ် အမြန်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့်အညီ ပြည်တွင်းပြည်ပရင်းနှီး မြုပ်နှံမှုများအား လက်ခံဆောင်ရွက်ခွင့်ပြုရာတွင် စီးပွား ရေးလုပ်ငန်းများကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်လူမှုရေးအပေါ် သိသာထင်ရှားစွာထိခိုက်မှုများကို ရှောင်ရှားနိုင်ရေးအနည်း ဆုံးဖြစ်စေရေးနှင့်လျှော့ချနိုင်ရေးတို့အတွက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ သော်လည်း ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းမှုအားနည်းခြင်း၊ စောင့်ကြည့် စစ်ဆေးခြင်းနှင့်အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်းများ အားနည်းခြင်း တို့ကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သယံဇာတယိုယွင်းပျက်စီးမှု များ ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေ (၂၀၁၂)တွင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်းဆိုင်ရာ နှင့်ပတ်သက်၍ ပြဋ္ဌာန်းချက်မှာ ပုဒ်မ ၇(၃) အစိုးရဌာန၊ အဖွဲ့အစည်း သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးဦးက ပြုလုပ်မည့်စီမံချက် သို့မဟုတ်လုပ်ဆောင်မှုသည် ပတ် ဝန်းကျင်ကို သိသာထင်ရှားစွာ ထိ ခိုက်စေနိုင်ခြင်းရှိ မရှိနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှုဆန်းစစ် သည့်စနစ်နှင့် လူမှုရေးအရထိခိုက် မှုဆန်းစစ်သည့်စနစ်တစ်ရပ်ကို ချ မှတ်ဆောင်ရွက်စေခြင်းဟုဖော်ပြ ပါရှိပြီး၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်း ရေးနည်းဥပဒေများ (၂၀၁၄)တွင် ပုဒ်မ ၂(ဃ)အရ ပတ်ဝန်းကျင် ထိ ခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်းတွင် အဆိုပြု ထားသောစီမံကိန်း၊ စီးပွားရေးလုပ်

ငန်း၊ ဝန်ဆောင်မှု သို့မဟုတ် လုပ်ဆောင်မှုတစ်ခုခုကို ခွင့်ပြုရန်သင့်မသင့် ဆုံးဖြတ်နိုင်ရေးအတွက် ယင်းလုပ်ငန်း လုပ်ဆောင်မှုကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်၏ရုပ်ပိုင်း၊ လူနှင့် သက် ရိုလောက၊ လူမှုရေးနှင့်စီးပွားရေးတို့အပေါ် ထင်ရှားသိသာ စွာ ထိခိုက်ပြောင်းလဲမှုဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည့် အလားအလာ များ သို့မဟုတ် ထိခိုက်ပြောင်းလဲမှုဖြစ်စဉ်များရှိမရှိ စနစ် တကျဆန်းစစ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်ဟုလည်းကောင်း၊ ပုဒ်မ ၂ (ဆ) အရ စီမံကိန်း၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၊ ဝန်ဆောင်မှု သို့မဟုတ် လုပ်ဆောင်မှုတည်ဆောက်ခြင်း၊ အကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းလည်ပတ်ခြင်း၊ ရပ် စဲခြင်း၊ ပိတ်သိမ်းခြင်းလုပ်ငန်း အဆင့်ဆင့် ဆောင်ရွက်မှု ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် သက် ဆိုင်သည့်အကြောင်း တစ်ခုခုကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပတ် ဝန်းကျင်ကို ဆိုးကျိုးသက်ရောက်ခြင်းမှကာကွယ်ရန် ဖြစ် စေ၊ ရှောင်လွှဲရန်ဖြစ်စေ၊ ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှု လျော့

သစ်ပင်များ မှ လူသားတို့အတွက် အစားအစာ၊ နေအိမ်၊ လောင်စာ၊ ဆေးဝါးများ ရရှိစေသည်သာမက အောက်စီဂျင်ဓာတ်ငွေ့ ရရှိစေခြင်း၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကြောင့် ကျရောက်လာသည့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များမှ ကာကွယ်ပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးကြပါသည်။

နည်းစေရန်ဖြစ်စေ ဆောင်ရွက်မည့်နည်းလမ်းနှင့် အစီအ စဉ်များဖော်ပြသည့်စီမံချက်ကိုဆိုသည်ဟုဖော်ပြထားပါသည်။

သစ်တောများဟုဆိုရာ၌ ဥပဒေအရ စနစ်တ ကျအုပ်ချုပ်လျက်ရှိသော ကြီးဝိုင်း ကြီးပြင် ကာကွယ်တော များနှင့် ထိရောက်စွာမအုပ်ချုပ်နိုင်ဘဲ လယ်ယာမြေများနှင့် ဆက်စပ်ရောပြွန်းလျက်ရှိသော ကြီးပြင်အပတောများလည်း ပါဝင်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူဦးရေတိုးတက်များပြား လာသဖြင့် သစ်တောများအတွင်း လယ်ယာတိုးချဲ့ခြင်း၊ စားကျက်ချဲ့ခြင်း၊ ကိုယ်ပိုင်သုံးနှင့်စီးပွားဖြစ်သစ်တောထွက် ပစ္စည်းထုတ်ယူခြင်း၊ ဥယျာဉ်ခြံမြေနှင့် စက်မှုလက်မှုလုပ် ငန်းအတွက် မြေရိုင်းများခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းခြင်းနှင့် အခြေ

ခံအဆောက်အအုံများတည်ဆောက်ခြင်း အစရှိသည်များ ကြောင့် သစ်တောများ၏အခြေအနေကို ပျက်စီးစေနိုင်

သည်ဖြစ်ရာ ထိရောက်စွာပြုစုထိန်း သိမ်းကာကွယ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ မြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒ အနေ ဖြင့် မြေအသုံးချမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း၊ သစ်တော မျိုးဆက်ခြင်းနှင့် သုတေသနစိုက် ခင်းတည်ထောင်ခြင်း၊ သစ်အခြေ ခံစက်မှု လုပ်ငန်းဈေးကွက်ဖြင့်တင် ခြင်းနှင့်ကုန်သွယ်ခြင်း၊ စီမံကိန်းရေး ဆွဲခြင်း၊ ဘတ်ဂျက်နှင့်ဘဏ္ဍာရေး ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း စသည်များ အားပြည်သူလူထုက ပူးပေါင်းဆောင် ရွက်ခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏နီးကြားသည့် အသိတို့ကိုလည်း ရှင်းလင်းစွာ လွှမ်း

ခြုံ အကျိုးသက်ရောက်စေနိုင်ပါသည်။ သစ်တောမူဝါဒဖြင့် ကြီးဝိုင်းတောများနှင့် ကြီးပြင်ကာကွယ်တောများ ပါဝင် သော သစ်တောမြေများကို နိုင်ငံစုစုပေါင်းမြေဧရိယာ၏ (၃၀) ရာခိုင်နှုန်း အထိလည်းကောင်း၊ သဘာဝနယ်မြေကို ရေတိုတွင်(၅)ရာခိုင်နှုန်း၊ ဧရရှည်တွင်(၁၀) ရာခိုင်နှုန်းအထိ လည်းကောင်း တိုးမြှင့်ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်သွားရန် သတ်မှတ်ထားကြောင်း လေ့လာသိရှိနိုင်ပါသည်။

လူသားများအပါအဝင် သက်ရှိသတ္တဝါများသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို မှီခိုရပ်တည်နေရပြီး ရာသီဥတု ညီညွတ်မျှတမှုနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲစုံလင်မှုအတွက် ကောင်း မွန်သောဂေဟစနစ်များ တည်တံ့နေမှသာ သက်ရှိသတ္တဝါ များ ပိုမိုအသက်ရှင်နေထိုင်နိုင်ပြီး သဘာဝဘေးအန္တရာယ် တို့မှ ကာကွယ်ပေးနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

စာမျက်နှာ (၂၁)သို့ ➤

ဝန်ထမ်းမှတ်တမ်း ပြုစုထိန်းသိမ်းခြင်း

ဇော်မင်းထွဋ် (၉၃)

ယခင်လမှအဆက်

ဝန်ထမ်းမှတ်တမ်း စာအုပ်ပြုစုခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ သက်ဆိုင်ရာဝန်ထမ်း၏ တာဝန်နှင့်အခွင့်အရေးများကို ဝန်ထမ်းစည်းမျဉ်းဆိုင်ရာ ကောက်နုတ်ချက် စာစောင်၊ အပိုဒ် ၂၂၃ တွင် အငြိမ်းစားယူသည့်အခါ လုပ်သက်ကို စိစစ်ရာ၌ အခက်အခဲမရှိစေရန်အလို့ငှါ မိမိ၏ အမှုထမ်းသက် မှတ်တမ်းများကို စနစ်တကျထားရှိသည်။ မထားရှိသည်ကို ကြည့်ရှုရန် ဝန်ထမ်းတိုင်းတွင် တာဝန်ရှိပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဝန်ထမ်းတစ်ဦးက ယင်း၏ အမှုထမ်းသက် မှတ်တမ်းကို ကြည့်ရှုလိုသည်ဟုတောင်းခံပါက ဌာနအကြီးအကဲက ကြည့်ရှုခွင့်ပြုရပါမည်။ မည်သည့် ဝန်ထမ်းမဆို မိမိ၏အမှုထမ်းသက် မှတ်တမ်းမိတ္တူကို မိမိလက်ဝယ်၌ တစ်စောင်ထားရှိပြီး ထိုအမှုထမ်းသက်မှတ်တမ်းတွင် ရေးသွင်းလိုပါက ရေးသွင်းခွင့်ရှိပါကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

အမှုထမ်းသက်မှတ်တမ်း သို့မဟုတ် ဝန်ထမ်းမှတ်တမ်းစာအုပ်ကို နှစ်စဉ်စိစစ်ဆောင်ရွက်ရန် ဝန်ထမ်းစည်းမျဉ်းဆိုင်ရာ ကောက်နုတ်ချက်စာစောင်-၂၂၄ တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည်-

၂၂၄။ အမှုထမ်းသက်မှတ်တမ်းများကို အောက်ပါအတိုင်း စိစစ်ရမည်-

- (က)ဌာနအကြီးအကဲ သို့မဟုတ် ယင်းက တာဝန်ပေးအပ်သူသည် ခွင့်စာရင်းအပါအဝင် အမှုထမ်းသက်မှတ်တမ်းကို နှစ်စဉ်စိစစ်ရမည်။
- (ခ)ကျန်တာဝန်ကို ဌာနအကြီးအကဲ၏ တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရသူ စိစစ်ပြီးသည့်မှတ်တမ်းများ၏ အနည်းဆုံးငါးရာခိုင်နှုန်းကို ဌာနအကြီးအကဲကိုယ်တိုင် သေချာစွာ စစ်ဆေးရမည်။
- (ဂ)စိစစ်သည့်ဝန်ထမ်းသည် ယခင်နှစ်က စိစစ်ပြီးသည့်နေ့ရက်မှစ၍ ယခုစိစစ်သည့်နေ့ရက်အထိ ဝန်ထမ်းတိုင်း၏ အမှုထမ်းသက်မှတ်တမ်းများသည် သက်ဆိုင်ရာစည်းမျဉ်းများနှင့်အညီ မှန်ကန်စွာ မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်း ရှိ၊ မရှိစိစစ်ဆေးရမည်။ ထို့နောက်အောက်ပါ

နမူနာအတိုင်းမှတ်တမ်းပြု၍ လက်မှတ်ရေးထိုးရမည်။ လက်မှတ်ရေးထိုးသည့် ရက်စွဲကိုလည်း ရေးသား ရမည်-

အောက်တွင် ဖော်ပြပါရှိသည့်ကာလအတွက် အမှုထမ်းသက်ကာလကို စာတိုင်(၃)တွင်ဖော်ပြထားသည့် မှတ်တမ်းမှတ်ရာများဖြင့် တိုက်ဆိုင်စိစစ်ပြီးပါကြောင်း။

- (၁) (၂) (၃)
- မှ သို့ တိုက်ဆိုင်စိစစ်ဆေးသည့်မှတ်တမ်းများ စိစစ်သူ၏ လက်မှတ်၊ ရာထူး

(ဃ) စိစစ်သည့် ဝန်ထမ်းသည် ရုံးတွင် ထိန်းသိမ်းထားရှိသော မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် စိစစ်၍မရနိုင်သည့်အမှုထမ်းကာလများကို တွေ့ရှိပါက ထိုကာလများအတွက် သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ထမ်းကိုယ်တိုင်၏ ရှင်းလင်းဖော်ပြချက်နှင့် ထိုဝန်ထမ်း၏ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ဖြစ်သော ဝန်ထမ်းတို့၏ ထောက်ခံချက်များကို ရယူ၍ ယင်းတို့ကိုဌာနအကြီးအကဲ၏ အတည်ပြုချက်နှင့်အတူ အမှုထမ်းသက်မှတ်တမ်းတွင် ပူးတွဲထားပြီးကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ထားရမည်။

မှတ်ချက်။ တိုက်ဆိုင်စိစစ်ရမည့် မှတ်တမ်းများမှာ အမိန့်စာများ၊ ညွှန်ကြားချက်များ၊ လစာတောင်းခံလွှာများ၊ လစာထုတ်ပေးလွှာများစသည့်စာရွက်စာတမ်းများ ဖြစ်သည်။

အမှုထမ်းသက်မှတ်တမ်းကို အခါအားလျော်စွာ စစ်ဆေးရန်ကိုလည်း ဝန်ထမ်းစည်းမျဉ်းဆိုင်ရာ ကောက်နုတ်ချက်စာစောင် အပိုဒ် ၂၂၅ တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည်-

ရုံးများကို တာဝန်ရှိသူများက စစ်ဆေးရာတွင် ထိုရုံးများတွင် ထိန်းသိမ်းထားရှိသည့် အမှုထမ်းသက်မှတ်တမ်းများကိုပါ စစ်ဆေးရန်တာဝန်ရှိပါသည်။ စစ်ဆေးသူများသည် အမှုထမ်းသက်မှတ်တမ်းများတွင် ပြည့်စုံမှန်ကန်စွာ ရေးသွင်းထားခြင်း ရှိ-မရှိ၊ လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း ရှိ-မရှိ စိစစ်အတည်ပြုထားခြင်း ရှိ-မရှိ ရုံးအကြီးအကဲများက စနစ်တကျ စိစစ်ခြင်း၊ စိစစ်ပြီးကြောင်း မှတ်တမ်းထား

ရှိခြင်း ရှိ-မရှိ စသည်တို့ကို ကြည့်ရှုစစ်ဆေးရမည်။
ဝန်ထမ်းမှတ်တမ်းကို ထိန်းသိမ်းမှုနှင့်ပတ်သက်
၍ နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းနည်းဥပဒေ-၂၈၃ တွင် အောက်ပါအတိုင်း
ဖော်ပြထားပါသည်-

ဝန်ထမ်းမှတ်တမ်းစာအုပ်တွင် ရေးထိုးထားသည့်
လက်မှတ်များ၌ ရက်စွဲပါရှိစေရမည်။ ရေးသွင်းချက်များ
သည် မမှန်ကန်လျှင်ဖြစ်စေ၊ ဖတ်၍ မရနိုင်တော့သည့်
အခါ ဖြစ်စေ စာမျက်နှာအသစ် ပြန်လည်ရေးသွင်းရမည်။
ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းအကြီးအမှူး သို့မဟုတ် ယင်းက
တာဝန်ပေးအပ်သူသည် ရေးသွင်းချက်များ မှန်ကန်မှု ရှိမ
ရှိ နှစ်စဉ်စစ်ဆေး၍ ယင်းသို့ စစ်ဆေးပြီးကြောင်းကို ရက်စွဲ
နှင့်တကွ လက်မှတ်ရေးထိုးထားရမည်။

ဝန်ထမ်းတစ်ဦး ပြောင်းရွှေ့တာဝန်ထမ်းဆောင်
ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်း နည်းဥပဒေ ၂၈၄ တွင်
“ဝန်ထမ်းမှတ်တမ်းစာအုပ်ကို ပြောင်းရွှေ့သည့် ဝန်ကြီး
ဌာနနှင့် အဖွဲ့အစည်းသို့ပေးပို့ရမည်။ ထိုသို့ ပေးပို့ရာတွင်
ဝန်ထမ်းမှတ်တမ်းစာအုပ်ကို ပြောင်းရွှေ့သည့်ဝန်ထမ်းမှ
တစ်ဆင့်ပေးပို့ခြင်း မပြုရ” ဟုဖော်ပြထားပါသည်။ ဝန်ထမ်း
သည် ပြောင်းရွှေ့တာဝန်ထမ်းဆောင်ရာတွင်လည်းကောင်း၊
တာဝန်ထမ်းဆောင်မှုပြီးဆုံးသည့်အခါ လိုက်နာဆောင်
ရွက်ရမည့်အခြေအနေကို ဝန်ထမ်းစည်းမျဉ်းဆိုင်ရာ
ကောက်နုတ်ချက် စာစောင်အပိုဒ် ၂၂၆ တွင် အောက်ပါ
အတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည်-

၂၂၆။ ဝန်ထမ်းတစ်ဦးသည် တာဝန်ထမ်း
ဆောင်ခြင်းပြောင်းလဲသည့်အခါ သို့မဟုတ် ပြီးဆုံးသည့်
အခါ အောက်ပါအတိုင်းလိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်-

(က) အခြားရုံး သို့မဟုတ် ဌာနသို့ ပြောင်းရွှေ့
သည့်အခါ ဆောင်ရွက်ခြင်း-

ဝန်ထမ်းသည် ရုံးတစ်ရုံးမှ တစ်ရုံးသို့ ဖြစ်စေ၊ ဌာန
တစ်ခုမှ ဌာနတစ်ခုသို့ဖြစ်စေ ပြောင်းရွှေ့သည့်အခါ
မူလရုံး သို့မဟုတ် ဌာနအကြီးအကဲသည် အမှုထမ်း
သက်မှတ်တမ်းစာအုပ်တွင် ဝန်ထမ်းပြောင်းရွှေ့သည့်
အကြောင်းနှင့် မည်သည့်အတွက်ပြောင်းရွှေ့ခြင်းဖြစ်
သည်ကို ရေးသွင်းစေရမည်။ ရေးသွင်းချက်များသည်
ပြည့်စုံမှန်ကန်မှု ရှိမရှိ စစ်ဆေးအတည်ပြုထားခြင်း
ရှိမရှိကြည့်ရှုရမည်။ ထို့အပြင် နောက်ဆုံးစိစစ်ပြီး နေ
ရက်မှ ပြောင်းရွှေ့သည့်နေ့ရက်အထိ အမှုထမ်းသက်
မှတ်တမ်းကိုစိစစ်ပြီး အပိုဒ် ၂၂၅ တွင်ပါသည့်အတိုင်း
မှတ်သား၍ လက်မှတ်ရေးထိုးရမည်။ ထို့နောက် အမှု
ထမ်းသက် မှတ်တမ်းစာအုပ်ကို ဝန်ထမ်းပြောင်းရွှေ့
မည့်ရုံး သို့မဟုတ် ဌာနသို့ပေးပို့ရမည်။ သို့ရာတွင်
အမှုထမ်းသက် မှတ်တမ်းစာအုပ်ကို ပြောင်းရွှေ့သည့်

ဝန်ထမ်းမှတ်တမ်းဆင့် ပေးပို့ခြင်းမပြုရ။
ထိုသို့ ဝန်ထမ်းတစ်ဦး၏ ပြောင်းရွှေ့တာဝန်ထမ်း
ဆောင်ရာတွင် မိမိဌာနမှ တာဝန်ပေးအပ်မှုအရ ပြင်ပ
ဝန်ထမ်းစည်းကမ်းချက်ဖြင့် ပြောင်းရွှေ့တာဝန်ထမ်းဆောင်
သည့်အခါ ဆောင်ရွက်ရမည့်အခြေအနေကို နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်း
နည်းဥပဒေ၊ အပိုဒ် ၂၈၅ တွင် တစ်ဖက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြ
ထားပါသည်-

ပြင်ပဝန်ထမ်းစည်းကမ်းချက်များဖြင့် ပြောင်းရွှေ့
တာဝန်ထမ်းဆောင်သည့်အခါတွင်လည်းကောင်း၊
ပြင်ပဝန်ထမ်းတာဝန်ထမ်းဆောင်ခြင်းပြီးဆုံးသည့်
အခါတွင်လည်းကောင်း၊ ပင်စင်ကိစ္စအလို့ငှာ ဝန်ထမ်း
မှတ်တမ်းစာအုပ်ကို ပင်စင်ဦးစီးဌာနသို့ ပေးပို့ရမည်။
ပင်စင်ဦးစီးဌာနက စိစစ်ပြီးနောက် ယင်းဝန်ထမ်း
မှတ်တမ်းစာအုပ်ကို ဝန်ထမ်း၏မိခင်ဌာနရုံးသို့ ပြန်ပို့
ပေးရမည်။ ဝန်ထမ်းစည်းမျဉ်းဆိုင်ရာကောက်နုတ်
ချက်စာစောင်၊ အပိုဒ် ၂၂၆၊ အပိုဒ်ခွဲ (ခ) တွင် နိုင်ငံ
ဝန်ထမ်းနည်းဥပဒေ-၂၈၅ တွင် ဖော်ပြထားသည့်
သဘောတရားအတိုင်း ရှင်းလင်းထားပါသည်။
အဆိုပါစာစောင်အပိုဒ် ၂၂၆၊ အပိုဒ် ခွဲ(ဂ) တွင်
ဝန်ထမ်းတစ်ဦးသည် အမှုထမ်းမှအရာထမ်းသို့ တိုးမြှင့်
ခန့်ထားခြင်းခံရသည့်အခါ အမှုထမ်းသက် မှတ်တမ်း
ပြုစုရမည့်အခြေအနေကို တစ်ဖက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြ
ထားပါသည်-

ဝန်ထမ်းတစ်ဦးကို လစာနှုန်း ၂၄၅၀၀၀/-
၄၀၀၀/- - ၂၉၅၀၀၀/- အဆင့်သို့ တိုးမြှင့်ခန့်ထားသည့်
အခါ ယင်းဝန်ထမ်း၏ အမှုထမ်းသက်မှတ်တမ်း
စာအုပ်ကို ထိုအဆင့်ဝန်ထမ်းများအတွက် ထားရှိသည့်
အမှုထမ်းသက်မှတ်တမ်းနှင့် ပူးတွဲထားရှိရမည်။ ဆို
လိုသည်မှာ အမှုထမ်းအတွက် မှတ်တမ်းစာအုပ်နှင့်
အရာထမ်းအတွက်မှတ်တမ်းစာအုပ်တို့သည် ခွဲခြား
ထားသောကြောင့် အရာထမ်းသို့ ရာထူးတိုးမြှင့်ခန့်
ထားခံရပါက မှတ်တမ်းအသစ်ထားရှိရမည်ဖြစ်
ကြောင်း ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အရာထမ်းများအတွက် အမှုထမ်းသက် မှတ်တမ်း
စာအုပ်ကိုဖြည့်သွင်းရာတွင် လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့်
အခြေအနေကို ဝန်ထမ်းစည်းမျဉ်းဆိုင်ရာ ကောက်နုတ်
ချက်စာစောင်၊ အပိုဒ် (၂၂၇) (၂၂၈) (၂၂၉)နှင့် (၂၃၀)
တို့တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည်-

၂၂၇။ လစာနှုန်း ၄၅၀၀/-၂၅၀၀၀/- (ယခင်)၊
၂၄၅၀၀၀/-၄၀၀၀/-၂၉၅၀၀၀/- (ယခု)နှင့် အထက်
အဆင့်ရှိ ဝန်ထမ်းများအတွက် အမှုထမ်းသက်မှတ်တမ်းကို
နောက်ဆက်တွဲ (၄) တွင် ပါရှိသည့် ပုံစံအတိုင်းထိန်းသိမ်း

ထားရှိရမည်။

၂၂၈။ ခွင့်စာရင်းကို ဝန်ထမ်း၏ အမှုထမ်း သက်မှတ်တမ်းစာတွဲတွင် တွဲထားရမည်။

၂၂၉။ အပိုဒ် (၂၂၇)တွင် ဖော်ပြထားသည့် အမှုထမ်းသက်မှတ်တမ်းကိုအခြေပြု၍ ဝန်ထမ်း၏အမှုထမ်း သက်ဖြစ်စဉ်ကို နောက်ဆက်တွဲ(၃)တွင်ပါရှိသည့် ပုံစံအ တိုင်းပြုစုရမည်။ ဝန်ထမ်းအငြိမ်းစားယူသည့်အခါတွင် ထိုအမှုထမ်းသက်ဖြစ်စဉ်ကို အခြားလိုအပ်သည့် စာရွက် စာတမ်းများနှင့်အတူ ပင်စင်ဦးစီးဌာနသို့ ပေးပို့ရမည်။

၂၃၀။ အမှုထမ်းသက်မှတ်တမ်းကို တိကျ မှန် ကန်ပြည့်စုံစွာ စနစ်တကျရေးသွင်းထားရမည်။ သို့မှသာ ဝန်ထမ်းအငြိမ်းစားယူမှုအပါအဝင် ယင်းဝန်ထမ်းနှင့် ပတ် သက်သည့်ဝန်ထမ်း အမှုဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကိုအလွယ် တကူစိစစ်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဝန်ထမ်းက မိမိ၏အမှု ထမ်းသက်မှတ်တမ်းကို ကြည့်ရှုလိုသည့်အခါ ရုံးအကြီး အကဲက ခွင့်ပြုရမည်။

ဝန်ထမ်းတစ်ဦး အငြိမ်းစားယူသည့်အခါတွင် ဝန်ထမ်းမှတ်တမ်းထားရှိရမည့်အခြေအနေကို နိုင်ငံ့ဝန် ထမ်းနည်းဥပဒေ-၂၈၆ တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြ ထားပါသည်-

ဝန်ထမ်းတစ်ဦး အငြိမ်းစားယူသည့်အခါတွင် ယင်းဝန်ထမ်း၏ ဝန်ထမ်းမှတ်တမ်းစာအုပ်ကို လိုအပ် သောစာရွက်စာတမ်းများနှင့်အတူ သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ထမ်း အဖွဲ့အစည်းမှတစ်ဆင့် ပင်စင်ဦးစီးဌာနသို့ ပေးပို့ရမည်။ ပင်စင်လစာခွင့်ပြုပြီးသောအခါ ဝန်ထမ်း က ဝန်ထမ်းမှတ်တမ်းစာအုပ်ကိုတောင်းခံပါက ပေး အပ်နိုင်သည်။ ယင်းသို့ ပေးအပ်သည့်အခါ ဝန်ထမ်း ၏ တောင်းဆိုချက်အရ ပေးအပ်ကြောင်းကို ဝန်ထမ်း မှတ်တမ်းများ၏အဆုံးတွင် ထင်ရှားစွာရေးသား၍ ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းအကြီးအမှူး သို့မဟုတ် တာဝန် လွှဲအပ်ခြင်းခံရသူက လက်မှတ်ရေးထိုးရမည် ။

အဆိုပါ ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ဝန်ထမ်းစည်းကမ်း ဆိုင်ရာကောက်နုတ်ချက်စာစောင် အပိုဒ် ၂၂၆ (ဃ) တွင် ဖော်ပြချက်သည် နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းနည်းဥပဒေ အပိုဒ် ၂၈၆ ပါ ဖော်ပြချက်နှင့်တူညီနေသောကြောင့် အ သေးစိတ်ဖော်ပြခြင်းမပြုတော့ပါ။

ဝန်ထမ်းတစ်ဦးသည် တာဝန်ထမ်းဆောင်မှု ပြောင်းလဲရာတွင် နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းနည်းဥပဒေ-၂၈၇ တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည်-

ဝန်ထမ်းတစ်ဦးသည် အပြစ်ကြောင့်မဟုတ်ဘဲ ရာထူးမှနုတ်ထွက်သည့်အခါ ဝန်ထမ်းမှတ်တမ်းစာအုပ်ကို ယင်းဝန်ထမ်းကတောင်းခံပါက ရာထူးမှနုတ်ထွက်သွား

သည့်အကြောင်းနှင့် ဝန်ထမ်းကတောင်းခံ၍ ပြန်ပေးခြင်း ဖြစ်ကြောင်းကို ယင်းဝန်ထမ်းမှတ်တမ်းစာအုပ်တွင် ရေး သွင်းပြီးနောက် ပြန်ပေးနိုင်သည်။ ဝန်ထမ်းက ဝန်ထမ်း မှတ်တမ်းစာအုပ်ကို တောင်းခံခြင်းမရှိခဲ့သော် ရာထူးမှ နုတ်ထွက်သည့်နေ့ရက်မှစ၍ သုံးနှစ်ပြည့်ပြီးသည့်အခါ ယင်းဝန်ထမ်း မှတ်တမ်းစာအုပ်ကို ဖျက်ဆီးနိုင်သည်။

အဆိုပါဝန်ထမ်း၏ တာဝန်ထမ်းဆောင်မှုပြောင်း လဲသည်ဆိုရာတွင် ရာထူးမှထုတ်ပယ်ခြင်း၊ ဝန်ထမ်းအဖြစ် မှ ထုတ်ပယ်ခြင်းခံရသည့်အခါ သို့မဟုတ် အပြစ်ကြောင့် ရာထူးမှရပ်စဲသည့်အခါ နုတ်ထွက်စေသည့်အခြေအနေ တို့တွင်ဆောင်ရွက်ရန်၊ ဝန်ထမ်းစည်းမျဉ်းဆိုင်ရာ ကောက် နုတ်ချက်စာစောင်အပိုဒ် ၂၂၆ ၊ အပိုဒ် ခွဲ(င)တွင် အောက် ပါအတိုင်းဆောင်ရွက်ရန် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်-

(င)ရာထူးမှထုတ်ပယ်ခြင်း၊ ဝန်ထမ်းအဖြစ်မှ ထုတ်ပစ် ခြင်းခံရသည့်အခါ သို့မဟုတ် အပြစ်ကြောင့် ရာထူး မှရပ်စဲသည့်အခါ နုတ်ထွက်စေသည့်အခါ၌ ဆောင် ရွက်ခြင်း၊

(ခ) ဝန်ထမ်းတစ်ဦးကို ရာထူးမှထုတ်ပယ်သည့် ကိစ္စ သို့မဟုတ် ဝန်ထမ်းအဖြစ်မှ ထုတ်ပစ်သည့်ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ယင်းကိစ္စအပြီးသတ်သည့် အချိန်မှ ၃ နှစ် အထိ သို့မဟုတ် ဝန်ထမ်းသေဆုံးသည် အထိ ယင်းကာလ နှစ်ရပ်အနက် ရှေးဦးစွာ ကျ ရောက်သည့်ကာလအထိ အမှုထမ်းသက်မှတ် တမ်းစာအုပ်ကို သိမ်းဆည်းထားရှိရမည်။ ၃ နှစ် ပြည့်ပြီးသည့်အခါ၌ဖြစ်စေ ဝန်ထမ်းသေဆုံးပြီး သည့်အခါ၌ဖြစ်စေ ယင်းအမှုထမ်းသက်မှတ်တမ်း စာအုပ်ကို ဖျက်ဆီးပစ်ရမည်။

(၂)ရာထူးမှထုတ်ပယ်သည့် ဝန်ထမ်း သို့မဟုတ် ဝန်ထမ်းအဖြစ်မှ ထုတ်ပစ်သည့် ဝန်ထမ်းကို ကရုဏာကြေးခွင့်ပြုခဲ့ပါက အပိုဒ်ခွဲ (ဃ) တွင် ပါရှိသည့်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။

(၃)ဝန်ထမ်းတစ်ဦးကို မလျော်ကန်သည့်အပြုအမူ တစ် ရပ်ကြောင့် ရာထူးမှရပ်စဲလျှင်ဖြစ်စေ၊ နုတ်ထွက် စေလျှင်ဖြစ်စေ အပိုဒ်ခွဲငယ် (င)တွင် ပါရှိသည့် အတိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။

(၄)ရာထူးမှ ထုတ်ပယ်ခြင်း သို့မဟုတ် ဝန်ထမ်း အဖြစ်မှ ထုတ်ပစ်ခြင်း သို့မဟုတ် အပြစ်ကြောင့် ရာထူးမှရပ်စဲခြင်း သို့မဟုတ် နုတ်ထွက်စေခြင်း ခံရသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို ၃ နှစ်ကာလအတွင်း၌ အခြား ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းတွင် ပြန်လည်ခန့်ထားခဲ့ သည်ရှိသော် ယင်း၏ အမှုထမ်းသက်မှတ်တမ်း စာအုပ်ကို ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြန်လည်ခန့်ထားသည့်

ဌာနအကြီးအကဲထံသို့ ပို့ပေးရမည်။

ဝန်ထမ်းတစ်ဦးသည် အပြစ်ကြောင့်မဟုတ်ဘဲ ရာထူးမှရပ်စဲသည့်အခါ သို့မဟုတ် နုတ်ထွက်သည့်အခါ တွင် ဆောင်ရွက်ရမည့်အခြေအနေကို ဝန်ထမ်းစည်းမျဉ်း ဆိုင်ရာ ကောက်နုတ်ချက်စာစောင် အပိုဒ် ၂၂၆၊ အပိုဒ်ခွဲ (စ)နှင့် (ဆ)တွင် လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

(စ)အပြစ်ကြောင့်မဟုတ်ဘဲ ရာထူးမှ ရပ်စဲသည့်အခါ သို့မဟုတ် နုတ်ထွက်သည့်အခါ၌ ဆောင်ရွက်ခြင်း။ ဝန်ထမ်းတစ်ဦးသည် အပြစ်တစ်စုံတရာကြောင့် မဟုတ်ဘဲ ရာထူးမှရပ်စဲသွားသည့်အခါ သို့မဟုတ် နုတ်ထွက်သွားသည့်အခါ အမှုထမ်းသက်မှတ်တမ်းစာအုပ်ကို ယင်းဝန်ထမ်းကတောင်းခံပါက ရာထူးမှရပ်စဲရသည့်အကြောင်း သို့မဟုတ် နုတ်ထွက်သွားသည့်အကြောင်းနှင့် ဝန်ထမ်းကတောင်းခံ၍ ပြန်ပေးခြင်း ဖြစ်ကြောင်းကို ထိုအမှုထမ်းသက်မှတ်တမ်းစာအုပ်တွင်ရေးသွင်းပြီးနောက် ပြန်ပေးနိုင်သည်။ ဝန်ထမ်းက အမှုထမ်းသက်မှတ်တမ်းစာအုပ်ကို တောင်းခံခြင်းမရှိခဲ့သော် ရာထူးမှရပ်စဲသည့် နေ့ရက်မှ စ၍ ဖြစ်စေ၊ နုတ်ထွက်သည့်နေ့ရက်မှစ၍ ဖြစ်စေ ၃ နှစ်ပြည့်ပြီးသည့်အခါ ထိုအမှုထမ်းသက်မှတ်တမ်းစာအုပ်ကို ဖျက်ဆီးနိုင်သည်။

(ဆ)ဝန်ထမ်းကွယ်လွန်သည့်အခါ၌ ဆောင်ရွက်ခြင်း။ ဝန်ထမ်းအဖြစ်တာဝန်ထမ်းဆောင်လျက်ရှိစဉ် ကွယ်လွန်သွားသည့်ဝန်ထမ်း၏ အမှုထမ်းသက်မှတ်တမ်းစာအုပ်ကို မိသားစုပင်စင်အကျိုးခံစားမှုဆိုင်ရာ ကိစ္စများပြီးသည့်အခါ အမွေဆက်ခံသူက တောင်းခံပါက ပေးနိုင်သည်။ ယင်းသို့ တောင်းခံခြင်းမရှိခဲ့ပါက မိသားစုပင်စင်ခွင့်ပြုပြီးနောက် ၁ နှစ်ရှိသည့်အခါ ထိုစာအုပ်ကိုဖျက်ဆီးနိုင်သည်။

ဝန်ထမ်းမှတ်တမ်းစာအုပ်များသည် အကြောင်းတစ်စုံတစ်ရာကြောင့် ပျက်စီးသွားလျှင်ဖြစ်စေ၊ ပျောက်ဆုံးသွားလျှင်ဖြစ်စေ ဆောင်ရွက်ရမည့်အခြေအနေကို နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းနည်းဥပဒေ ၂၈၈ အပိုဒ်ခွဲ (က)(ခ) တွင် အောက်ပါအတိုင်းဖော်ပြထားပါသည်။

(က) ဌာနဆိုင်ရာအမိန့်စာများ၊ လစာတောင်းခံလွှာများ၊ လစာထုတ်ပေးသည့်စာရင်းများကိုအခြေခံ၍ ဝန်ထမ်းမှတ်တမ်းစာအုပ်သစ်ပြုစုရမည်။ ထိုစာရွက်စာတမ်းအထောက်အထားများ ပြည့်စုံစွာမရနိုင်သည့်ကာလများအတွက် ဝန်ထမ်း၏လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ၏ ထောက်ခံချက်များနှင့် ဌာနတစ်ခုမှတစ်ခုသို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့သည့်ကိစ္စတွင် ဝန်ထမ်းတာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့

သည့်ဌာနများမှဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းအကြီးအမှူးတို့၏ထောက်ခံချက်များကိုအခြေခံ၍ ဝန်ထမ်းမှတ်တမ်းစာအုပ်သစ်အား ပြုစုရမည်။

(ခ)နည်းဥပဒေခွဲ(က)တွင် ပါရှိသည့်အတိုင်း မဆောင်ရွက်နိုင်သည့်ကိစ္စတွင် ဝန်ထမ်းကိုယ်တိုင်အား အသေးစိတ်အချက်အလက်များ ရေးသွင်းစေပြီးနောက် ထိုအသေးစိတ်မှတ်တမ်းများနှင့်အတူ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်နှစ်ဦးတို့၏ ထောက်ခံချက်များနှင့် သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်တရားရုံးတွင်ဝန်ထမ်းက ကတိသစ္စာပြုချက်တို့ကို ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်း အကြီးအမှူးထံသို့တင်ပြရမည်။ ယင်းကတိသစ္စာပြုချက်တွင် ဝန်ထမ်းသက်ကာလတစ်လျှောက်၌ လစာအပြည့်အဝခံစားခြင်းမရှိသောခွင့်၊ လစာမဲ့ခွင့်များ ယူခဲ့ခြင်း ရှိ မရှိ၊ တာဝန်ယူယာယီရပ်ဆိုင်းထားသည့် ကာလ၊ ဝန်ထမ်းအမှုထမ်းသက်ပြတ်သည့်ကာလများ ရှိ-မရှိ ဆိုသည့်အချက်များ ပါဝင်စေရမည်။ ယင်းသို့ တင်ပြ၍ ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်း အကြီးအမှူးက အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့်အချက်အလက်များကိုအခြေခံ၍ ဝန်ထမ်းမှတ်တမ်းစာအုပ်သစ်ပြုစုရမည်။

၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းနည်းဥပဒေအရ ဆိုပါက ဝန်ထမ်းမှတ်တမ်းစာအုပ်နှင့် ဝန်ထမ်းစည်းမျဉ်းဆိုင်ရာ ကောက်နုတ်ချက် စာစောင်အရဆိုပါက အမှုထမ်းသက်မှတ်တမ်းစာအုပ်နှင့်ပတ်သက်၍ လေ့လာရသမျှ သိရှိသမျှကို ဖော်ပြပါသည်။ လက်တွေ့ဆောင်ရွက်ရာတွင် နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်း ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့် ဝန်ထမ်းစည်းမျဉ်းဆိုင်ရာ ကောက်နုတ်ချက်စာစောင်ပါ ညွှန်ကြားချက်များကိုလည်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ရပါမည်။ ဝန်ထမ်းမှတ်တမ်းစာအုပ်နှင့် ပတ်သက်၍ ရုံးအကြီးအကဲက တာဝန်ပေးအပ်ထားသည့် ဝန်ထမ်းတွင် တာဝန်ရှိပြီး ကာယကံရှင်ဝန်ထမ်းတွင်လည်း တာဝန်ရှိပါကြောင်း ဖော်ပြလိုက်ရပါသည်။

ငှက်

ချယ်ရီတွေဝေစ...
တောင်ရောင်ကအလှချင်း ပြိုင်
ဘယ်သူပြိုင်လို့နိုင်မှာလဲ...
တောင်တန်းပြာက မှုန်စိုရဲ့
ပန်းချီကားတစ်ချပ်မာထင် ရ
လှလို့ကဲတဲ့ ချင်းပြည်ပဲ။

၂၀၁၂ ရဲ့ ဆောင်းဦးကာလ
တစ်ရက်မှာ-

ချင်းပြည်နယ် တီးတိန်မြို့
နယ်ကို ဦးစီးအရာရှိတာဝန်နဲ့ ရောက်
ရှိခဲ့ပါတယ်။

ရောက်ရောက်ချင်း ည...ခရီး
လည်းပန်း၊ ရာသီဥတုကလည်း အေး
တော့ အိပ်ကောင်းကောင်းနဲ့အိပ်လိုက်
တာ မနက် ၇ နာရီလောက်မှပဲ
အိပ်ရာကနိုးတော့တယ်။

အိပ်ရာက နိုးနိုးချင်းသတိ
ထားမိတာ 'စိုးစီ စိုးစီ' ဆိုတဲ့ငှက်
သံလေးတွေ မကြားရတာပါပဲ။ အိပ်ရာ
နိုးတာ နောက်ကျလို့နေမှာပဲလို့သာ
အဲဒီတုန်းက ထင်မိခဲ့ပါတယ်။

ဒီလိုနဲ့ နေ့တွေကြာလာလည်း
ငှက်ကလေးတွေ အသံရော ငှက်က
လေးတွေကိုရော ဘာမှ မကြားရ မမြင်
ရတော့ ဒေသခံတစ်ယောက် မေးကြည့်
တဲ့အခါမိုးကျလျှင်ရောက်လာမှာပါတဲ့။

ဪ အဲလိုလား ဆိုပြီး မေ့
မေ့ပျောက်ပျောက် ဖြစ်သွားခဲ့ပါတယ်။

ဧပြီ တစ်မနက်မှာတော့ ငှက်
သံလေးတွေကြားတာနဲ့ ဝမ်းသာအား
ရ ပြုတင်းတံခါးကို ဖွင့်ကြည့်လိုက်
မိတယ်။ သူတို့ ပျော်နေလိုက်ကြတာ...

ဒါနဲ့ မိုးကျလျှင် ရောက်လာ
မှာပါ ဆိုတဲ့လူကို ငှက်ကလေးတွေ
ရောက်လာပြီလို့ပြောတော့ သူက ပြုံး
နေတယ်... 'စားစရာရှိလျှင် လာတာ
ပေါ့ဆရာရယ်' တဲ့ ...

အင်း.....

သူ့စကားကို ရုတ်တရက်
သိပ်လက်မခံချင်မိဘူး။

ဒါပေမဲ့ ပြန်စဉ်းစားကြည့်တော့လည်း ဟုတ်သယောင်ယောင်...ငှက်လေးတွေက
တော့...

မိုးကျလို့ စားစရာရှိမှ လာကြတာ အမှန်ပဲ...
ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့က ငှက်မှ မဟုတ်တာ...

Manpha

တီးတိန်မြို့နယ်ကို ဦးစီးအရာရှိ တာဝန်နဲ့ပြောင်းရတော့ လားရှိုးက
တပည့် တောအုပ် ၃ ယောက်၊ ညီညီအေး၊ နော်တောင်၊ တင်အောင်မျိုးတို့
လိုက်ပို့ကြပါတယ်။

ချင်းပြည်ရောက်တော့ သာယာလှပတဲ့ ရှုခင်းတွေ ငေးမော အမှတ်တရ
ဓာတ်ပုံတွေရိုက်၊ ချင်းအစားအစာ တွေအားပါးတရစား ချင်းမ ချောချောလေး
တွေငမ်းနဲ့ ပျော်နေကြပါတယ်။

တီးတိန်မြို့အဝင်မှာ အမှတ်တရ ဓာတ်ပုံရိုက်ရင်း Dammaw လို့
ချင်းဘာသာနဲ့ရေးထားတာကို ဒေသခံတစ်ယောက်မေးကြည့်တော့ "How are
you နေကောင်းပါစေ (သို့) မင်္ဂလာပါ" လို့ ဆိုတာနဲ့ OK ဆိုပြီး ညီညီအေး
က 'မင်္ဂလာပါ တီးတိန်ရေ' လို့အော်ရင်း ဆိုင်းဘုတ်ကို နောက်ခံထားလို့
ဓာတ်ပုံတွေ တဖျပ်ဖျပ်ရိုက်ပေါ့။

ဆိုင်းဘုတ်ရဲ့အခြားတစ်ဖက်မှာကျ Manpha တဲ့ အနီးစပ်ဆုံး
Bye Bye လို့ အဓိပ္ပါယ်ရတယ်ဆိုတော့ OK OK ဆိုပြီး ငပွေး ၃ ကောင်က
'နွတ်မဆက်သေးပါဘူး တီးတိန်ရေ' လို့တောင်အော်လိုက်သေးတယ်။

ဓာတ်ပုံရိုက်မလို့ အကျအနပ်ပြင်ပြီးချိန်ကျမှ ချင်းတိုင်းရင်းသား တောအုပ်
က 'နေဦးဗျ Manpha ဆိုတာ တကယ်တော့ ပြန်လည်ဆုံတွေ့ကြပါဦးစို့
လို့လည်း အဓိပ္ပါယ်ရသဗျာ' လို့လည်းဆိုလိုက်ရော ညီညီအေး ဆိုတဲ့ကောင်

မျက်စေ့မျက်နှာတွေ ပျက်ပြီး 'တော်ပြီ တော်ပြီ ဓာတ်ပုံလည်း မရှိတော့ဘူး၊ ပြန်ပြီးလည်းမဆုံပါရစေနဲ့တော့ တီးတိန်ရယ်' လို့ အော်ပြီး နောက်တစ်နေ့ပဲပြန်သွားပါတော့တယ်။

တီကို ဆားနဲ့တို့လို့ တွန့်သွားတာဟာ... ညီညီအေးချင်းပြည်ကြောက်တာနဲ့ယှဉ်တော့ဘာဟုတ်သေးလို့လဲ။

ချင်းထဘီ

ချင်းပြည်က ဗမာဝန်ထမ်းတစ်ယောက် ပြည်မကို ခွင့်နဲ့ပြန်တော့ တစ်ချိန်က ဆရာကတော်အတွက် 'ချင်းထဘီ' လက်ဆောင်ပေးသတဲ့။

လက်ဆောင်ဆိုတော့လည်း ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် 'ကျေးဇူးတင်ပါတယ်' ပေါ့။

သိပ်... မကြာခင်မှာပဲ။

'ချင်းထဘီ' လက်ဆောင်ရသူရဲ့ယောက်ျား အရာရှိဟာ 'ချင်းပြည်' ကိုပြောင်းရပါလေရောတဲ့ဗျာ။

အဲဒီမှာ ပြဿနာက စ ပါလေရော။

အရာရှိကတော်ရဲ့စိတ်ထဲမှာ ချင်းထဘီလက်ဆောင်ရလို့သာ သူ့ယောက်ျား ချင်းပြည် ပြောင်းရတယ်ဆိုပြီး လက်ဆောင်ပေးတဲ့တပည့်ကို မခေါ်နိုင် မပြောနိုင် စိတ်ဆိုး စိတ်နာနေပါလေရောတဲ့။

ကျွန်တော်ကတော့ ဒီလိုရယ်.....

မဟေသီ က ချင်းထဘီကြိုက်လှချည်ရဲ့ဆိုပြီး သူ့ဘာသာ ဝယ်ကို ဝတ်တာ၊ အိမ်ညှော်ခန်းထဲမှာလည်း ချင်းပြည်က သီးမစ်ပေါင်းစည်းလယ်ယာဓာတ်ပုံလေး လှလို့ ဆိုပြီး ချိတ်ထားတာ ဘာကြာလို့လဲ... ချင်းပြည်ကို တည့်တည့်ရောက်တော့တာ... ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တော့ ဘာလက်ဆောင်မှ မရပါပဲ။

ကမ္ဘာကျော် 'ရိဒ်' ရေကန်နဲ့ သာယာတဲ့တီးတိန်မြို့လေးကို ရောက်ခဲ့တာပါ။

မည်သို့ဆိုစေ ချင်းပြည်ဟာ ချစ်စရာ၊ ဘဝမှာ မှတ်မှတ်ရရပါပဲ။

ပညာရေးအားပေးကြသည်

ချင်းပြည်ရောက် ဝန်ထမ်းတွေရဲ့ အမှတ်ရစရာတွေထဲက အမှတ်တရ အဖြစ်အပျက်အချို့ဟာလည်း အခုတော့ လွမ်းစရာပါပဲ။

ထွေ /အုပ် အစည်းအဝေးတစ်ခုမှာ ပညာရေးမှူး ဆရာကြီး ဘာများဆွေးနွေးစရာရှိလဲလို့ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးကပြောတော့ ဆရာကြီး ထပြီးဆွေးနွေးပါတယ်။ ကျွန်တော် ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးတွေကို အနည်းငယ် ဆွေးနွေးပါရ

စေလို့အစချီတဲ့ပြီး သူသည် ချင်းတိုင်းရင်းသားဖြစ်ကြောင်း၊ ချင်းပြည်နယ်တွင် ပညာတတ်နည်းပါးနေသေးပါကြောင်း ပညာတတ်မှ လူရာဝင်မယ် ပညာတတ်တွေပေါ်မှ ဒေသဖွံ့ဖြိုးမယ် ဒါကြောင့်ပညာသင်ကြရမယ် ပညာသင်ပေးတဲ့ ဆရာ ဆရာမတွေကိုလေးစားရမယ်၊ ကိုယ့်ဒေသ ကိုယ့်ရပ်ရွာမှာ နေချင်အောင် ပျော်အောင် ထားရမယ် စသဖြင့် ပြောရင်းပြောရင်းဆရာကြီးစကားတွေထဲမှာ ဒေါသသံ အနည်းငယ်စွက်လာပါတယ်။ ခဏအရှိန်ယူပြီး ဆက်ပြောလိုက်တာ 'ခုတော့ဗျာ ကိုယ့်ရွာကို ပညာလာသင်ပေးတဲ့ ဆရာမနေတဲ့အိမ်ကို ညကြီးအချိန်မတော် တံခါးလာခေါက်သတဲ့ ကောင်းကြသေးလားဗျာ... ဆရာမက အဲဒီရွာမှာ မနေရဲပါဘူးဆိုလို့ ခု ကျွန်တော့်ရုံးမှာတဲ့ထားရတယ်' လို့ ပြောလိုက်တော့ အစည်းအဝေးတက်ရောက်လာကြသူများ အားလုံး ပြုံးစေ့စေ့ဖြစ်သွားကြပြီး တစ်ချို့လည်း ကြိတ်ရယ်နေကြတာပေါ့။ ဆရာကြီးကတော့ ပြုံးလည်းမပြုံး ရယ်လည်းမရယ်ပါဘူး။ ခပ်တည်တည်ကြီးလုပ်နေပြီး ခဏကြာတော့ မာမာထန်ထန် စကားတွေ ဒလဟောပြောပါလေတော့တယ်။

မာမာထန်ထန်လို့ ဘာသာပြန်ရတာကတော့ သူက ချင်းဘာသာနဲ့ပြောတော့ ကျွန်တော်တို့ နားမလည်တော့လို့လေ... ကျွန်တော် ထင်တာက စောစောက ပြောတာတွေ နားမလည်မှာစိုးလို့ ချင်း လို တစ်ခေါက် ပြန်ပြောလေသလားပေါ့... အတော်ကြီးပြောပြီးတော့မှ အားရသွားဟန်နဲ့ သူ့ကုလားထိုင်သူပြန်ထိုင်လိုက်ပါတယ်။

ကျွန်တော်နဲ့က ဘေးချင်းကပ်ဆိုတော့ တိုးတိုးတိတ်တိတ်ပြန်မေးကြည့်မိပါတယ် ... ဆရာကြီး စောစောက ဘာတွေပြောတာလဲပေါ့... ဒီတော့မှ ဆရာကြီးက အားပါးတရပြုံးပြီး ကျွန်တော် ဒီကောင်တွေကို ဆဲတာဗျ မမာလိုဆဲလျှင် ခင်ဗျားတို့ကို အားနာလို့ ချင်းလိုဆဲတာတဲ့ကဲ... မှတ်ကရော။

ပညာရေးအားပေးကြသည် - ၂

ရိုးသားကြတဲ့ တိုင်းရင်းသားတွေထဲမှာမှ ဒေသခံအုပ်ချုပ်ရေးမှူးတစ်ယောက်အကြောင်းဟာလည်း ခေါင်းထဲမှာ မှတ်မှတ်သားသား ထင်ကျန်နေသည့် အဖြစ်အပျက်တစ်ခုပါပဲ..

ရွာတစ်ရွာကို ရောက်စဉ် ..

အဲဒီရွာရဲ့မူလတန်းလွန်ကျောင်းဆောင်လေး ကောင်းလွန်းလို့မေးကြည့်တော့ ဆရာတော်အရှင်ဆန္ဒာဓိက လှူဒါန်းတာတဲ့။ လှူဒါန်းမှုမဟာ ကျပ်သိန်းပေါင်း ၅၆၀ လို့ သိရပါတယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တစ်ယောက်မှမရှိတဲ့ ဒီ

နေရာမျိုးကို သဒ္ဒါထက်သန်စွာလှူဒါန်းခဲ့တဲ့ ဆရာတော်ရဲ့ စေတနာမေတ္တာ တရားကြီးမားမှုကို လေးစားမိသလို သာဓုလည်း အကြိမ်ကြိမ်ခေါ်မိပါတယ်။

ကျောင်းဆောင်သစ်လွှဲအပ်လှူဒါန်းပွဲကို တခမ်းတနားလုပ်မည်တဲ့ ဒီအခမ်းအနားကို တက်ဖြစ်အောင်တက်မည်လို့လည်း စိတ်ထဲမှာ ဆုံးဖြတ်လိုက်ပါတယ်။

အဲဒီမှာ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးက မြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးကိုတင်ပြတဲ့ စကားတစ်ချို့ကြားလိုက်မိတာ ကျောင်းဆောင်သစ်ပေးအပ်လှူဒါန်းပွဲကို စည်ကားသိုက်မြိုက်စွာကျင်းပလိုကြောင်း၊ စိတ်ကူးသာရှိပြီး အင်အားမရှိသဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန် ခက်ခဲနေရပါကြောင်း သို့အတွက် ကြွရောက်လာကြတဲ့ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးကြီးနှင့်တကွ ဌာနဆိုင်ရာများအားလုံးမှ ပွဲစည်ကားသိုက်မြိုက်စွာကျင်းပနိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်သည့်ကုန်ကျစရိတ်များထည့်ဝင်လှူဒါန်းပေးကြပါရန် လို့ ဆိုလား..

(အဆိုပါ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူး၏ ပုံသဏ္ဍာန်ကို အကြမ်းဖျင်း ဖော်ပြပါရစေဦး..

အသားဖြူဖြူ၊ အရပ်မြင့်မြင့်၊ ရွှေရောင်နာရီ တဝင်းဝင်း၊ နဝရတ်ကိုးသွယ်လက်စွပ်ကြီးကလည်းဟီးလို့ hand phone က နှစ်လုံး ခါးမှာ ဘယ်ညာ ချိတ်ထားလိုက်သေး)။

သိန်းပေါင်း ၅၆၀ လှူဒါန်းမှုဖြင့် ကျောင်းဆောင်ကြီးဆောက်ခဲ့ပြီးနောက် လွှဲအပ်လှူဒါန်းမည့် အခမ်းအနားစည်ကားသိုက်မြိုက်စွာကျင်းပနိုင်ရေးအတွက် အလှူငွေများထည့်ဝင်ပေးကြပါဦးဆိုတော့ လိုက်လာကြတဲ့ ဌာနဆိုင်ရာအကြီးအကဲတချို့ဆို သောက်လက်စ ကော်ဖီခွက်လေးတောင် ခွပ်ကနဲ လွတ်ကျသွားသလားလို့ ..

မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးလည်း ရုတ်တရက် ပြန်မပြောနိုင်၊ ခဏနေမှ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးက ဒီကျောင်းဆောက်တဲ့ ကန်ထရိုက်တာကြီးကို ပွဲအတွက် တတ်နိုင်သလောက်လှူပါဦးဆိုပြီး အလှူခံကြည့်ပါလား ဆိုတော့ စောစောက ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးကြီးကပဲ ဒီကျောင်းကြီးကို သူကိုယ်တိုင်ကြီးကြပ်ဆောက်လုပ်ခဲ့ကြောင်းနှင့် ကန်ထရိုက်တာဟာ သူပင်ဖြစ်ကြောင်းလည်း ဆိုလိုက်ရော..

မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးမျက်နှာဟာ-
ပထမအံ့ဩ
ဒုတိယ မယုံနိုင်အောင်ဖြစ်
တတိယ ဒေါသဖြစ် (အဲ့လို ထင်တာပဲ)
အသားဖြူတဲ့ သူ့မျက်နှာဟာ
ပထမ ပန်းရောင်
ဒုတိယ အနီရောင်
တတိယ မရမ်းသီးမှည့်ကြီးလိုဖြစ်လာပြီး..

ခင်ဗျားဗျာ..ခင်ဗျားဗျာ ဆိုပြီး စကားတွေ အထစ်ထစ်အငေါ့ငေါ့.. လက်ညှိုးကြီးထိုးပြီး..ဘာမှကို ဆက်မပြောနိုင်တော့.. (အဲ့ဒီနောက်..ချက်ချင်းဆိုသလိုပဲ) ပြန်ကြစို့ဗျာ.. ဒီလူတွေဗျာ..ဆိုပြီး ပြန်လာခဲ့ကြပါတော့တယ်။

အံ့ဩသွားတဲ့ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးမျက်နှာကို ခုထိ ပြန်တွေးမိတိုင်း ပြုံးဖြစ်တယ်။

ဟုန်းငိုငင်မမအိမ်း

အမှတ်တရလေးတစ်ခုကလည်း အမှတ်ရစရာ...
ချင်းပြည်ရောက်ခိုက် ချင်းရိုးရာ ချင်းလေ့ ချင်းဘာသာလေ့လာကြတာပေါ့...

- ဒမ်မော် = နေကောင်းတယ်နော်
- အာနိသိမော = စားပြီးပြီလား
- လုံဒမ် = ကျေးဇူးပဲ
- မန်းဖ = ပြန်လည်ဆုံတွေ့ကြပါဦးစို့

လျှံတီး = လက်ဖက်ရည် တီးဆာ=ရေခွေးကြမ်း
စတဲ့ ထမင်းစားရေသောက်စကား တွေသင်၊ ချင်းပြည်မှာ က လူမျိုး (၅၃)မျိုး ရှိတာဆိုတော့ တစ်မျိုးနဲ့တစ်မျိုး ဘာသာစကားမတူကြပြန်.. ဒီတော့ ဘာသာစကား လေ့လာရတာ အတော်ကျယ်ပြန့်ပါတယ်။

ဒီမှာ 'မင်္ဂလာပါ' ဆိုတဲ့စကားကို မကြားဖူးဘူး.. ဟားခါးဘက်မှာ 'မန်းထာမော'၊ ဖလမ်းဘက်ကတော့ 'ကလုန်သုတ်' ဆိုလား..

တီးတိန်ဒေသခံတစ်ယောက်ကိုမေးကြည့်တော့ 'ဟုန်းငိုငင်မမအိမ်း' လို့ ပြောရသတဲ့။ တပည့်ကျော် အညာသား မှတ်ထားကွပေါ့။

တစ်နေ့ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ထိုင်ကြတော့ လျှံတီးတီးဆာ ဘာညာ တတ်ထားသမျှတွေအော်ပြီး လက်ဖက်ရည်လာချတဲ့ အဒေါ်ကြီးကို 'ဟုန်းငိုငင်မမအိမ်း' လို့ တပည့်ကျော်က ခပ်ကြွားကြွားလေး နှုတ်ဆက်လိုက်တာ အဒေါ်ကြီး မျက်လုံးကြီးပြူးပြီး ပြုံးစေ့စေ့နဲ့ လှည့်ထွက်သွားလေရဲ့။ ကျနော့်စိတ်ထဲမှာ မရှင်းမရှင်းဖြစ်ပြီး အနားက ချင်းတစ်ယောက် မေးကြည့်တော့မှ အဒေါ်ကြီး ပြုံးသွားတဲ့ အကြောင်းရင်းကို သဘောပေါက်တော့တယ်။

တပည့်ကျော် အညာသား ရှက်လည်းရှက် အားလည်းနာပြီး အဲဒီလက်ဖက်ရည်ဆိုင် မသွားတော့ပါဘူး.. 'ဟုန်းငိုငင်မမအိမ်း' ဆိုတာ 'နင့်ကိုငါချစ်တယ်' လို့ပြောတာတဲ့ဗျာ...

သစ်တောကြေး

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲတစ်ခုမှာ

ချင်းတောင်သူတစ်ယောက်ကမေးပါတယ်။ ဆရာတို့က သစ်ပင်စိုက်ဖို့ပဲ ဒေရပ်တိုက်တွန်းနေတာ သစ်ပင်ပဲ စိုက် နေလို့ ဘာနဲ့ထမင်းစားမှာလဲ ဘယ်ကဝင်ငွေရမှာလဲတဲ့။ ဒါ မေးသင့်တဲ့မေးခွန်းပါပဲ.. ကျွန်တော်ပြန်ဖြေနိုင်ခဲ့တာ ကတော့....

၁။ သီးနှံသစ်တောရောနှောစိုက်ပျိုးခြင်းဖြင့် ပုံမှန်ဝင်ငွေကို မထိခိုက်စေပါ

၂။ ကာလတိုအတွင်း ဝင်ငွေရနိုင်သည့် သစ်ပင်များ စိုက် ခြင်းဖြင့်လည်း ရည်ရွယ်ချက် ၂ ခုလုံး ပြီးမြောက်နိုင်ပါ သည် (ဥပမာ သရက်၊ ချင်းတညင်း-ခ-မျောက်ငို စသည်) ရာနှုန်းပြည့်မဟုတ်သော်လည်း သူနည်းနည်း တော့ကျေနပ်သွားပါတယ်။

နောက်ထပ် မဆက်တော့ပါ.....

အစည်းအဝေးတစ်ခုတွင် ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေး များတစ်ယောက်က သစ်တောက သစ်ပင်တွေလည်း နှစ် တိုင်းစိုက်နေတာပါပဲ.. တစ်ဖက်မှာလည်း သစ်ခုတ် ထင်း ခုတ်တောင်ယာခုတ်နေကြတာက သမင်မွေးရင်း ကျား စားရင်းဆိုသလို ဖြစ်မနေဘူးလား။

ဆရာတို့ စိုက်နေတာ ပြုန်းတီးမှုရဲ့ အစွန်းထွက် လောက်သာရှိမယ်ထင်တယ်။ ဒီထက်ပိုပြီး စိုက်မှရမယ် တဲ့... ကျွန်တော်ရင်ထဲ ကြိတ်ပြီး ဝမ်းသာသွားမိပါတယ်။ ဒီမေးခွန်းမျိုး ဒီလိုတိုက်တွန်းမှုမျိုးကို အထူးကြိုဆိုပါတယ်။

မှန်လိုက်လေ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးကြီးရယ်...

သစ်တောဦးစီးဌာနရဲ့ တစ်နှစ်တစ်နှစ် စိုက်နိုင် တဲ့ပမာဏဟာ ဘာရှိမှာလဲ။ ဒါပေမဲ့..တစ်ခုတော့ စဉ်းစား ကြည့်ကြရအောင်ပါ။ အခု ကျွန်တော်အပါအဝင် အုပ်ချုပ် ရေးမှူးကြီးများအပါအဝင် ကျွန်တော်အားလုံး နေ့စဉ်သုံး နေကြတဲ့ သစ်၊ ဝါး၊ ထင်း၊ မီးသွေး၊ သစ်ဥသစ်ဖု စတာတွေ ဟာ သစ်တောသစ်ပင်တွေဆီက ရနေတာမဟုတ်လား။

ဒါဆို ကျွန်တော်တို့ဟာ သစ်တောရဲ့ အသီးအပွင့် စားနေတဲ့သူ.. သစ်တောကို မှီခိုနေရသူတွေဆိုတာ ဆင် ခြင်မိကြရဲ့လား.. ကိုယ်သုံးခဲ့တာတွေအတွက် ပြန်ဖြည့်ဖို့ ကောစဉ်းစားဖူးကြသလား.. သစ်တောတွေဟာ ကျွန်တော် တို့ရဲ့ကျေးဇူးရှင်တွေလို့ကောတွေးဖူးကြရဲ့လား.. အတိတ်မှာ ရောပစ္စည်းမှာပါ တင်နေခဲ့တင်နေဆဲ ကျေးဇူးကြေးတွေ ဆပ်ဖူးကြရဲ့လား.. ဆပ်ဖို့ကော စဉ်းစားဖူးကြရဲ့လား လို့ ဆိုပြီး.. စကားခဏရပ်ကာ အကဲခတ်ကြည့်လိုက်တော့ ငြိမ်နေတာနဲ့အခြေအနေတော့မဆိုးလှဘူးဆိုပြီး ကျွန်တော် ပေးချင်တဲ့ message ကို ဆက်ပေးလိုက်ပါတယ်..

သစ်တောတွေကို ကျေးဇူးဆပ်ဖို့ အလွယ်ဆုံးနဲ့ အကောင်းဆုံးနည်းကသစ်ပင်စိုက်တာပါပဲ.. လူတစ်ယောက် ဟာ အနည်းဆုံး သစ်ပင် ၃ ပင်တော့ စိုက်သင့်တယ်လို့

ကျွန်တော်တို့ဆရာကြီးတစ်ယောက် ပြောဖူးပါတယ်။ တစ်ပင်က အတိတ်က အကြွေးဆပ်တာ.. တစ်ပင်ကပစ္စုပ္ပန်အကြွေးဆပ်တာ.. ကျန်တဲ့တစ်ပင်က အနာဂတ်အတွက်တဲ့..

ဒီတော့ သစ်တောဦးစီးဌာနက စိုက်နေတာ လောက်ကို အားမလိုအားမရဖြစ်နေတဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရဲ့ တင်ပြချက်ကို အထူးလေးစားပါကြောင်းနဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးမှူး များအပါအဝင် ရပ်ကွက် ကျေးရွာ ပြည်သူများအားလုံး သမင်မွေးရင်း ကျားစားရင်း သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်းသံသရာ ကိုဖြတ်ဖို့ ပိုင်းဝန်းဆောင်ရွက်ပေးကြပါဦးခင်ဗျာ လို့ အဆုံး သတ်လိုက်တော့ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးက မှတ်ချက်ပြု ပါတယ်။ 'မှတ်ကရော' တဲ့။

ကဲ.. သစ်တောကစိုက်နေတာ အစွန်းထွက် လောက်ပဲလို့ဆိုတဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးကြီး သစ်တောဦးစီးက အားလုံးအကြွေးတင်နေတယ်တဲ့။

ဒီတော့ ကျွန်တော်ပါ အကြွေးဆပ်ဖို့တာဝန်ရှိလာ ပြီပေါ့.. ဒီနေ့အစည်းအဝေးကို သစ်တောကြွေးဆပ်ခြင်း အစည်းအဝေးအဖြစ် မှတ်တမ်းတင်ထားမည်ဖြစ်ပါကြောင်း နဲ့ အစည်းအဝေးပြီးတာနဲ့ သစ်တောရုံးသွား ပျိုးပင်ယူပြီး.. အကြွေး ကျေနိုင်သမျှကျေအောင်ဆပ်ကြဖို့ တိုက်တွန်းပါ ကြောင်း..လောလောဆယ်တော့ သစ်တောဦးစီးမှ လက် ဖက်ရည်နဲ့မုန့်ကျွေးမည်ဖြစ်ပါကြောင်း.. ဒါကိုလည်း အကြွေး တစ်ခုအဖြစ်မှတ်တမ်းပြီး သစ်ပင်မစိုက်သည့် အုပ်ချုပ်ရေး မှူးများ လက်ဖက်ရည်ပြန်တိုက်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း ဖြည့် စွက်ပြောကြားတိုက်တွန်းပေးခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီနေ့က စပြီး ပျိုးဥယျာဉ်မှာ ပြန်ရောင်းဖို့ ကိုယ် ပိုင်ပျိုးထားတဲ့ ချင်းတညင်း (ခ)မျောက်ငိုပင်တွေ လာ လာယူပြီး စိုက်ကြတာ အပင် ၅၀၀၀ လောက် ကုန်ပါလေ ရောလား...

လူတိုင်းသစ်ပင်စိုက်ကြဖို့လိုပြီဆိုတဲ့ message လေး ကျွန်တော်ပေးလိုက်တာပါ။

ရယ်ရခက်ငိုရခက်အဖြစ်

အမှတ်တရများစွာထဲက အချို့ကို ထုတ်နုတ် တင် ပြရလျှင်....

တစ်ခါက သစ်တောဝန်ထမ်းတွေ ကင်းလှည့်ရင်း ကြီးဝိုင်းထဲမှာ ခုတ်လှဲ ပိုင်းဖြတ်ထားတဲ့ သစ်တွေတွေ့လို့ နီးရာ သစ်တောစခန်းကို စုသိမ်းခဲ့သတဲ့.. ညနေပိုင်း လောက်ကျတော့ အမျိုးသားကြီးတစ်ဦး ဘိနယ်ရုံးကို ရောက်လာပြီး ဗိုလ်ပါတို့ (ဆရာတို့) စားဖို့ ဆိုပြီး ကြက် အရှင်တစ်ကောင်ယူလာပေးတယ်။

အဲဒီတော့ လုံဒမ် (ကျေးဇူး)ပါ.. အကူအညီ လိုလျှင် ပြောပါ ဘာ ညာ ပေါ့.. (လက်ဆောင် ကြက်တစ်ကောင်မျက်နှာကလည်း ရှိနေတယ်လေ) ဒီတော့မှ ချင်း အမျိုးသားကြီးက ဗိုလ်ပါတို့ တကယ်ကူညီမယ်ဆို မနက်ကသိမ်းထားတဲ့ သစ်တွေ ကျွန်တော့်ကို ပေးပါလား.. လိုလည်းဆိုရော ဆရာတွေ ကိုယ့်စကားနဲ့ကိုယ် ဘာပြန်ပြောရမှန်းမသိ အငိုက်မိသွားတာပေါ့.. ဒါပေမဲ့ သစ်တောသမားပဲလေ ချက်ချင်း အိမ်ပြန်ခဲ့တယ်တဲ့ဦး၊ ဟာ.. အဲဒီသစ်တွေလား.. အခုပဲ အထက်ကို အစီရင်ခံပြီးသွားတယ်ဗျာ.. အမှုတွဲလည်း တင်ပြီးသွားပြီ၊ ဖမ်းဆီးရမိမှုဆိုတာ ၂၄ နာရီ အတွင်း တင်ပြရတာ ဖမ်းဆီးပစ္စည်းတွေကိုလည်း လုံခြုံရာ ချက်ချင်းသယ်ရတာ ဘာ ညာ ပေါ့ ..

အမျိုးသားကြီးခမျာမှာလည်း ဘယ်အချိန် သစ်ပေးမဲ့အကြောင်းပါလေမလဲ မျှော်လင့်ချက်နဲ့ နားထောင်နေရင်း နောက်ဆုံး အခြေမလှမှန်း သိရတော့မှ.. ‘ရပါတယ် ဗိုလ်ပါရယ် စိတ်မကောင်းမဖြစ်ပါနဲ့ ကျွန်တော့်ကို ခွင့်ပြုပါဦး’ ဆိုတဲ့ဦး စောစောက လက်ဆောင်ပေးထားတဲ့ ကြက်ကလေး ကောက်ကာ ပြန်သွားပါလေရောတဲ့ ...

နောက် အဖြစ်အပျက်တစ်ခုလည်း ပြောရဦးတော့.... တောခေါင်းတစ်ယောက်ရဲ့ အမျိုးသမီးက မုံရွာမှာတာဝန်ကျနေတော့ ‘အမျိုးသမီးဆီ သွားချင်လို့’ ဆိုပြီး အရာရှိဆီ ခွင့်လာတောင်းသတဲ့လက်ထဲမှာ ကြက်ဥ အထုပ်ကလေးနဲ့... အရာရှိက ခွင့်ဘယ်နှစ်ရက်ယူမလဲ မေးတော့ ၅ ရက်လို့ဖြေတယ်... အရာရှိက ကျီစယ်ချင်တာနဲ့ မုံရွာဆို အသွားတစ်ရက် ပြန်တစ်ရက်ဟိုမှာ တစ်ရက်နေ ၃ ရက် ဆို တော်ပြီပေါ့ကွာလို့ ပြောတော့ ဟုတ်ကဲ့ ရပါတယ် ဆရာဆိုပြီး သူယူလာတဲ့ ကြက်ဥထုပ်ထဲက ကြက်ဥ ၂ လုံး ပြန်နှိုက်ယူပြီး ပြန်သွားလေသတဲ့... သူပြန်သွားတော့မှ အရာရှိက ပြန်စဉ်းစားမိတယ်... ခွင့်တောင်းတာ ၅ ရက် ယူလာတာက ကြက်ဥ ၅ လုံး ခွင့်ပေးတာ ၃ ရက် ကျန်ခဲ့တဲ့ကြက်ဥ ၃ လုံး... ဪ ဒီလိုလားလို့ တစ်ယောက်တည်းပြီးမိလေသတဲ့ အစ်ကို မင်းကြီးတစ်ယောက် ပြောပြဖူးတာပါ။

တီးတိန်လမ်း

တီးတိန်-ဟားခါး (၁၁၆) မိုင်...

Driving hour အနည်းဆုံး ၈ နာရီပြည်နယ်ရုံးသို့ တစ်ခေါက်သွားရန် အသွား ၁ ရက် အပြန် ၁ ရက်အချိန် ပေးရပါတယ်။

ခရိုင်ဖွဲ့စည်းပုံမရှိ၍ ပြည်နယ်မှ ပူးတွဲတာဝန်ယူထားသဖြင့် ခရိုင်ကိစ္စများကို ပြည်နယ်နှင့်ဆက်သွယ်ရပါတယ်။

လမ်းက ဘယ်လိုလဲ ပြောပြရဦးမလား... တစ်ဆောင်းလုံး တစ်ခွေလုံး ဖုန်တလုံးလုံးနဲ့ ဝုန်းဒိုင်းဆူညံနေတဲ့ တီးတိန်လမ်း... မိုးကျပြီဆိုကတည်းက မြေကြီးတွေအရည်ပျော် ချော်ရည်တွေလို လမ်းပေါ်စီးကျ၊ တောင်ပြိုပြန်ပြီဟာ လမ်းပိတ်ပြန်ပြီဟာနဲ့ နေ့တိုင်းပဲ ကြားနေရတယ်။

မြေထိုးစက်ကြီးနဲ့ထိုးပြီး လမ်းကောင်းဖို့ ကြိုးစားရင်း မြေထိုးစက်ကြီး မြေမြှူတော့မလိုဖြစ်သွားလို့ ယာဉ်မောင်းခမျာ ခုန်ချထွက်ပြေးကာ အသက်ဘေးက သိသိလေးလွတ်ခဲ့... မြေကြီးတွေလူအားနဲ့ ပြန်ဖယ်ပြီး မြေထိုးစက်ကြီးကို ကယ်တင်ခဲ့ရဖူးပါတယ်။

ငိုအားထက် ရယ်အားသန်ခဲ့ရသည့်အဖြစ် ချင်းပြည်အတွက်တော့ မထူးဆန်းတော့တဲ့ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်တွေဖြစ်နေပါပြီ။

ချင်းပြည်နယ်ကို ပြောင်းရွှေ့တာဝန်ထမ်းဆောင်ရမယ်ဆိုတော့ သူငယ်ချင်းတွေ၊ မိတ်ဆွေတွေက ပြောကြပါတယ်။ နားအေးပါးအေးနေရတာပေါ့... ကောင်းတယ်တဲ့... နားလည်းအေးပါတယ်... ပါးလည်းအေးပါတယ်။ အေးလွန်း၍ နေ့တိုင်းပင်ရေမချိုးနိုင်ပါ။ အလုပ်ကတော့ မအေးပါ။ သစ်တောလုပ်ငန်း ၁၃ မျိုးအကုန် ရှိပါတယ်။

ထို့ပြင် ခါတော်မီအလုပ်များလည်းလုပ်ရပါသေးတယ်။ ဖမ်းလိုက်ရတဲ့သစ်... စစ်ဆေးလိုက်ရတဲ့မြေ... ကောက်လိုက်ရတဲ့စာရင်း ဆွဲလိုက်ရတဲ့မြေပုံ... မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ အားလုံးအဆင်ပြေပါတယ်။

ဘယ်တော့မှမေ့မရသည့်အမှတ်တရ

ချင်းပြည်ဟာ ကျွန်တော့်အတွက် အတွေ့အကြုံများစွာရစေခဲ့ပါတယ်။

တိုင်းရင်းသားတို့၏ ရိုးရာဓလေ့များ ဒေသန္တရဗဟုသုတများ ခင်မင်ဖော်ရွေပြီး ကူညီတတ်ကြသည့် ချစ်စရာအမူအကျင့်များ မျိုးနွယ်စုအကြီးအကဲ၏ သြဇာကြီးမားမှုစောင့်လေမျိုးနွယ်ဆိုသည့် အံ့ဩဖွယ်မျိုးဂုဏ် ထိန်းသိမ်းကြမှုများ အခြားအခြားသော ချစ်စရာ အလေ့အထများစွာတို့ဟာ ကျွန်တော့်ဘဝမှာ မမေ့နိုင်သော အမှတ်တရများ ဖြစ်ပါတယ်။

“တောင်ပေါ်ခေါင်ရည် ချိုမြမြ ..

တစ်ကြိုက်လောက် သောက်လျှင် အမောပြေ ” ဆိုတဲ့ သီချင်းသံလေးကြားတိုင်း ချင်းပြည်ကို သတိရမိတယ်။ ချင်းပြည်၏ နေထိုင်စားသောက်မှု ပုံစံက ဆီ၊ ဆား၊ အချိုမှုန့်အတတ်နိုင်ဆုံး ရှောင်ကျဉ်ပြီး တစ်နေ့လျှင် ထမင်း ၂ နပ်သာ အချိန်မှန် စားတတ်ကြသည့် ဒေသအခြေအနေနှင့် ကျန်းမာရေးအတွက် သင့်

တော်သည့်နေထိုင်စားသောက်မှုပုံစံလို့ ဆိုရမယ်။ အခြား ဒေသများနှင့် နေထိုင်စားသောက်မှု ပုံစံကွဲပြားပါတယ်။ ကျွန်တော်နေထိုင်တဲ့ပုံစံနဲ့ လုံးဝခြားနားပါတယ်။

သို့သော်...မတူခြားနားခြင်းများကို နားလည် အောင်ကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။

မပြည့်စုံခြင်းများစွာနှင့် အခက်အခဲ အကျဉ်းအ ကျပ်များစွာတို့ကိုရင်ဆိုင်၍ ဒုက္ခကို အတွေ့အကြုံအဖြစ် ခံယူခဲ့ပါတယ်။

အကြိမ်ကြိမ်အလီလီ ပျော်ခဲ့ဖူးတယ်။

မပျော်တဲ့နေ့ရက်များလည်း ရှိခဲ့ဖူးတယ်။

ကြည်နူးစရာတို့လည်း အခါခါကြုံဖူးပါရဲ့။

တာဝန်လွယ်ထားရသည့် မင်းခယောက်ျား တို့ ဘဝ... ပျော်ခြင်း မပျော်ခြင်း ကြည်နူးခြင်း ကြေကွဲခြင်းတို့ ရွေးချယ်ခွင့်မရှိ၊ မိမိစိတ်ခံစားမှုသည် နှလုံးသားအရှိ တာဝန်သည် ဦးနှောက် အသိ အရှိကို အသိအောက်ထား လိုက်ပါတယ်။

တစ်နေ့ထွက်ပြီးလျှင် တစ်နေ့ဝင်မှာ သဘာဝ ပါပဲ..

အမှောင်တွေဖယ်ရှင်းပြီး လင်းလာတော့မဲ့ မိုး သောက်နံနက်တွေကို ငုံ့လင့်မိပေမဲ့ အမှောင်တွေဖြတ်သန်း ရမဲ့ နေဝင်ချိန်တွေနဲ့ကြုံရတဲ့အခါမှာလည်း အမှောင်ထဲကို ရဲရဲကြီးဖြတ်သန်းဖို့ ခွန်အားတွေ မွေးမြူထားရမှာပါ။

အမှောင်ကို ကြောက်ပြီး သူများနောက်ကလိုက် နေလျှင် နံနက်မိုးသောက်တဲ့အချိန်ကျလျှင်လည်း သူများ နောက်ကပဲ ရောက်မှာပေါ့.. ခလုတ်တိုက် လဲချင်လည်း လဲ ပြန်ထလျှောက်...

မကောင်းဆိုးဝါးတွေနောက်ယှက်လည်း မကြောက် ခဲ့ပါ။ လျှောက်မြဲသာလျှောက် ..

နေထွက်ခဲ့ပြီးလို့ နေဝင်တာ မဟုတ်လား.. နေဝင် ပြီးလျှင်လည်း နေထွက်လာဦးမှာပါ....

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်.....

ချင်းပြည်ဟာ ကျွန်တော့်ဘဝရဲ့ ထူးထူးကဲကဲ အမှတ်တရတစ်ခုပါပဲ

++++++

ရွှေရောင်အိပ်မက်

ဗန်ဒိန်း

- ▣ ကျူးကျော်တိုက်ဆောက် အိမ်တုံးပျောက်ပြီ
- ▣ ပလက်ဖောင်းဘေး၊ ပျံကျဈေးသယ်(သည်) ဆိုင်ခန်းဝယ်ပြီ
- ▣ စက်ကိရိယာ ကူညီပါ၍ အညာဒေသ မြေအောက်မှရေ ရရှိနေပြီ
- ▣ ကျေးလက်မြို့မှ နေ့ည မပြတ် လျှပ်စစ်မီး ထိန်ထိန်ညီးပြီ
- ▣ ရေပြင်မြေထင် သွင်ပြင်ခန့်ညား တံတားနှင့်လမ်း၊ အံ့မခန်းမို့ စိတ်ဝမ်းကြည်သာ၊ သွားလိုရာကို သူငါ သွားလာနိုင်ကြပြီ
- ▣ မြစ်မှရေတင်၊ နွေတွင်စပါး ဦးကြီးများတို့ ၊ သီးစား ထပ် ညှပ် မြေမလပ်စိုက်၊ တွက်ခြေကိုက်ကာ ဝမ်းစာကျီပြည့် စိတ်ကြည်မွေ့ ပြီ
- ▣ ပျော်ရွှင်စရာ၊ ကမ္ဘာလောက
- ▣ ခုံမင်စရာ၊ ကမ္ဘာလောက
- ▣ နေခြင်စရာ၊ ကမ္ဘာလောက
- ▣ ဆန္ဒဘဝ၊ ထပ်တူကြမို့ နှုတ်မှချီးမွမ်း၊ အော်မြည်တမ်းစဉ် ဗရမ်းပတာ၊ အိပ်မက်ရာမှ လန့်ကာနိုးထလာခဲ့ပြီ
- ▣ တစ်နေ့တော့ ဖြစ်လာမှာပါ။ ။

တို့ ဘိုးဘွားမြေအစစ်ရို့

ဖိုးမောင် (ကျောက်ခွက်ကြီးရိုး)

လွန်ခဲ့သော ၁၉၇၀ ခုနှစ်များကာလအတွင်း ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း လုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာခဲ့ကြောင်းသိရှိရပါတယ်။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် ထင်းလောင်စာရှားပါးမှုပြဿနာများကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန် ဒေသခံများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် ထင်းစိုက်ခင်းများတည်ထောင်ခြင်းမှတစ်ဆင့် ဒေသခံပြည်သူ လူထု၏အခန်းကဏ္ဍကို အနာဂတ်သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် အရေးပါသောကဏ္ဍအဖြစ် ထည့်သွင်းစဉ်းစားလာခဲ့ပါတယ်။ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းများ အဆင့်ဆင့်ဖွံ့ဖြိုးလာမှုအားလေ့လာကြရာတွင် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် အစုအဖွဲ့ပိုင်တောများ၏ အခြေအနေများကိုသာ အများစုလေ့လာတင်ပြလျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ယနေ့ စက်မှုဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများ (အထူးသဖြင့် ဥရောပနိုင်ငံများ) တွင်လည်း အလားတူဖြစ်စဉ်များ ရှိခဲ့သော်လည်း လေ့လာတင်ပြမှု အနည်းငယ်သာရှိသည်ကို တွေ့ရပါတယ်။

ရှေးယခင်က ဥရောပ ကျေးလက်နေပြည်သူများသည် လိုအပ်သည့်ထင်းလောင်စာနှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများအား အနီးပတ်ဝန်းကျင်ရှိ အများပိုင်တောများမှ ထုတ်ယူသုံးစွဲခဲ့ကြပါတယ်။ ထိုကဲ့သို့ သုံးစွဲနိုင်ရေးအတွက် ရိုးရာအစဉ်အလာများ၊ အုပ်ချုပ်မှုစနစ်များ ရှိခဲ့ကြသည်ဟုဆိုပါတယ်။ သို့ရာတွင် စက်မှုလုပ်ငန်းများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမှုနှင့်အတူ အဆိုပါစနစ်များ တဖြည်းဖြည်းပျောက်ကွယ်ခဲ့ပါတယ်။ အများပိုင်မြေယာနှင့် သစ်တောများမှာ တစ်စတစ်စကွယ်ပျောက်သွားခဲ့ကြပါတယ်။

၂၄-၅-၂၀၁၁ ရက်နေ့မှာ Gottingen သစ်တောဌာနက ခရိုင်ဝန် (Divisional Forest Officer-DFO) ဖြစ်တဲ့ ဒေါက်တာကာစတန်ဖိတ်လို့ သူ့ခရိုင်ထဲက အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတစ်ခုကိုသွားပြီး လေ့လာခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။ အစုအဖွဲ့ပိုင်တောဟာ စိုက်ထားတဲ့သစ်တောစိုက်ခင်းများ

မဟုတ်ဘဲ ထိန်းသိမ်းထားတဲ့သဘာဝတောတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။

‘ဒေါက်တာကာစတန် ဒီတောကို ဘယ်သူတွေ စီမံအုပ်ချုပ်တာလဲ ’

ကျွန်တော်တို့ဌာနက တာဝန်ယူပြီးစီမံနေတာပါ။ ဒီတောကို စီမံအုပ်ချုပ်နိုင်ဖို့ (၁၀)နှစ်တာကာလ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံချက်နဲ့ နှစ်စဉ်အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံချက် ရေးဆွဲရပါတယ်။ ဒီစီမံချက်တွေကို ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့၊ ဒေသခံအစိုးရအဖွဲ့နဲ့ ခရိုင်သစ်တောဌာန ကိုယ်စားလှယ်များက လက်မှတ်ရေးထိုးအတည်ပြုထားရပါတယ်။ လုပ်ငန်းများအတွက် ကုန်ကျစရိတ်နဲ့စီမံခန့်ခွဲမှု ကုန်ကျစရိတ်များကို ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့က ကျခံရပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ကတော့ ဒေသခံပြည်သူများကိုယ်စား စီမံအုပ်ချုပ်ပေးတာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအတွက် ဝန်ဆောင်မှုစရိတ်ကောက်ခံပါတယ်။ ဂျာမဏီမှာတော့ သစ်တောတွေဟာ ပညာရှင်(Academic Supervisor) ရဲ့အုပ်ချုပ်မှု အောက်မှာရှိရမယ်ဆိုတဲ့ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်ရှိတယ်။ နောက်ပြီး သဘာဝနဲ့အနီးစပ်ဆုံး သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်မှု (Close to Nature System)နဲ့စီမံအုပ်ချုပ်ရမယ်။ အပြောင်ရှင်းခတ်လှဲခြင်းစနစ်ကိုခွင့်မပြုပါဘူး

ကောင်းလိုက်တဲ့စနစ် ဒါတွေရှင်းပြချင်လို့ အကုန်ကျခံဖိတ်ပြီး ခေါ်ပြတာဖြစ်မယ် လို့ တွေးမိလိုက်ပါတယ်။ ‘ဒီ အစုအဖွဲ့ပိုင်တောလေးဖြစ်လာပုံကိုလဲ ရှင်းပြပေးပါဦး’ ဒေါက်တာကာစတန်က ရှင်းပြချင်လို့ တမင်ဖိတ်ကြားပြီး ခေါ်ပြတာဆိုတော့ ဝမ်းသာအားရကို ရှင်းပြပါတော့တယ်။

‘ဒီတောရဲ့သမိုင်းကို ပြောပြရင်တော့ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း (၆၀၀)က သမိုင်းကြောင်းကိုပါ ပြောမှရမယ် ’

‘ဟာ ...ကြာခဲ့ပြီပဲ၊ စိတ်ဝင်စားဖို့ကောင်းမယ် ထင်တယ်၊ ရှင်းပြပါဦး’

‘အဲဒီတုန်းက Gottingen ကို အုပ်ချုပ်နေတဲ့ ဘုရင်က သူ့လက်အောက်က နယ်စားအချို့ရဲ့ပုံကန်မှုနဲ့

ရင်ဆိုင်ခဲ့ရတယ်။ ဘုရင်က အနီးပတ်ဝန်းကျင်က ရွာ(၇) ရွာကို သူ့ဘက်က ဝင်ကူတိုက်ပေးဖို့စည်းရုံးတယ်။ စစ်နိုင်ခဲ့ရင် သူတို့အတွက် ထင်းလောင်စာရရှိဖို့ အနီးပတ်ဝန်းကျင်က ဘုရင်ပိုင်တောအချို့ကို အပိုင်ပေးဖို့ သဘောတူတယ်။ ကျေးရွာအကြီးအကဲများနဲ့ ရွာသားများကသဘောတူပြီး ဘုရင်ဘက်က ကူတိုက်ပေးခဲ့ကြတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ ဘုရင်က စစ်နိုင်လို့ သူ့ကတိအတိုင်း ဒီတောတွေကို အပိုင်ပေးခဲ့တာပါ '

'လက်ရှိဒီတောတွေ ဘယ်သူတွေပိုင်တာလဲ '

'ခုန ပြောပြတဲ့ ရွာ (၇)ရွာထဲက ရွာ (၃) ရွာဟာ သူတို့ဝေစုအဖြစ် ဒီတောကို ရခဲ့တာပါ။ စုစုပေါင်း ဟတ်တာ(၃၀၀) လောက်ရှိမယ်။ ဘုရင်ကပေးခဲ့တဲ့မြေပုံအတိုင်း ပြောင်းလဲမှုမရှိဘူး။ ပိုင်ဆိုင်မှုကလဲ ဒီရွာ(၃) ရွာကပဲ ပိုင်တယ်။ မူလခွဲဝေစဉ်က မိသားစုတစ်စုကို အနည်းဆုံး အစုတစ်စုရတယ်။ တိုက်ပွဲမှာ ပါဝင်ခဲ့တဲ့ ရာထူးမြင့်တဲ့သူတွေကတော့ အဆင့်အလိုက် တစ်စုထက်ပိုကြတယ်။ ခုတော့ နှစ်ကာလကြာခဲ့ပြီဆိုတော့ မူလမိသားစုပိုင်တဲ့ အစုတွေကို အမွေဆက်ခံတဲ့သူတွေက ပိုင်ဆိုင်နေကြတယ်။ အချို့လည်း တစ်စုအပြည့်ရှိသလို အချို့လည်း အစုတွေကို ပိုင်းပြီး အမွေဆက်ခံကြတယ်။ အစုရဲ့မူလပိုင်ရှင်ကတော့ အမည်မပြောင်းဘဲ ဒီအတိုင်း မှတ်တမ်းထားရှိပါတယ်။ ဥပမာ...ဗိုလ်မှူးကြီး ရှနီကံဒါရဲ့အစုက သူ့အမည်နဲ့ပဲ ရှိနေတယ်။ အချို့မိသားစုဝင်တွေက ဒီရွာမှာတောင်မရှိကြဘူး။ မြို့ကြီးတွေဖြစ်တဲ့ ဘာလင်တို့၊ ဖရန့်ဖွတ်တို့ အခြားမြို့တွေမှာနေကြတဲ့သူတွေရှိတယ်။ ဒီတောက ရတဲ့အကျိုးအမြတ်ကိုတော့ သူ့အချိုးအတိုင်းနှစ်စဉ်လွှဲပေးတယ်။ ရတဲ့အကျိုးအမြတ်က မပြောပလောက်ပေမဲ့ ဘိုးဘွားအမွေအနှစ်က ရတဲ့ဥစ္စာမို့ တန်ဖိုးထားကြတယ်။ သူတို့ဟာ ဒီရွာက မူရင်းဒေသခံအစစ်ဖြစ်ကြောင်း ဒီဝေစုတွေက သက်သေပဲ'

ရှင်းပြတာတွေကြားရတော့ အထူးအဆန်းတွေကြားရသလိုပါပဲ။ စိတ်ထဲမှာ မြန်မာလိုတွေးမိလို့ ရုတ်တရက် နှုတ်က မေးခွန်းလေးထွက်သွားမိတယ်။

'ရတဲ့ အစုတွေကို ရောင်းစားတဲ့သူ မရှိဘူးလား'

'ရှိတယ်ဗျ ဒီရွာမှာ အိမ်ဝယ်ရင် ဝယ်တဲ့သူက အဲဒီအိမ်ထောင်စု လက်ရှိပိုင်ဆိုင်တဲ့ အစုအဖွဲ့ပိုင်တောရဲ့ အစုကိုပါဝယ်ရတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရှယ်ရာများများ ဝယ်မယ်ဆိုရင်တော့ ခွင့်မပြုဘူး။ ဒေသခံအစုအဖွဲ့ကပဲ အများဆုံး ဖြတ်ချက်နဲ့ အဲဒီအစုတွေကိုဝယ်ထားလိုက်တယ်။ ပြင်ပစွက်ဖက်မှုတွေကို ကာကွယ်တဲ့အနေနဲ့ပေါ့ '

'ဒီအစုအဖွဲ့ပိုင်တောက အဆင်ပြေနေတဲ့ပုံပဲ။ တောကလည်း ကောင်းလိုက်တာ။ ဒီအဖွဲ့တိကျတဲ့ပြဌာန်းချက်တွေ စည်းကမ်းတွေရှိတော့ ဘာမှ ပြဿနာမတက်

ဘူးထင်တယ် '

ပြဿနာတွေတော့ ရှိခဲ့တာပေါ့။ အများနဲ့တိုင်ပင်ပြီးဖြေရှင်းခဲ့ကြတာပါ။ မူလက ရတဲ့တောကို သူ့အစုနဲ့သူတိုင်းတာပြီးခွဲခဲ့ကြတယ်။ ဟိုရှေးက ထင်းမရှိရင် ဂျာမဏီရဲ့ ဆောင်းတွင်းမှာနေဖို့ခက်တယ်။ ထင်းက အဓိကလိုအပ်ချက်ပဲ။ သူ့တောနဲ့သူ့ဘက်ကြတော့ ကြားထဲကအပင် ဘယ်သူပိုင်လဲ ဆုံးဖြတ်ဖို့ခက်တယ်။ ငြင်းကြခုန်ကြနဲ့ ပြဿနာတက်ခဲ့ကြတယ်။ ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားမှုတွေလဲရှိခဲ့တယ်။ နောက်ဆုံးတော့ ဒီတောမြေကိုပဲ ပြန်ပေါင်းပြီး အစုအဖွဲ့ပိုင်လုပ်ခဲ့ကြတယ် '

လမ်းလျှောက်ရင်းနဲ့ မေပယ်ပင်ကြီးရဲ့အရိပ်ကို ရောက်လာကြတယ်။ လုံးပတ်က (၆) ပေလောက်ရှိတယ်။

'ဒီအပင်ကြီးက ရောင်းလို့ရနေပြီ၊ ခုတ်ပြီးမရောင်းသေးဘူးလား '

ဒေါက်တာကာစတန်က ပြုံးပြုံးကြီးကြည့်ပြီး ပြန်ဖြေတယ်။

'ဒီအပင်ကို ထုတ်လုပ်ခွင့်ပြုဖို့ ကျွန်တော် စီမံချက်ထဲမှာ ထည့်ဆွဲထားတယ်။ ရောင်းမယ်ဆိုရင် ယူရီ (၅၀, ၀၀၀) လောက်ရမယ်။ ခုတ်လှဲပေးဖို့မလိုဘူး။ ပင်ထောင်အတိုင်းရောင်းတာ၊ မြန်မာငွေနှစ်မြောက်ကြည့်တော့ တစ်ပင်တည်းနဲ့ ကျပ် သိန်း(၇၀၀) လောက်တန်နေပြီ'

'တစ်ပင်တည်း ဒီလောက် အကျိုးအမြတ်ရနေတာရောင်းပါတော့လား'

'အစုအဖွဲ့ကို စီမံနေတဲ့ ဘုတ်အဖွဲ့က ရောင်းဖို့ သဘောမတူဘူးဗျ။ အကြောင်းပြချက်ကတော့ သူတို့ အဖွဲ့အနေနဲ့ ငွေမလိုသေးလို့ပါတဲ့ '

'ဒါဆို ဒီလိုအရေးကြီးတဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ခင်ဗျားပေးလို့မရဘူးပေါ့'

'မရဘူးဗျ။ ဥပဒေနဲ့ကိုက်ညီနေရင် သူတို့ ဆုံးဖြတ်ချက်က အရေးကြီးဆုံးပဲ။ သူတို့ ဘိုးဘွားပိုင်တောကို သူတို့ပဲ စီမံခွင့်ရှိတာပေါ့'

စဉ်းစားစရာ အတွေးလက်စများတဲ့ အစုအဖွဲ့ပိုင်တောက ပြန်ခဲ့ကြတယ်။ ရွာထဲကို ရောက်တော့ ဒေသခံအစုအဖွဲ့ရဲ့ဘုတ်အဖွဲ့ရုံးကို အပြင်ကနေ လေ့လာကြတယ်။ ချိန်းဆိုမထားတော့ ကြိုဆိုမည့်သူမရှိပါ။ အပြင်ကကြည့်တော့ သာမန်ရွာက အိမ်တစ်လုံးလိုပါပဲ။ ဘုတ်အဖွဲ့ရုံးဆိုတဲ့ဆိုင်းဘုတ်ကိုတော့ အဆောက်အဦအပေါ်ပိုင်း အလယ်တည့်တည့်မှာ ခန့်ခန့်ငြားငြားချိတ်ဆွဲထားတာကို တွေ့ရပါတယ်။ ဒီရုံးနဲ့ဒီဆိုင်းဘုတ်တည်မြဲနေသရွေ့ ဒေသပြည်သူတို့ရဲ့ ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ သူတို့ရဲ့ တောတွေအပေါ်သက်ရောက်နေဦးမှာပါ ။

အတွင်းနှင့် အပြင်

မောင်ကြာလှ

ကမ္ဘာကျော် တိုက်တန်းနစ်သင်္ဘောကြီးပေါ်မှာ သစ်နဲ့လုပ်ထားတဲ့ ကုန်းပတ်ကုလားထိုင် (Deck Chair) ၆၁၄ လုံးတောင်ရှိတယ်။ မနက်တိုင်းမှာ သင်္ဘောသားတွေဟာ အဲဒီ ကုလားထိုင်တွေကို နေသားတကျဖြစ်အောင်ဖြန့်ခင်းပြီး စီစီရီရီခင်းကျင်းရတယ်။ သင်္ဘောစီးခရီးသည်တွေဟာ ကုန်းပတ်ပေါ် တက်လာပြီး အဲဒီ ကုလားထိုင်တွေပေါ်မှာ အေးအေးလူလူထိုင်ကြ၊ အနားယူကြ၊ စားကြသောက်ကြပေါ့။ သူတို့ဟာ သင်္ဘောသားတွေ စီစဉ်ခင်းကျင်းထားသလိုမဟုတ်ဘဲ သူတို့ကြိုက်သလို နေရာရွေ့တာ၊ ခေါက်တာ၊ ဖြန့်တာတွေလည်းလုပ်ကြသေးတယ်။ မနက်ရောက်ရင် သင်္ဘောသားတွေဟာ ခရီးသည်တွေထင်တိုင်းကြထားတဲ့ ကုလားထိုင်တွေကို နေသားတကျပြန်ပြီး စီစဉ်ခင်းကျင်းပြန်ရော။ ဒါဟာ တိုက်တန်းနစ်သင်္ဘောကြီးရဲ့ကုန်းပတ်ပေါ်မှာ နိစ္စစူဝေတွေနေရတဲ့ အနေအထားဖြစ်ပါတယ်။

တိုက်တန်းနစ်သင်္ဘောကြီး နစ်မြုပ်သွားပြီးတဲ့နောက်မှာတော့ ကုန်းပတ်ပေါ်ကကုလားထိုင်တွေကို ဘယ်သူမျှအစီအစဉ်တကျပြန်ပြီး မခင်းကျင်းကြတော့ပါဘူး။ လိုမှမလိုတော့တာကိုး။ သင်္ဘောကြီးတစ်စီးလုံးတောင် ပင်လယ်အောက် စုံးစုံးမြုပ်သွားပြီးတဲ့နောက် ကုန်းပတ်ပေါ်ကကုလားထိုင်တွေအကြောင်း စဉ်းစားဖို့ မရှိတော့ဘူးပေါ့။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီနောက်ပိုင်းမှာတော့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားမှာ အီဒီယမ် အသုံးအနှုန်းတစ်ခုပေါ်လာပါတယ်။ အဲဒါကတော့ “Rearranging deck chairs on the Titanic; ဆိုတဲ့ အသုံးအနှုန်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဆိုလိုရင်းကတော့ အရေးမပါတဲ့ အလုပ်တွေ၊ နောက်ဆုံးမှလုပ်ရမယ့်အလုပ်တွေ၊ ပဓာနမကျတဲ့ ပကာသနကိစ္စတွေကို ရှေ့တန်းတင်နေတာမျိုး၊ အနှစ်သာရမရှိတဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို အလေးထား၊ ရေးသားပြောဆိုနေတာမျိုး၊ အရင်ဦးဆုံးလုပ်ရမယ့်အလုပ်ကို ဦးစားပေးမလုပ်ဘဲ နောက်ဆုံးမှလုပ်ရမယ့်အလုပ်တွေကို မဲတင်းပြီးလုပ်နေတာမျိုး၊ အဲဒါမျိုးတွေကို rearranging deck chairs on the Titanic လို့ သုံးနှုန်းပြောဆိုကြတာပေါ့။

တိုက်တန်းနစ်သင်္ဘောကြီးကို မသိတဲ့သူ အတော်နည်းမယ်ထင်ပါတယ်။ ဒီဘက်ခေတ်မှာ အဲဒီသင်္ဘောကြီးအမည်နဲ့ ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားကလည်း တစ်ကမ္ဘာလုံး ဟိုးလေးတစ်ကျော်ပေါက်သွားခဲ့တယ်။ သင်္ဘောကြီးရဲ့အမည်အပြည့်အစုံက RMS Titanic ဖြစ်ပြီး၊ White Star Line သင်္ဘောကုမ္ပဏီက ပိုင်ဆိုင်ပါတယ်။ ၁၉၀၉ ခုနှစ်မှာ Harland and Wolff ကုမ္ပဏီက စတင် တည်ဆောက်ခဲ့ပြီး ၁၉၁၂ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂ ရက်နေ့မှာ ပြီးစီးခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၁၂ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၀ ရက်နေ့မှာ ယူနိုက်တက်ကင်းဒမ်းနိုင်ငံ၊ Southampton မြို့ကနေ အမေရိကန်နိုင်ငံ New York City ကို ပထမဆုံးခရီးစဉ်အဖြစ် ထွက်ခွာခဲ့ပြီး ဧပြီလ ၁၄ ရက်နေ့ ည ၁၁:၄၀ နာရီအချိန်မှာ ရောမရေခဲဆိုင်ကြီးတစ်ခုနဲ့ တိုက်မိပြီး ၂ နာရီ မိနစ် ၄၀ အကြာမှာ နစ်မြုပ်သွားခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီအချိန်က သင်္ဘောကြီးရဲ့တန်ဖိုးဟာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ(၇.၅)သန်းတန်ပါတယ်။ အလေးချိန် ၄၆,၃၂၈ GRT ရှိတဲ့ သင်္ဘောကြီးဟာ အလျား ၈၈၂ ပေ ၉ လက်မ၊ အနံ ၉၂ ပေ ၆ လက်မနဲ့ အမြင့် ၁၇၅ ပေ ရှိတယ်။ သင်္ဘောကြီးကို မောင်းနှင်ဖို့ ရေနွေးငွေ့အင်ဂျင်ကြီး နှစ်လုံးက မြင်းကောင်ရေ ၄၆၀၀၀ ရှိပြီး အဲဒီအင်ဂျင်ကြီးတွေ လည်ပတ်ဖို့ နှစ်လုံးတွဲ ဘွိုင်လာ ၂၄ လုံးနဲ့ တစ်လုံးထိုး ဘွိုင်လာ ၅ လုံး စုစုပေါင်း ဘွိုင်လာ ၂၉ လုံးတောင်ပါတယ်။ အင်မတန်ကြီးကျယ်ခမ်းနားလှတဲ့သင်္ဘောကြီးဟာ အိုလံပစ်အဆင့် ပင်လယ်ကူးသင်္ဘောတွေထဲမှာ ဒုတိယအကြီးဆုံးလို့ သိရပါတယ်။ ဒီသင်္ဘောကြီးဟာ သူ့ရဲ့ ပထမဆုံးခရီးစဉ်မှာတင်နစ်မြုပ်သွားခဲ့ပြီး သင်္ဘောသားနဲ့ ခရီးသည်စုစုပေါင်း ၂၂၂၄ ယောက် အနက် လူ ၁၅၁၇ ဦး အသက်ဆုံးရှုံးခဲ့ရပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ အရေးကြီးတဲ့အချက်ကတော့ တိုက်တန်းနစ်သင်္ဘောကြီးပေါ်မှာ အသက်ကယ်လေ့ အစီး ၂၀ သာပါရှိပြီး လူဦးရေ ၁၁၀၀ ကျော်သာ စီးလောက်တယ်ဆိုတာပါပဲ။ ဒီသင်္ဘောကြီးပေါ်မှာတော့ ကမ္ဘာမှာ အချမ်း

သာဆုံးလို့ပြောရမယ့် သူဌေးကြီးတွေ၊ ဗြိတိန်၊ အိုင်ယာလန်နဲ့ စကင်ဒီနေးဗီးယားဆိုတဲ့ ဥရောပတစ်လွှားကနေ မြောက်အမေရိကမှာ ဘဝသစ်ကို ရှာဖွေချင်နေတဲ့ရာပေါင်းများစွာသော ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူတွေ လိုက်ပါစီးနင်းခဲ့တာပါ။ အားကစားခန်းမ၊ ရေကူးကန်၊ စာကြည့်တိုက်၊ စားသောက်ဆိုင် အစရှိတဲ့ ဖိမ်ကျကျနဲ့ သက်သောင့်သက်သာရှိစေမယ့် အစီအမံတွေကို အမြင့်ဆုံးအဆင့် စီမံထားတာပေါ့။ တိုက်တန်းနစ် ဇာတ်ကားကို ကြည့်ဖူးတဲ့သူတိုင်း သဘောကြီးရဲ့ ကြီးကျယ်ခမ်းနားမှုသိကြပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ပေါ့ဗျာ။ ဒီလောက်ကြီးကျယ်ခမ်းနားလှတဲ့ သဘောကြီးမှာ တပ်ဆင်ထားတဲ့ အသက်ကယ်လှေ အရေအတွက်က သဘောပေါ်မှာ စီးနင်းလိုက်ပါလာတဲ့ လူဦးရေရဲ့ တစ်ဝက်လောက်အတွက်ပဲ လုံလောက်တယ်ဆိုတာ အင်မတန် စိတ်ပျက်စရာ ဖြစ်မနေဘူးလား။ အသက်ကယ်လှေ လုံလောက်အောင်မပါတဲ့အပြင် အရေးပေါ်အခြေအနေဖြစ်လာရင် ဘယ်လိုလုပ်ရမယ်၊ အသက်ကယ်လှေတွေကို ဘယ်လိုအသုံးပြုရမယ်ဆိုတဲ့ ဇာတ်တိုက်လေ့ကျင့်မှုတွေလည်း မရှိခဲ့ပါဘူး။ “Safety First ဆိုတဲ့ သဘောတရားကို ဂရုမထားခဲ့ဘူးလို့ ဆိုရမှာပါ။

တိုက်တန်းနစ်သဘောကြီးနစ်မြုပ်ပြီး လူ ၁၅၀၀ ကျော်ရဲ့အသက်နဲ့အတူ စည်းစိမ်ဥစ္စာတွေ ဆုံးရှုံးခဲ့ရတဲ့ အဖြစ်အပျက်ကိုကြည့်ရင် သင်ခန်းစာယူစရာအချက်တွေ အများကြီးတွေ့ရပါတယ်။ အဓိကအချက်အနေနဲ့ကတော့ လောကမှာ ဘယ်လိုလုပ်ငန်းပဲဖြစ်ဖြစ် အရင်လုပ်ရမယ့် ကိစ္စတွေကိုအလေးထားပြီး အရင်လုပ်ကြဖို့ ဦးစားပေးအဆင့်သတ်မှတ်ပြီး မဖြစ်မနေလုပ်ကြဖို့နဲ့ နောက်မှ လုပ်ရမယ်၊ အရေးမပါတဲ့အလုပ်တွေကို ရှေ့တန်းမတင်မိကြဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအဖြစ်အပျက်က ဂျာမန်စာရေးဆရာကြီး Goethe (Johann Wolfgang Von Goethe - ဂါး(ထ်)ဟု အသံထွက်သည်)ရဲ့အဆိုမှန်ကန်ကြောင်း သတိပေးလိုက်သလိုပါပဲ။ သူက “Things that matter most must never be at the mercy of things that matter least ” လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ အဓိပ္ပါယ်က အရေးကြီးတဲ့ကိစ္စတွေဟာ အရေးမပါတဲ့ကိစ္စတွေ ပြုသမျှနုရမယ့် အဖြစ်မျိုးမရောက်စေဘူး တဲ့။

ဒါဆိုရင် ကျွန်တော်တို့အားလုံးရော ဘဝမှာ အရေးကြီးတာတွေကို ဦးစားပေးလုပ်ခဲ့ကြပါသလား။ လုပ်နေကြပါသလား။ ကိုယ်တာဝန်ယူနေရတဲ့အဖွဲ့အစည်းထဲမှာရော ဘယ်ဟာကတော့ အရေးကြီးတယ်၊ အရင် ဦးစားပေးလုပ်မယ်၊ ဘယ်ဟာတွေကတော့ အရေးမကြီးဘူး၊ နောက်မှ လုပ်မယ်ဆိုပြီး စီမံခန့်ခွဲကြပါသလား။ ကိုယ်လုပ်ရမယ့် အဓိကတာဝန်ဝတ္တရားတွေကို အလေးမထားဘဲ

တခြားမလိုလားအပ်တဲ့ အလုပ်တွေနဲ့ ရှုပ်နေပါသလား။ ကိုယ့်အတွက် အရေးပါတဲ့ မိသားစုဝင်တွေ၊ ဝန်ထမ်းတွေ၊ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေကိုကျော်ပြီး သူစိမ်းတွေကို ဦးစားပေးနေမိပါသလား။ နည်းနည်းလေးပေးပြီး ရရင်ရသလောက် အများကြီး ယူနေမိပါသလား။ ရေရှည်အောင်မြင်မှုရအောင် လုပ်ရမယ့်ကိစ္စတွေကို ရေတိုမှာ အဆင်ပြေချောမွေ့နေရုံနဲ့ ကျေနပ်နေကြပါသလား။

တကယ်တော့ အောင်မြင်မှုမှန်သမျှဟာ ပေးဆပ်မှုကနေ ရလာခဲ့ကြတာချည်းပဲဖြစ်တယ်လို့ ကမ္ဘာကျော် စာရေးဆရာကြီး Dr. Stephen R. Covey က ပြောခဲ့ပါတယ်။ ရာထူးနေရာ၊ ဂုဏ်သတင်းကျော်ကြားမှုနဲ့ လူထုပုံရိပ်ဆိုတာတွေဟာ ဒုတိယတန်းစားကြီးကျယ်မြင့်မြတ်မှုတွေပဲလို့ သူကသတ်မှတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် နာမည်ကြီး အဆိုတော်တွေ၊ သရုပ်ဆောင်တွေ၊ အားကစားသမားတွေ၊ အမှုဆောင်အရာရှိချုပ်တွေ အစရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ လှုပ်ရှားမှုတွေ၊ အပြုအမူတွေဟာ ဒုတိယတန်းစား ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်မှုတွေချည်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒုတိယတန်းစား ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်မှုဟာ ပြင်ပဗဟိုဒီသဏ္ဍာန်ဖြစ်တယ်။ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ရဲ့ ပါရမီမြောက်ကျွမ်းကျင်မှုအတွက် တခြားသူတွေက အသိအမှတ်ပြုတာ၊ ဂုဏ်ပြုချီးမြှောက်တာတွေ အားလုံးကိုကြည့်ရင် များသောအားဖြင့် လတ်တလောဖြစ်ပျက်တဲ့ ကိစ္စတစ်ရပ်နဲ့ သာသက်ဆိုင်ပြီး၊ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်မှုမပါဝင်သေးတာတွေရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုပြောတဲ့အတွက် ဒုတိယတန်းစားကြီးကျယ်မြင့်မြတ်မှုတွေဟာ တန်ဖိုးမရှိဘူးလို့ မဆိုလိုပါဘူး။ ဒါတွေဟာ ဘဝရဲ့အောင်မြင်မှုပန်းတိုင်မဟုတ်သေးဘူး။ ပထမတန်းစား ကြီးကျယ် မြင့်မြတ်မှုကတော့ မဟုတ်သေးဘူးလို့ ဆိုလိုတာဖြစ်ပါတယ်။

ပထမတန်းစားကြီးကျယ်မြင့်မြတ်မှုကတော့ ကိုယ်ရဲ့အတွင်းအဇ္ဈတ္တသဏ္ဍာန်ဖြစ်တယ်။ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ရဲ့အကျင့်စရိုက်နဲ့သက်ဆိုင်ပါတယ်။ ပထမတန်းစား ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်မှုကသာ အောင်မြင်တဲ့ဘဝဖြစ်ပါတယ်။ တာဝန်၊ လေးစားမှု၊ တည်ကြည်မှု၊ ဂုဏ်သိက္ခာ၊ ဇွဲသတ္တိ ကိုယ်ကျိုးစွန့်အနစ်နာခံမှု၊ ဝန်ဆောင်မှု အစရှိတဲ့ အချက်တွေနဲ့ကျင့်လည်နေရတဲ့ဘဝ၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာဂုဏ်ပြုဆုတွေနဲ့ အခြေအနေတွေကို အလေးမထားတဲ့ဘဝ ဖြစ်တယ်။ ဒီလိုဘဝမျိုးကမှ သဘာဝကျကျ၊ အမြဲတမ်းမှန်ကန်ပြီး ချိုးဖောက်လို့မရတဲ့ သဘောတရားတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအယူအဆသဘောတရားတွေဟာ လူတိုင်းအတွက်၊ နေရာတိုင်းအတွက်၊ အချိန်တိုင်းအတွက် အမြဲတမ်းမှန်ကန်နေမှာပါ။ ဒီတော့ ပထမတန်းစား ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်မှုလို့ခေါ်ရမယ့် ကောင်းမွန်တဲ့ အကျင့်သိက္ခာဆိုင်ရာ

တန်ဖိုးတွေ မရှိဘဲနဲ့ ဒုတိယတန်းစား ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်မှုကို ကြိုးစားရယူဖို့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ရဲခဲမယ်ဆိုရင်လည်း သဲသောင်ပြင်ပေါ်မှာ တိုက်အိမ်ဆောက်သလို အချိန်တိုအတွင်းမှာ ပြုလဲသွားနိုင်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ဟာ ကိုယ့်တဝက်ဟာတည်း ဆောက်တဲ့အခါမှာ ပထမတန်းစားကြီးကျယ်မြင့်မြတ်မှုဖြစ်တဲ့ အကျင့်သိက္ခာဆိုင်ရာ တန်ဖိုးတွေကိုရအောင် ကြိုးစားကြရပါမယ်။ အကျင့်စာရိတ္တ ကောင်းမွန်တဲ့သူတွေကို လူတွေက ယုံကြည်ကြီးစားကြမှာဖြစ်လို့ သူတို့ဟာ ဘဝမှာ အောင်မြင်ကြမှာဖြစ်တယ်။ သူတို့ရဲ့ အားထုတ်ကြိုးပမ်းမှုကြောင့် ဘဝအတွက် ဖူလုံမှုတွေ ရောက်လာမယ်။ ကြွယ်ဝချမ်းသာမှုတွေတောင် ရဦးမယ်။ ကျင့်ဝတ်လိုက်နာမှုရှိတဲ့ ဝန်ဆောင်မှုတွေကြောင့် တခြားလူတွေက ချစ်ခင်ကြမယ်။ သစ္စာရှိလာကြမယ်။ ဒါတွေအားလုံးဟာ ပထမတန်းစား ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်မှုရဲ့ အကျိုးဆက်တွေဖြစ်ပါတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ဒုတိယတန်းစား ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်မှုတွေကို မလိုချင်ဦးတော့၊ မလွဲမသွေရလာစေမယ့် အကြောင်းတရားတွေဖြစ်ပါတယ်။

ပထမတန်းစားကြီးကျယ်မြင့်မြတ်မှုသည်သာ ဘဝရဲ့အောင်မြင်မှုဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့နေရာမှာ အငြင်းပွားစရာ ရှိနိုင်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အကျင့်သိက္ခာ၊ သမာဓိပြည့်စုံကောင်းမွန်တဲ့သူတွေလည်း တခြားသူတွေလို ကံဆိုးတတ်ကြသေးတာကိုး။ ကိုယ်ကျင့်တရား၊ သီလ၊ သမာဓိအလွန်ကောင်းမွန်ပြီး ဘဝတစ်လျှောက်လုံး ကြိုးစားပမ်းစား အလုပ်လုပ်ခဲ့ကြပေမယ့် စားဝတ်နေရေး ချို့တဲ့ကြတဲ့သူတွေ အများကြီးရှိကြပါတယ်။ သူတို့ဟာ အပြင်ပန်းက ကြည့်ရင် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုကြောင့် သေးနပ်သိမ်ငယ်သလို ထင်ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ရဲ့အတွင်းစိတ်သဏ္ဍာန်ကတော့ တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှု သန္တိသုခနဲ့ ပြည့်စုံပြီး နှစ်သက်ကျေနပ်မှု ရှိနေကြတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒုတိယတန်းစား ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်မှုတွေကို အောင်မြင်မှုလိုထင်နေတဲ့သူတွေ အမြင်မှာတော့ ဒါဟာ ဘဝမှာဆုံးရှုံးမှုလို့ ယူဆကြရမှာပေါ့။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် လူ့ဘဝမှာ ပထမတန်းစားကြီးကျယ်မြင့်မြတ်မှုကို အရင်ဆုံးရအောင်လုပ်တာဟာမမှားနိုင်တဲ့ အချက်လို့ ယူဆမိပါတယ်လို့ တိုက်တန်းနစ်သင်္ဘောကြီးကို ဥပမာပေးပြီး မျှဝေအသိပေးလိုက်ပါတယ်။

ဆရာ မောင်ကြာကုဏ်
'ဒီစကကျန်း၏ သင်ခန်းစာနှင့် အခြားဆောင်းပါးများ' စာအုပ်မှ
စာရေးသူ၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့်ဖော်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

စာမျက်နှာ (၆)မှအဆက်

သစ်ပင်တို့သည် ရာသီဥတုကောင်းမွန်ရေးနှင့် လူသားတို့အသက်ရှင်ရေးအတွက် အဓိကအကျဆုံးအရာဖြစ်ပါသည်။ သစ်ပင်များမှ လူသားတို့အတွက် အစားအစာ၊ နေအိမ်၊ လောင်စာ၊ ဆေးဝါးများရရှိစေသည်သာမက အောက်စီဂျင်ဓာတ်ငွေ့ရရှိစေခြင်း၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကြောင့် ကျရောက်လာသည့်သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များမှ ကာကွယ်ပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးကြပါသည်။

အစိမ်းရောင်ရှိစေသည်သာမက အောက်စီဂျင်ဓာတ်ငွေ့ရရှိစေခြင်း၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကြောင့် ကျရောက်လာသည့်သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များမှ ကာကွယ်ပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးကြပါသည်။ အစိမ်းရောင်ရှိအပင်များသည် နေရောင်ခြည်စွမ်းအင်ကို ဓာတုစွမ်းအင်အဖြစ် ပြောင်းလဲပေးနိုင်ခြင်း၊ သက်ရှိများ အသက်ရှင်နေထိုင်ရန် သင့်လျော်သောပတ်ဝန်းကျင်ကောင်းများဖြစ်အောင် ပြုပြင်ဖန်တီးခြင်းများဖြစ်အောင် ပြုပြင် ဖန်တီးခြင်းလေထုမှ အဆိပ်အတောက်ဖြစ်စေမည့် မှန်လုံအိမ် ဓာတ်ငွေ့ကို စုပ်ယူဖယ်ရှားပေးခြင်းလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ပါသည်။

အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ဆုံးရှုံးခဲ့သည့် သစ်တောသစ်ပင်များကို ပြန်လည်ရရှိစေရန် သစ်တောသစ်ပင်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအနေဖြင့် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်း၊ သဘာဝတောများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း၊ ရေဝေရေလဲတောများထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းတို့ကို နိုင်ငံအဝန်းအမျိုးသားရေးတာဝန်အဖြစ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

သစ်တောသစ်ပင်ကြီးများ ထာဝစဉ်တည်တံ့နေမှသာ ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာမှု၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်ပျက်စီးမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသော မှန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လုပ်မှုကို လျော့ချနိုင်မည်ဖြစ်ပါ၍ မြန်မာ့သစ်တောများ စနစ်တကျပြန်လည်ပြုစုထိန်းသိမ်းတည်ထောင်ကာကွယ်ရေးဆောင်ရွက်ကြရာတွင် ပြည်သူပြည်သားတိုင်း ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြဖို့ တိုက်တွန်းလိုက်ရပါသည်။

ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေ
ရှေးဂေါ်လောလို့...
ဂျေဂါဖိုး အသစ်တွေ မွေးဖွားလာတယ်
ဂျေဂါဖိုး ဂေါ်တွေ မြန်မာ့အေးအေးလေတယ်

APK

ကျားနှင့် လူပဋိပက္ခ ကြိုးပမ်းဖြေရှင်းဆောင်ရွက်မှုများ

၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁ ရက် နေ့မှ စက်တင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့အတွင်း ဘူတန်နိုင်ငံ Wangdue ခရိုင်၊ Sephu ကျေးရွာအုပ်စုရှိ Nakha ကျေးရွာနှင့် Rukubjee ကျေးရွာများမှ နွား/သိုး အကောင်သုံးဆယ်ခန့်သည် ရွာအနီး တောအုပ်အတွင်း၌ ကျားနှစ်ကောင်၏ ဝင်ရောက်သတ်ဖြတ်စားသုံးခြင်းခံခဲ့ရပါသည်။ အဆိုပါ ကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဘူတန်နိုင်ငံ သစ်တောနှင့်ဘေးမဲ့ဥယျာဉ်များဌာန (Department of Forests and Park Services)က ကျားထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ ရန်ပုံငွေတစ်ရပ် တည်ထောင်လျက်ရှိပြီး အဆိုပါရန်ပုံငွေမှ ကျေးရွာသားများ၏ဆုံးရှုံးမှုအတွက် လျော်ကြေးပေးနိုင်ရန် စီစဉ်လျက်ရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။ Rukubjee ကျေးရွာမှ နွားသားအမိ (၂)ကောင် ဆုံးရှုံးခဲ့သော ရွာသားတစ်ဦးက 'ကျားများ ယခုလို ကျေးရွာအနီးသို့ ရောက်ရှိလာပြီး နွား/ သိုးများကို သတ်ဖြတ်စားသုံးမှုမှာ ပထမဆုံးအကြိမ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ရွာသူ/ရွာသားများကိုပင် အန္တရာယ်ပြုလာမည်ကိုစိုးရိမ်ပူပန်နေကြောင်း' ပြောကြားပါသည်။ ထိုသို့ ရွာအတွင်း ကျားများဝင်ရောက်လာခြင်းသည် ကောင်းသောအတိတ်နိမိတ်များ၏ ရှေ့ပြေး လက္ခဏာဟုယူဆပြီး ကျေးရွာအတွင်း အန္တရာယ်ကင်းရှင်းစေရန် ရိုးရာဓလေ့အတိုင်း ပူဇော်ပသပွဲများကျင်းပခဲ့ကြောင်း ကျေးရွာခေါင်းဆောင်များကပြောကြားသည်။

ဘူတန်နိုင်ငံရှိ သားငှက်တိရစ္ဆာန်ထိန်းသိမ်းရေးဆောင်ရွက်နေသော သစ်တောနှင့်ဘေးမဲ့ဥယျာဉ်များဌာနက ထိုသို့ကျားများ ဝင်ရောက်ကျင်လည်ကျက်စားလာခြင်းမှာ တောတစ်ခု၏ အဆင့်အတန်းတိုးတက်လာမှုကို ဖော်ပြနေခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ကျားများသည် အစာကွင်းဆက်၏ထိပ်ဆုံး (Apex Predator of the Food Chain) တွင် တည်ရှိပြီး အစာကွင်းဆက်အား ထိန်းညှိပေးကာ တောအတွင်း သားကောင်မျိုးစုံတည်ရှိမှုသာရပ်တည်နိုင်မည်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ကျားများပြန်လည်ဝင်ရောက်လာခြင်းသည် ထို

ဝေယံဖြူး၊ ဦးစီးအာရှရှိ အာပူဌိုင်းဒေသစီမံခန့်ခွဲရေးဦးစီးဌာန

ဒေသတွင် တောများပြန်လည်ကောင်းမွန်လာခြင်း၊ ဂေဟစနစ်များ ကောင်းမွန်ခြင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဌာနမှ မှတ်ယူနိုင်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ သားရိုင်းတိရစ္ဆာန်များထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့တစ်ခုဖြစ်သည့် World Wildlife Fund (WWF)၏ စာရင်းဇယားများအရ တစ်ကမ္ဘာလုံးတွင် ကျားကောင်ရေ (၃၉၀၀)ခန့်ရှိပြီး၊ ဘူတန်နိုင်ငံ၌ (၁၀၃) ကောင်ရှိကြောင်းသိရှိရပါသည်။ ဘူတန်နိုင်ငံ သစ်တောနှင့်ဘေးမဲ့ဥယျာဉ်များဌာနမှ အရာရှိတစ်ဦးက 'ဒေသအာဏာပိုင်များ၏ ကူညီပံ့ပိုးမှုဖြင့် (Quick Response Team of Rangers)ကို ဖွဲ့စည်းထားရှိပြီး ဒေသတွင်းကျားများ၏ လှုပ်ရှားမှုကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် ကျားများအား ကျေးရွာအနီးတစ်ဝိုက်မှ ဝေးရာသို့ မောင်းထုတ်ခြင်းတို့ကို ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိကြောင်း၊ အကယ်၍ အခြေအနေပိုမိုဆိုးဝါးလာပါက ကျားများအား ထောင်ချောက်ဆင်ဖမ်းဆီးကာ နေရာသစ်သို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်း (Trap and Translocate)ကို ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း' ပြောကြားပါသည်။ ၎င်းပြင်အဆိုပါ အရာရှိက ရွာသားများ၏ နွား/သိုး ဆုံးရှုံးမှုစာရင်းကို စိစစ်လျက်ရှိပြီး သင့်လျော်သည့်လျော်ကြေးများ ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးသွားမည် ဖြစ်ကြောင်း ထပ်လောင်းပြောကြားခဲ့ပါသည်။

(ကိုးကား- ဘူတန်နိုင်ငံ၏ ၁၂-၉-၂၀၂၂ ရက်နေ့ထုတ် KUENSEL သတင်းစာမှ Tigers Kill 30 cattle in Sephu ဆောင်းပါး <https://kuenselonline.com/tigers-kill-30-cattle-in-sephu/> အား မြန်မာဘာသာသို့ ဆီလျော်အောင်ပြန်ဆိုတင်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။)

ပြောကြည်တော့ . . .

ဘုန်းလွင်လေး

‘ဟယ်လို - အမိနို့ရိုပါ ခင်ဗျာ’

‘ဆရာ - သမီးပါ။ ဆရာ နေကောင်းကျန်းမာ ပါရဲ့နော်။ ဆရာ့ စာမူတွေ မရတာကြာပြီမို့ ဆရာ့ဆီ ဖုန်းဆက်တာပါ’

ဖုန်းခေါ်သူ ဘယ်သူဆိုတာမကြည့်မိဘဲ ဖုန်းလက်ခံစကားပြောလိုက်မိတယ်။ ခေါ်ဆိုသူက သစ်တောဦးစီးဌာန၊ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးဌာနက လစဉ် ထုတ်ဝေတဲ့ သစ်တောကြေးမုံစာစောင်မှ ဝန်ထမ်းကလေးမလေး။

‘နေကောင်းကျန်းမာပါကွယ်။ သတိတရ ဖုန်းဆက်တာ ကျေးဇူးပါ။ သမီးရေ၊ စာရေးစရာ အကြောင်းတွေရှိလည်း မရေးဖြစ်လို့ပါ။ သမီးတို့စာစောင်ကိုတော့ မပြတ်ဖတ်ရှုအားပေးလျက်ပါ’

‘ဆရာက စာဖတ်သူလုပ်နေတာကိုး။ ဆရာ့စာမူပဲ မျှော်နေတာဆရာ၊ စာရေးဖြစ်အောင်ရေး၊ ရေးပြီး ပို့ဖြစ်အောင် ပို့ပေးပါဦးနော် ဆရာ၊ အခုဆို သစ်တောကြေးမုံက လတစ်လရဲ့အစောဆုံးမှာ ထွက်ရှိဖြန့်ဝေနိုင်ဖို့ ကြိုးစားနေပါတယ်ဆရာ၊ တာဝန်ထမ်းဆောင်ဆဲနဲ့ တာဝန်က အငြိမ်းစားယူပြီး သစ်တောဝန်ထမ်းတွေရဲ့ ဘဝအတွေ့အကြုံတွေ စာစောင်မှာထည့်ဖို့ ‘ဘဝတစ်ကွေ့’ ဆိုတဲ့ကဏ္ဍတခု ထပ်တိုးဖွင့်လှစ်ထည့်ထားတယ် ဆရာ’

‘ကောင်းပါလေ့ကွယ်။ ဆရာက သစ်တောကဏ္ဍနှင့် သက်ဆိုင်တဲ့ဖြစ်ရပ်တွေ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ မြင်တွေ့ကြားသိနေတာတွေကို ခံစားပြီး စာအဖြစ်ချရေးချင်တာ လက်တွေ့မှာ သို့လော သို့လော ဟိုလိုလို ဒီလိုလိုတွေနဲ့ ခံစားရတာကို စာပိုဒ်ဖြစ်အောင် စာရေးမရနိုင်ဘဲ ပေါ်လွင်အောင်မရေးတတ်တာလည်းပါတာပေါ့လေ။ ဒါ့ကြောင့် စာမရေးဖြစ်တာပါ။ ရေးချင်တဲ့အကြောင်း မရေးဖြစ်လည်း တခြားရေးစရာတွေ ရေးတတ်သလို ရေးပို့ပါမယ်’

‘ကျေးဇူးပါဆရာ.. ဆရာတို့ပို့တဲ့စာမူက သစ်တောကြေးမုံရဲ့ မောင်းနှင်အားတစ်ခုပါ။ ဆရာ့ရဲ့စာမူ သမီးစောင့်မျှော်နေပါမယ်’

လွန်ခဲ့သော (၃) ရက် က ဖုန်းပြောပြီး ကတိထား

မိတာကို ပြန်ပြောင်းသတိရရင်း ရုံးပိတ်ရက်မနက်မှာ အိမ်ရှေ့အခန်းမှာထိုင်ရင်း ဘာအကြောင်း စာမူရေးပို့ရကောင်းလေမလဲ စဉ်းစားနေစဉ် အိမ်ရဲ့ လူခေါ်ခေါင်းလောင်း မြည်သံကြောင့် အိမ်တံခါး ထဖွင့်အံ့ဆဲဆဲ-

‘ကိုဟုဂါ - ရှင်မှာလည်းနော် ရုံးပိတ်ရက် အိမ်မှာရှိတုန်း အိမ်ရဲ့

အသံလေးများ နားစွင့်ပါဦး။ ကျွန်မအိမ် နောက်ဖက် မီးဖိုချောင်ကနေ ဘဲလ်အသံကြားနေရတယ်။ ဘာကြောင့်များ ထပြုပြီးမကြည့်နဲ့တော်’ ဆိုတဲ့ ဇနီးသည် အသံကြောင့် ‘အေးပါဟာ တံခါးဖွင့်ဖို့ ထိုင်ရာက ထနေပါပြီ’ ပြန်ပြောရင်း အိမ်တံခါးဖွင့်လိုက်တော့-

‘အလို မောင်ရဝေအောင် တို့ပါလား။ လက်ထဲမှာလည်း အထုပ်အပိုးတွေနဲ့၊ အိမ်ထဲလာကြပါ။ ထိုင်ကြပါ’ လို့ ဖိတ်ခေါ်ရင်း တစ်ဆက်တည်း ဇနီးသည်ကို-

‘မောင်ရဝေအောင်တို့ လာတယ်ဟေ့၊ ဧည့်ခံစရာ တခုခုလုပ်လာပါဦး’ လို့ သတင်းပို့လိုက်တယ်။

‘ဒါ ကျွန်တော့်ဇနီးလေ... အစ်ကိုကြီး၊ အစ်မကြီး အလုပ်ပိုနေပါမယ်.. ဧည့်ခံစရာတွေ မလုပ်ပါစေနဲ့ အစ်ကိုကြီး’

‘မဟုတ်တာပဲကွယ်။ ကိုယ့်အိမ်လာတာ ကိုယ့်ဧည့်သည်ပဲ။ ရှေးကစာဆို ရှင်မဟာသီလဝံသက ကွမ်းဆေးမီလျှင်၊ ဧည့်သည်မြင်သော်၊ အလျှင်ခဏ၊ တည်ပါကြ လို့ ဆုံးမစာရှိတယ် မောင်ရဝေအောင်ရဲ့၊ အိမ်မှာရှိတာလေးနဲ့ တတ်နိုင်သလောက် ဧည့်ဝတ်ပြုတာပါကွယ်’

‘အစ်ကိုကြီးကလေ စာရေးသူလို့ မပြောရဘူး။ အစ်ကိုကြီးနဲ့ စကားပြောရင် စာစကား ပေစကား တစ်ခုခုတော့ ကြားရတာပဲ။ သစ်တောကြေးမုံမှာ အစ်ကိုကြီး ရေးတဲ့စာတွေ ဟိုအရင်ကတွေ့လို့ ဖတ်ရှု အားပေးတယ်နော်’

‘သစ်တောကြေးမုံကို တို့သစ်တောဝန်ထမ်းတွေ လစဉ်ဖတ်နေရမယ်။ ဒါမှလည်း ဌာနရဲ့ လက်ရှိအခြေအနေကို သိမယ်လေ။ အစ်ကိုကြီးရဲ့စာကို ဖတ်ရှုအားပေးတာ ကျေးဇူးတင်တယ်။ လာရောက်လည်ပတ်တာ ဝမ်းသာတယ်။ ကဲ.. လင်မယား နှစ်ယောက်လုံး လာကြပါ။ ထိုင်ကြပါ။ အေးဆေးနားကြနော်’

‘အခု.. အစ်ကိုကြီး ညီမက သူ့ရုံးမှာခွင့်ရလို့ ကျွန်တော်ဆီလိုက်လာတာ ဒေသထွက်စားစရာ လက်ဆောင်ပေးရင်း လာရောက်နှုတ်ဆက်တာပါ အစ်ကိုကြီး’

‘ဘာမှမပါ လက်ချည်းလာ ဆရာမိဘ အားမ

ရ ဆိုတဲ့ စာချိုးလေး ကြားဖူးတယ် ဘာလက်ဆောင်မှ မပါလဲ လာလို့ရပါတယ်ကွာ'

တောအုပ်ကြီး မောင်ရဝေအောင်၏ ဇနီးက စိုက်ပျိုးရေးဝန်ထမ်းတစ်ဦးပါ။ သူတို့ လင်မယားက လွန်ခဲ့သော ၃ လ လောက်မှာ မင်္ဂလာဆောင်ထားသည့် ကြင်စဦး မောင်နံ့ဖြစ်ပြီး မောင်တစ်ရွာ မယ်တစ်မြို့ တာဝန်ထမ်းဆောင်နေရသူတွေပါ။ ကျွန်တော့်ဇနီးသည်က ညှော်ခံ ကျွေးမွေးစရာများ လာချပေးရင်း-

'မောင်လေးရော ညီမလေးရော ကော်ဖီသောက် မုန့်စားကြဦးနော်'

'ဟုတ်ကဲ့ အစ်မ၊ ဒါကလေ ညီမတာဝန်ကျတဲ့ နေရာက ဒေသထွက်စားစရာတွေပါ အစ်မတို့အတွက် လက်ဆောင်ယူလာတာပါ'

ညီမတို့ မင်္ဂလာဆောင်တုန်းက အစ်မတို့ ကိုယ်တိုင်မလာနိုင်တော့ အခုတွေ့ဖူးတယ်။ ညီမလေးက ချောချောလေးနဲ့ချစ်စရာလေးပဲ။ လက်ဆောင်တွေလည်း တစ်ထုပ်တစ်ပိုးယူလာတယ်။ ကျေးဇူးတင်ပါတယ် ညီမရယ်။ ဘယ်လိုအကြောင်းဖြစ်ဖြစ်အခက်အခဲရှိတာတွေကို အစ်မတို့ကိုလည်းပြောနော်.. အစ်မတို့ ကူညီလို့ရတာဆိုလည်း ကူညီမယ်။ ကိုယ့်ဝန်ထမ်း မိသားစုတွေလို့မှတ်နော်။ ကဲ.. ကော်ဖီလည်းသောက် စားစရာမုန့်လည်း စားကြပါဦး'

'ဟုတ်ကဲ့ပါ အစ်မ၊ သူကပြောတယ် အစ်မက ဖော်ရွေသဘောကောင်းကြောင်း၊ အစ်ကိုကြီးက စာတွေရေးကြောင်းနဲ့ ဒီအိမ်ကလည်း သူ့အတွက် စားအိမ်သောက်အိမ်ဖြစ်ကြောင်းကို မကြာခဏ သူပြောပြပါတယ်'

'ညီမ ယောက်ျားက သူ့အစ်ကိုကြီးရဲ့ မတောက်တခေါက်နဲ့ မထိတထိ ရိတ်တိတ်... ရီစရာလိုလို ဘာလိုလို အမြင်ကတ်စရာ လျှောက်ရေးထားတာများ အဟုတ်ထင်နေလို့ ညီမကို ပြောတာနေမယ်' ကျွန်တော့်အပေါ် ဇနီးသည်ရဲ့ထောပနာပြုစကားကြောင့် ကျွန်တော်မှာ ပြုံးလို့ပင် နေ နေရတယ်။

'အစ်ကိုကြီး ရေးထားတာတွေဖတ်ကောင်းပါတယ်။ အစ်မကြီးက တားထားလို့ ပြောထားလို့ ထင်တယ် အခုတလော အစ်ကိုကြီး စာတွေ သစ်တောကြေးမုံမှာ အတွေ့နည်းလာတယ်'

အဲ့လိုတော့ မတားပါဘူးကွယ်။ တားလည်း မင်းတို့ အစ်ကိုကြီးလား အစ်မစကားနားထောင်တာမှတ်လို့'

'မင်းတို့ အစ်မကလေ အစ်ကိုကြီး စာရေးတာဆို အားပေးကြမ်းချက်ပဲ။ နောက်ပြီး အစ်ကိုကြီးရေးတဲ့စာ စာစောင်မှာပါလာတယ်။ စာစောင်ရောက်လာပြီနော် သူက ဦးအောင် ဖတ်တော့တာပဲ'

ရှင်စာတွေ ဖတ်တာအဟုတ်မှတ်နေတယ်။ မတော် တရော်တွေများ ရေးထားရင် သူတကာ ငြိုငြင်ပြီး

ပြောစရာဖြစ်လေမလားဆိုပြီး ဖတ်တာနော်။ အခုလည်း မောင်လေးတို့ လင်မယားလာတာ ဘဲလဲသံကြားတယ်နော်။ တံခါးချက်ချင်း ထမဖွင့်နိုင်အောင် စာရေးစရာများ တွေးနေလားမသိပါဘူးဟယ်။ မောင်ရဝေအောင်နဲ့ ညီမလေးတို့ ဒီမှာ ထမင်းစားသွားရမယ်နော်။ မငြင်းရဘူး။ အစ်မမီးဖိုပေါ်က ဟင်းအိုးလေး သွားကြည့်လိုက်ဦးမယ်'

'ဟုတ် ဟုတ်ကဲ့ပါ အစ်မကြီး'

ကျွန်တော်ဇနီးသည်လေ ကျွန်တော့်အတွေးကို ဒက်ထီ ဟောကိန်းထုတ်၊ ညှော်သည့်ကို ထမင်းစားဖိတ်၊ ဟင်းအိုးမွှေဖို့ မီးဖိုခန်းဝင်သွားလေရဲ့။ ကျွန်တော့်ဇနီးအကြောင်းသိနေတဲ့ တောအုပ်ကြီးက တ ဟုတ် ဟုတ်နဲ့ ဟုတ်ကဲ့ ခေါင်းညိတ်နေတာကို သူဇနီးချောလေးက အားနာနေသည့် ပုံစံလေးနှင့်-

'အစ်ကိုကြီး စာရေးနေတာလား။ ကျွန်တော်တို့ ရောက်လာတာ အနှောင့်အယှက်များဖြစ်သွားလား'

အို.. မင်းမှာလည်း မင်းအစ်မ ပြောတာ တကယ်ထင်နေတယ်။ ငါက စိတ်ကူးပေါက်မှ စာရေးတာပါကွာ။ စာရေးစရာအကြောင်းတွေရှိလည်း ပုဂ္ဂိုလ်ရေးတွေပါမှာ စိုးတာတစ်ကြောင်း၊ တို့သစ်တောအလုပ်တွေနဲ့ တိုက်ရိုက်မပတ်သက်တာတစ်ကြောင်းကြောင့် အခုလတ်တလောမှာ စာရေးချင်တာ မရေးဖြစ်တာပါ ကိုယ့်ညီရယ်'

'ဘာအကြောင်းတွေရေးမှာမို့လဲ အစ်ကိုကြီး'

'စာရေးဖို့ တွေးပြီးသား အကြောင်းအရာတွေ ရှိတယ်။ တို့သစ်တောသမားများအတွက် မမှန် သတင်းပေး တွေအကြောင်းပဲ။ တရားမဝင်သစ်ဖမ်းဆီးရေးကိစ္စနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အမည် နေရပ် အမှန် မပြောဘဲ သူတို့ကိုယ်ကျိုးတွက်၊ သူတို့မလိုလားတဲ့ ဝန်ထမ်းအပါအဝင် တစ်ပါးသူ ထိခိုက်နစ်နာဖို့တွက် ကိုယ့်ဆီမမှန်သတင်းပေး တိုင်တာ၊ တို့သစ်တောဌာနရဲ့ဆက်စပ်တဲ့ဌာန၊ အဖွဲ့အစည်းတွေနဲ့ ကိုယ့်အထက်ဌာနအဆင့် အကြီးအကဲတွေဆီ ဖုန်းနံပတ် မျိုးစုံနဲ့ မမှန်သတင်းပေးတိုင်တာ၊ မှတ်ပုံတင်နံပတ် အချက်အလက်အလွဲတွေနဲ့ စာရေးတိုင်တာတွေအပြင် အင်တာနက်လူမှုမီဒီယာ(social midea)ကနေပြီး သတင်းမှားတွေ တင်တာစတဲ့အကြောင်း တွေ့ကြုံရတာကို စာရေးချင်နေတာလေ'

'အဲ့ အကြောင်း အစ်ကိုကြီးစာရေးရင် ဖတ်ကောင်းအောင် အသေးစိတ် ရေးစေချင်တယ်'

'စာရေးရတာကလည်း အတိတ်အကြောင်းတွေက သင်ခန်းစာယူစရာ၊ ပစ္စုပ္ပန်မှာ လက်တွေ့အသုံးချစရာ၊ အနာဂတ်တွက် ရေရှည်အကျိုးပြုစရာသတင်းတခုခု မက်ဆေ့စ် (message)ထား စာရေးနိုင်ရင်တော့ ကောင်းတာပေါ့။ မမှန်သတင်းပေးတွေအကြောင်း အသေးစိတ်တွေရေးမယ်ဆိုရင် အဲဒီ မမှန်သတင်းပေးတွေရဲ့ ကလိမ်စေ့ ငြမ်း

ဆင်မှုတွေကို တခြားမသမာသူတွေက ပုံတူကူးလုပ်မှာစိုး တာကြောင့် စာမရေးဖြစ်ဘဲနေနေရတယ်’

‘အော် အဲ့လိုလည်း ဟုတ်တာပဲနော် အစ်ကိုကြီး၊ ဒါဆို စာမရေးဖြစ်လည်း အစ်ကိုကြီး ကြုံတွေ့ခဲ့ရတာတွေ ပြောပြပေးပါလား၊ ကျွန်တော့်အမျိုးသမီးလည်း သိရတာ ပေါ့’

ညီငယ်တောအုပ်ကြီး တောင်းဆိုမှုကြောင့် သစ်တောနယ်ကျယ်ဝန်းပြီး ကုန်းလမ်း ရေလမ်းတွေနဲ့ တရားမဝင်သစ်ထုတ်မှုရှိခဲ့သည့်ဒေသမှာ သစ်သူခိုးများဆီက အကျိုးအမြတ်ရရင် တစ်မျိုး၊ မရရင် တစ်မျိုးနဲ့ ဝန်ထမ်းတွေကိုလည်း အမျိုးမျိုးသော မလိုလားအပ်သည့် ဝန်ထုပ် ဝန်ပိုးဖြစ်စေသူ၊ ဇာတ်နာအောင် အမျိုးမျိုးသော ထိုးဇာတ် လုပ်ဇာတ်တွေနဲ့ ထောင်ချောက်ဆင်တတ်သူ ဘို့သမား မမှန်သတင်းပေးနဲ့ အပေါင်းပါများအကြောင်း ရှည်ရှည်ဝေးဝေး ပြောပြဖြစ်တယ် -

‘အစ်ကိုကြီးပြောတဲ့ မမှန်သတင်းပေးသမားတွေ အတော်ဆိုးတာပဲနော်’

‘သူတို့တွေက သစ်တောဌာနကို ကူညီတဲ့ တာဝန် သိပြည်သူလိုလို ပတ်ဝန်းကျင် စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး လိုလား သူလိုလို သတင်းသမားလိုလိုကလည်း အယောင်ဆောင် တတ်ပြီး အမှန်တော့သစ်တောဝန်ထမ်းကိုအသုံးချ သူတို့ ကိုယ်ကျိုးရှာသူတွေပဲ၊ အချို့မမှန်သတင်းပေးသမားများ ဆို သစ်တောဝန်ထမ်းများရဲ့ကိုယ်ရေးကိုယ်တာနဲ့ ဝန်ထမ်း ဘဝထိခိုက်အောင် ချောက်ချာတတ်သေးတယ်။

‘ဒါကို ဘယ်လို ကိုင်တွယ်ရှင်းလင်းပုံလေးတွေလဲ ပြောပါဦး’

‘အဲဒီအကြောင်းတွေ ဇာတ်စုံခင်းပြောပြရရင် ကိုယ်ရည်သွေးသလိုဖြစ်နေပါဦးမယ်၊ အတိုပြောရရင်တော့ ကိုယ်တာဝန်ယူတဲ့ နယ်မြေ၊ ဘိနယ်တွေထဲမှာ တရားမဝင် သစ်ခိုးမှုကို ကိုယ်တိုင်ဖမ်းဆီးတာ၊ သတင်းအရဖမ်းဆီး တာတွေထက် တရားမဝင်သစ်ထုတ်လုပ်မှုမရှိရေး၊ ဖြတ် သန်းသယ်ယူမှုမရှိရေးကို ကြိုတင်ကာကွယ်တားဆီးထား နိုင်ရင်တော့ အကောင်းဆုံးပဲပေါ့၊ သစ်သူခိုးနဲ့မမှန်သတင်း ပေးတို့ ဆက်စပ်မှုရှိတဲ့ဒေသမှာ ဝန်ထမ်းတွေ ကိုယ်အလုပ် ကိုယ်လုပ်ရင် မမှန်သတင်းပေးသူတို့ကြောင့် ဝန်ထမ်း သိက္ခာမထိခိုက်ရအောင် တရားမဝင်သစ်ဖမ်းဆီးရေးလုပ် တာမှာ ဌာနညွှန်ကြားချက်တွေ အဓိက လိုက်နာဖို့ပဲ’

ညီငယ်တောအုပ်ကြီးကို တရားမသစ်ဖမ်းဆီးရေး လုပ်ငန်းစဉ်များဖြစ်တဲ့ သတင်းရယူစုံစမ်းခြင်း၊ စီမံချက်ရေး ဆွဲခြင်း၊ အင်အားစုဖွဲ့ခြင်း၊ ရှာဖွေဖော်ထုတ်ဖမ်းဆီးခြင်း၊ ယာဉ်ယန္တရားနှင့်အတူ ဖမ်းဆီးရမိခြင်း၊ သစ်တောမူ စစ် ဆေးခြင်း၊ ဖမ်းဆီးဖြစ်စဉ်တင်ပြခြင်း၊ အရေးယူဆောင် ရွက်ခြင်း၊ ဖမ်းဆီးပစ္စည်းများ လုံခြုံရာသယ်ယူခြင်းလွှဲပြောင်း

ခြင်း၊ ယာယီအပ်နှံခြင်း စတဲ့လုပ်ငန်းစဉ်တွေကို အသေး စိတ်ပြောပြတယ်၊ ယာဉ်ယန္တရားတွေနဲ့ တရားမဝင် သစ် ဖမ်းဆီးရမိရင် တစ်တန်ထက်ပို/ မပို၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူ ပါ/မပါ၊ ယာဉ်မှတ်ပုံတင်ထားခြင်း ရှိ/မရှိ၊ သစ်တောမူ စစ်ရင် သက်သေတွေနဲ့ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူရဲ့ နေရပ်လိပ်စာ မှန်/မမှန် ပါဝင်ပတ်သက်သူရှိ/မရှိ၊ သယ်ယူလာတဲ့တရား မဝင်သစ် လာရာ လားရာတွေစစ်ဆေး၊ နောက်ထပ်ပြီး အမှုပြီးပြတ်ရင် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာသိမ်း ပုံစံ ၈ ရေးသွင်းပြီး ထုခွဲရောင်းချ၊ လေလံတင်ခြင်း၊ လွှဲပြောင်း လက်ခံလုပ်ရင် သစ်မျိုးအရေအတွက် အတိုင်းအတာ မှန်/မမှန်စနစ်တကျ လုပ်ဖို့လိုတယ် ဆိုတာပြောပြဖြစ်တယ်။

‘ကိုယ့်ဘက်က လုပ်ငန်းစဉ်တွေတိုင်းမှာ စနစ် တကျလုပ်ထားတော့ မမှန်သတင်းပေး၊ တိုင်ချင်သူတွေ ကိုယ့်ကို အပြစ်ရှာဖို့ မလွယ်တော့ဘူးပေါ့ ညီရယ်’

‘သတင်းရလို့ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်တိုင်စုံစမ်းလို့ဖြစ်စေ တရားမဝင်သစ်ဖမ်းဖို့ ကိုယ့်မှာ လုံခြုံရေး၊ အချိန်အကန့် အသတ်နဲ့ အင်အားမလုံလောက်ရင် ဘာလုပ်သင့်လဲ အစ်ကိုကြီး’

‘ကိုယ့်ညီလေး အခုလိုမေးတာ သိပ်ကောင်းတဲ့ မေးခွန်းပဲ၊ ကိုယ့်ဘက်က အချက်အလက်အပြည့်အစုံနဲ့ အထက်အဆင့်ဆင့်ကို အချိန်မီတင်ပြရမယ်၊ အထက် အ ဆင့်ဆင့်ရဲ့လမ်းညွှန်မှုခံယူပြီးဆောင်ရွက်ရမှာပေါ့ ညီရယ်၊ ဒီလိုကာလကြီးမှာ ဌာနရဲ့အလုပ်တွေကို မလစ်ဟင်းအောင် ဆောင်ရွက်ရသလို ကိုယ့်အတွက် ကျန်မာရေး ဂရုစိုက်၊ လုံခြုံရေးလည်း သတိပြုနေတတ်ရမယ်’

ကျွန်တော်လည်း ကိုယ့်လုပ်သက်တစ်လျှောက် ကိုယ် တွေဖြစ်ရပ်များနှင့် အခြားထွေရာလေးပါးတို့အား ညီငယ် တောအုပ်ကြီးနဲ့ သူဇနီးကို စကားလေကြောရှည်နေမိတာ အချိန်ကုန်လို့ကုန်မှန်းမသိတော့ပါ၊ ကျွန်တော့်ဇနီးက မီးဖို ခန်းမှထွက်လာပြီး စကားဝိုင်းအနားရောက်လာတယ်။

‘ရှင်ကလေး.. ရှင့်စကား လက်ခံနားထောင်သူများ ရှိပြီဆို ထမင်းမေ့ မနားတမ်း ခရားရေလွှတ်ပဲနော်၊ အခု အားလုံးတွက် ထမင်းပြင်ပြီးပါပြီရှင်၊ ကဲ- မောင်ရဝေ အောင်ရော ညီမလေးပါ လာကြ ထမင်းစားကြရအောင်’

‘ဟုတ်ကဲ့ပါ အစ်မကြီး၊ အော် ဒါနဲ့ အခုပြောတာ ထဲက ချန်သင့်တာချန်ပြီး စာရေးစေချင်တယ် အစ်ကိုကြီး’

‘အဲ့ အကြောင်းက မရေးဖြစ်ပါဘူးဆိုကွယ်၊ ရေး ဖြစ်ရင်တော့ ကိုယ်ညီ ဖတ်ရမှာပါ၊ ကဲ ထမင်းစားကြစို့ရဲ့’

ရင်ထဲရှိတဲ့အကြောင်းတွေကို စာရေးချင်တာ မရေး ဖြစ်ဘဲ နားထောင်သူရှိတော့ပြောပြရတာ ရင်ထဲပေါ့သလို လိုဖြစ်ပြီး ဒီကနေ့ မိန်းမလက်ရာ လိုက်ဖက်တဲ့ဟင်းလျာ စုံနဲ့စားရတဲ့ နေ့လယ်စာထမင်းက မြိန်ပါဘိတောင်း။ ။

သစ်လုံး၏ နှစ်ကွင်းများ (ANNUAL RING)

ဒေါက်တာဇာခြည်လျှင်နှင့် သစ်အသုံးချရေးဌာနစိတ်အဖွဲ့

အပင်များသည် သက်ရှိသတ္တဝါများကဲ့သို့ မွေးဖွားခြင်း၊ ကြီးပြင်းခြင်း၊ အစာရေစာစားသုံးခြင်း၊ အိုခြင်း၊ နှာခြင်းနှင့်သေဆုံးခြင်းများ ရှိပါသည်။ သစ်ပင်မျိုးစိတ်ပေါင်းများစွာရှိပြီး မျိုးစိတ်တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ရှင်သန်ကြီးထွားမှုပုံစံများ ကွဲပြားကြပါသည်။

၁။ အပင်၏ကြီးထွားပုံ

အပင်တစ်ပင်၏ ကြီးထွားမှုဖြစ်စဉ်တွင် အပိုင်း(၂)ပိုင်း ရှိသည်။ ၎င်းတို့မှာ-

(က) မူလကြီးထွားမှုအပိုင်း (Primary growth) - Primary growth သည် အပင်၏ထိပ်ဖက်အဖျားပိုင်း နှင့် အမြစ်၏ထိပ်ဖက်ပိုင်းတို့တွင် ဖြစ်ပေါ်သည့် အပိုင်းဖြစ်သည်။

(ခ) ဒုတိယကြီးထွားမှုအပိုင်း (Secondary growth) - Secondary growth သည် ဘေးဖက်သို့ ကြီးထွားသော အပိုင်းဖြစ်ပြီး အသားတိုးလွှာ (Vascular cambium) ဖြစ်ပေါ်သောအချိန်မှ စတင်သည်။ အသားတိုးလွှာ (Vascular cambium) မှ ဆဲလ်ကွဲပွားမှုများဖြစ်၍ အတွင်းပိုင်းသို့ ရေကြော (Secondary xylem) နှင့် အပြင်ပိုင်းသို့ အစာကြော (Secondary phloem) များကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ အစာကြော (Phloem) သည် အပင်တစ်ပင်လုံးသို့ အစာများကို ပို့ဆောင်ပေးနေသော အပိုင်းဖြစ်ပြီး ရေကြော (Xylem) သည် အပင်တစ်ပင်လုံးသို့ ရေများပို့ပေးသော သစ်သားအပိုင်းဖြစ်သည်။

၂။ အပင်များတွင် နှစ်ကွင်း (Annual ring) များ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

သစ်ပင်၏အခေါက်နှင့် သစ်သားအကြားရှိအသားတိုးလွှာ (Vascular cambium) သည် First Growing Season တွင် အတွင်းဘက်သို့ Early wood (Spring wood) ကိုဖြစ်ပေါ်စေပြီး Second Growing Season တွင် Latewood (Summer wood) ကိုဖြစ်ပေါ်စေသည်။ တစ်နှစ်အတွင်း Growing season နှေးသွားသည့်အချိန်၌ ဆဲလ်ကွဲပွားမှုများနည်းသွားပြီး နှစ်ကွင်း (Annual Ring) ကိုဖြစ်ပေါ်စေသည်။ နှစ်ကွင်းအား မြင်တွေ့နိုင်သည့် သစ်

မျိုးများသည် သမပိုင်းသစ်မျိုးများ (ထင်းရှူးမျိုးများ) ဖြစ်ပြီး အပူပိုင်းသစ်မျိုး တစ်ချို့ (ကျွန်း၊ ပျဉ်းကတိုး) တွင်သာ နှစ်ကွင်းကို မြင်တွေ့နိုင်ပါသည်။

နှစ်ကွင်းများကိုရေတွက်၍ သစ်ပင်၏ သက်တမ်းနှင့် အပင်၏နှစ်အလိုက် ကြီးထွားနှုန်းကို တွက်ချက်နိုင်သည့်အတွက် ကြီးထွားနှုန်းကွင်း (growth ring) ဟုလည်းခေါ်ဆိုပါသည်။

နှစ်ကွင်းများမှ အပင်၏သက်တမ်းကို ရေတွက်ရာတွင် Growing Season ပြီးဆုံးချိန် (မိုးရာသီ) မတိုင်မီ ခုတ်လှဲသည့်သစ်ပင်အား ခုတ်လှဲသည့်နှစ်မတိုင်မီ ယခင်နှစ်၏ခုနှစ်မှစ၍ Last Year to First Year တွက်မှသာ မှန်ပါသည်။ ဥပမာ - ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ first growing season (စွန်/ဇူလိုင်လ) တွင်စုဆောင်းခဲ့သော သစ်နမူနာအား သက်တမ်းရေတွက်ရာတွင် ၂၀၂၁ ခုနှစ်မှစ၍ နောက်ဆုံးမှ အတွင်းသို့ ရေတွက်ရမည်ဖြစ်သည်။

ရေကြီးခြင်း၊ မီးလောင်ခြင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်းနှင့် ပိုးစားခြင်းတို့ဖြစ်သည့်အချိန်တွင် နှစ်ကွင်းယောင် (false ring) များ ဖြစ်ပေါ်သည်။ မိုးများသည့်နှစ်များတွင် နှစ်ကွင်းများကျယ်၍ မိုးနည်းသောနှစ်များတွင် နှစ်ကွင်းများကျဉ်းကြသည်ကို များသောအားဖြင့် တွေ့မြင်ကြရသော်လည်း အပူချိန်၊ နေရောင်ခြည်ရရှိမှုများအပြင် အခြားသော အကျိုးများကြောင့်လည်း နှစ်ကွင်းများဖြစ်ပေါ်မှုများ ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် အပင်၏ ကြီးထွားမှုသည် မျိုးရိုးဗီဇနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်သက်ရောက်မှုတို့အကြား အပြန်အလှန်သက်ရောက်မှုများကြောင့်လည်း ဖြစ်ပေါ်သည်။

၃။ ၁၉၁၉ ခုနှစ် ကျွန်းစိုက်ခင်းမှ ရရှိသည့် ကျွန်းသစ်လုံး၏ နှစ်ကွင်းများ

၁၉၁၉ ခုနှစ်၊ ကျွန်းစိုက်ခင်းမှ ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊

စက်တင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် လဲကျခဲ့သည့်ကျွန်းပင်သည် စိုက်ခင်းစိုက်ပျိုးခဲ့သည့်ခုနှစ်အရ အပင်သက်တမ်းသည် နှစ် (၁၀၀) ရှိပြီဖြစ်ပြီး ရင်စို့လုံးပတ်(ရပေစလက်မ) ရှိပါသည်။ သို့သော် အဆိုပါအပင်မှ ရရှိခဲ့သည့် ကျွန်းသစ်လုံးအား နှစ်ကွင်းများအား ပိုင်းဖြတ်ထားသည့် အပိုင်း(၁) (ပေရှည် ၁၃ ပေ ဂလက်မ၊ ခါးလည် လုံးပတ် (၆ပေ ၄ လက်မ) ၏ အောက်ခြေဘက် မျက်နှာထိပ်ဝမှ ရေတွက်သည့်အခါတွင် သာမန်မျက်လုံးဖြင့် တိုင်းတာမှုများအရ နှစ်ကွင်း (၉၂) ကွင်းသာ တွေ့ရှိရပါသည်။

ကျွန်းသစ်မျိုး၏ သဘောသဘာဝအရ တစ်နှစ်လျှင် နှစ်ကွင်းတစ်ကွင်းဖြစ်ပေါ်သော်လည်း လက်တွေ့လေ့လာမှုများအရ အပင်သက်တမ်းသိသည့် ကျွန်းပင်များ၏ နှစ်ကွင်းအရေအတွက်သည် သိရှိရသည့်အပင် သက်တမ်းနှင့် တူညီမှုနည်းပြီး နှစ်ကွင်းအရေအတွက် လျော့နည်း၍တွေ့ရှိရပါသည်။ ကျွန်းပင်၏ အောက်ခြေအရင်းပိုင်းတွင် မူ သက်တမ်းအတိုင်း နှစ်ကွင်းအရေအတွက် တူညီသည်ကို တွေ့ရှိပြီး အောက်ခြေအရင်းမှ အပေါ်သို့အမြင့်တက်သွားသည့်အခါတွင် နှစ်ကွင်းအရေအတွက် လျော့နည်းသွားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ယခုတိုင်းတာခဲ့သည့် စိုက်ပျိုးသည့်ခုနှစ်သိသည့် စိုက်ခင်းမှရရှိသည့်ကျွန်းပင် (နှစ် ၁၀၀)တွင် နှစ်ကွင်းရေတွက်မှုအရ ၉၂ နှစ် ဖြစ်နေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ယခုနှစ်(၁၀၀)သက်တမ်းကျွန်းလုံး၏ နှစ်ကွင်းများအရ အဆိုပါ ကျွန်းပင်တွင် မီးလောင်ခံရသည့်ဒဏ်ရာများ မတွေ့ရှိရပါ။ နှစ်ကွင်းများ၏ ၁၀ နှစ်တာ အကျယ်တိုင်း တာမူများအရ ပထမ၁၀ နှစ်အတွင်း ကြီးထွားနှုန်းအကောင်းဆုံးဖြစ်ခဲ့ပြီး သက်တမ်း ၄၀ နှစ်ဝန်းကျင်တွင် ကြီးထွားနှုန်းကျဆင်းခဲ့ကာ သက်တမ်း ၉၀ နှစ်ဝန်းကျင်တွင် အပင်တွင် ကြီးထွားမှုရှိသော်လည်း အနည်းငယ်သာ ကြီးထွားမှုရှိတော့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

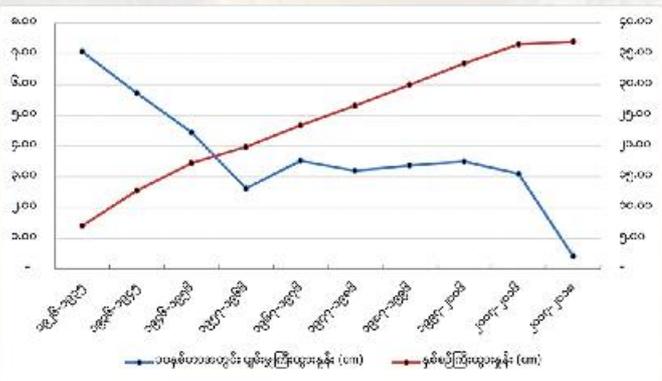
အပင်များ၏ကြီးထွားမှုသည် ရာသီဥတု (မိုးရေချိန်နှင့်အပူချိန်)နှင့်လည်း တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်နေသည့် အလျောက် ၁၀ နှစ်တာကြီးထွားနှုန်းများ၏ တိုင်းတာမှုများ

အရ စိုက်ခင်းသက်တမ်း ၄၀ နှစ် ဝန်းကျင်တွင် ကြီးထွားနှုန်းကျဆင်းခဲ့ပြီး သက်တမ်း ၅၀ နှစ်မှ ၉၀ နှစ်အထိပုံမှန် ကြီးထွားနှုန်းဖြင့်ကြီးထွားခဲ့ကြောင်းတွေ့ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် လွန်ခဲ့သည့်နှစ်ပေါင်း ၇၀ ခန့် (၁၉၅၀ ခုနှစ် ဝန်းကျင်) တွင် ရာသီဥတု (မိုးရွာသွန်းမှုနည်းခြင်း သို့မဟုတ် အပူချိန် ပြင်းထန်ခြင်း)များ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ကြောင်း ခန့်မှန်းရပါသည်။

ထို့ကြောင့် သစ်လုံးများ၏ နှစ်ကွင်းများအား ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းဖြင့် လွန်ခဲ့သည့်အတိတ်ကာလများ၏ ရာသီဥတုအခြေအနေများကို လေ့လာသိရှိရသဖြင့် နှစ်ကွင်းနှင့် ရာသီဥတုလေ့လာမှုများ(Dendrochronology)သည် ယခုခေတ်ကမ္ဘာကြီးတွင် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများတွင် အရေးပါသည့်ဘာသာရပ်တစ်ခုအဖြစ် ထင်ရှားနေပါသည်။

ဇယား - ၁၉၀၉ ခုနှစ်၊ ကျွန်းစိုက်ခင်းမှ ရရှိသည့် ကျွန်းသစ်လုံး၏ ၁၀နှစ်တာအလိုက် နှစ်ကွင်းများကြီးထွားနှုန်း တိုင်းတာမှု

စဉ်	၁၀နှစ်တာ (ခုနှစ်)	နှစ်ကွင်းတိုင်းတာမှုအရ ၁၀ နှစ်တာအတွင်း ပျမ်းမျှကြီးထွားနှုန်း (စင်တီမီတာ)
၁။	၁၉၂၆ - ၁၉၃၅	၇.၀၈
၂။	၁၉၃၆ - ၁၉၄၅	၅.၇၃
၃။	၁၉၄၆ - ၁၉၅၆	၄.၄၅
၄။	၁၉၅၇ - ၁၉၆၆	၂.၆၃
၅။	၁၉၆၇ - ၁၉၇၆	၃.၅၃
၆။	၁၉၇၇ - ၁၉၈၆	၃.၂၁
၇။	၁၉၈၇ - ၁၉၉၆	၃.၃၈
၈။	၁၉၉၇ - ၂၀၀၆	၃.၅၀
၉။	၂၀၀၇ - ၂၀၁၆	၃.၀၀
၁၀။	၂၀၁၇ - ၂၀၁၈	၀.၄၃

+++++

ကျွန်တော်တို့ငယ်ရွယ်စဉ် တောခေါင်းဘဝက ကျင်လည်ရာသစ်တောသမားဖြစ်စဉ်တစ်ချို့ကို တင်ပြလိုပါသည်။

ငယ်သူငယ်ချင်းတွေမကောင်းကြောင်း ရေးခဲ့တာလည်း 'ဗွက်ပေါက်' နေပါပြီ။

သို့မို့ကြောင့် ဒီတစ်ပုဒ်ပြီးလျှင်တော့ ကျွန်တော်ကောင်းကြောင်း ရေးဦးမယ်လို့ မှန်းထားပါသည်။

'စာကြီးပေမွန်' မဟုတ်ဘဲ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး တင်ပြပါရစေ။

၁၉၈၄ ခုနှစ် မြောက်လှိုင်ရိုးမကြီးဝိုင်း စိုက်ခင်းအမှတ် ၁-၇-၄ တွင် ဖြစ်ပါသည်။

ဒီလိုမျိုး ကျွန်တော်ရယ် ကိုသိန်းအောင်ရယ် ကိုလှမျိုးနိုင်ရယ်က တောခေါင်းတစ်နေ့တည်းအတူဖြစ်ကြ၊ စိုက်ခင်းစခန်းမှာ ကြာမြင့်စွာ သုံးယောက်အတူနေကြတာ။ တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက်လည်း သံယောဇဉ်ကြီးကြသမျှ။ ကိုလှမျိုးနိုင်က အသက်ကြီးဆုံး၊ ကျွန်တော်က အလတ်၊ ကိုသိန်းအောင်ကအငယ်ဆုံးပျ။

၆ လကြီး ၆ လငယ်တွေ။

ကိုမျိုးက အရပ်မြင့်၊ နှာတံပေါ်၊ သူ့စတိုင်က Crouching Tiger & Hidden Dragon (ဝပ်နေသောကျားနှင့်ပုန်းနေသောနဂါး --ထင်ပါ) ဇာတ်ကားထဲက မင်းသားကြီး Chang Yon Fat (ချောင်ယွန်ဖက်)ငယ်စဉ်ကနဲ့ ရုပ်ကော စတိုင်ပါတာ။

သူက Coat အင်္ကျီလည်းကြိုက်တယ်။ Jeans တောင် Jacket မကြိုက်။ Jeans coat ပဲဝတ်တာ။ မင်းသား 'ချောင်' ထက် ပိုတာက။ သူက အသားညိုတော့ပိုပြီး Sexy ကျတာပဲ။ ဂစ်တာလည်း တီးတတ်တယ်။ ကိုင်ဇာသီချင်းတွေကို ကိုင်ဇာအသံ ကိုင်ဇာဟန်နဲ့ဆိုတာ။ တူနှစ်ကိုယ်တိုင်းပြည်(၁/၂)ဆို...အပီအပြင်ပဲ။ (ဘာတဲ့ ... ပေပေတေ တေနေပစ်ခဲ့သမျှ... နောက်နေ့လျှော်မယ်... ဆိုလား)။

လက္ခဏာမေဒင်လည်းရတယ်။ နေတတ်... ထိုင်တတ်...ပြောတတ်...ဆိုတတ် .. ဆိုတော့ဗျာ... လုံးဝစော်ကြည်ဘဲပေါ့ (စော်ခိုင်းဘတ်လို့ ဘာသာပြန်မမှားဖို့လို့)။ ကိုသိန်းကျတော့ အရပ် ၅ပေ ၃လက်မ လောက် ၊ အသားလတ်၊ နှာတံမြင့်မြင့် ဆံပင်နက်နက်၊ တုတ်တုတ်ခဲခဲလေး။ OSLO အထူးထုတ် Jeans ဘောင်းဘီ၊ ဒူးနှစ်ဖက်မှာ အိတ်နှစ်လုံးပါတဲ့ Jeans Pin၊ အပြာရောင်၊ လက်တို Male Sports Shirt ၊ ၄၈၀/ တန် USA field Jacket နဲ့ အပြတ်သားနားတယ်။ သူ့ ရှုပါရုံထည်ပါမှုကို ပိုမိုခန့်ညားစေတာကတော့ သူ့ရဲ့ယာဘက်လက်သူကြွယ်မှာ နေရာယူသော တစ်မတ်သားကျော်အလေးချိန်စီးသည့် ဝင်းအိနေသည့် 'ရွှေလက်စွပ်ကြီး'ဖြစ်ပါသည်။

၁၉၈၄ ခုနှစ် ကျွန်း/ပျဉ်းကတိုးစိုက်ခင်းတွင် မိုးရာသီတစ်ခုလုံး ကျွန်တော်တို့သုံးယောက် ကျကျနန အသုံးတော်ခံ 'က' ပြခဲ့ရာ စိုက်ကွက်မှူးက ကျွန်တော်တို့၏ လုပ်ရည်ကိုင်ရည်ကို အသိအမှတ်ပြုခဲ့ပါသည်။

သို့ပါ၍ ၁၉၈၄ ခုနှစ်တွင် စတင်ဖွင့်လှစ်သော အခြေခံသစ်တောပညာသင်တန်း (အထူး) (Induction Course) (နှစ်လ - အထူးဟုခေါ်) ကို တက်ရောက်ခွင့်ပြုခဲ့ပါသည်။ Upper Burma အတွက် မေမြို့၊ Lower Burma အတွက် ရေဆင်းတွင်ဖြစ်ပါသည်။

ကိုသိန်းက Intake ၂၊ ကျွန်တော်နဲ့ကိုလှမျိုးနိုင်က ၃ ဖြစ်ပါသည်။ ကိုလှမျိုးနိုင်နှင့်ကျွန်တော် အထူးသင်တန်းတက်စဉ်က...တစ်ချို့အကြောင်းအရာများ သတိတရ တင်ပြပါရစေ။

သင်တန်းစာရွက်စာတမ်းကြေးနဲ့စားစရိတ်က ဌာနထောက်ပံ့ငွေနဲ့မလောက်ငှတာကြောင့် သင်တန်းသားများကလည်း စိုက်ထုတ်ရပါသည်။

တစ်နေ့သောနံနက်ခင်းတစ်ခုမှာ သင်တန်း စားဖိုဆောင်က မုန့်ဟင်းခါးကျွေးပါသည်။ ပုံစံပန်းကန် (မောခမ်း

နွဲ့မှ ပုံစားဒန်ပန်းကန်မျိုး)တွင် မုန့်ဟင်းခါးဖတ်ကို မုန့်ဟင်းရည်ဆမ်းထားပါသည်။

ကျွန်တော်နှင့်ကိုလှမျိုးနိုင် တစ်ယောက်တစ်ချပ် ဆွဲ၍ စားပွဲတွင် မျက်နှာချင်းဆိုင်ထိုင်လိုက်ကြရာ မုန့်ဟင်းခါးနည်းနည်းပေါ်တွင် ဇွန်းနှင့်ခရင်းတင်ပြီး ပုံစံပန်းကန်ထဲတွင် မြင်ရသည်မှာ ‘ပုတ်ထဲ ဒါးမ’ ချထားသည်ကို မြင်ရသလို Harmony ပျက်လှပါသည်။

သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက် သုံးလေးဇွန်းပဲ ကော်ရသေး... ကုန်သွားပြီ။

ကိုလှမျိုးနိုင်ကပြောတယ် ‘သူငယ်ချင်း ငါ မဝဘူးတဲ့... ကျွန်တော်က ‘မဝ လည်း ဒါတစ်ယောက်တစ်ပွဲ ပုံစံပဲလေ’ လို့။

သူက ‘ငါ ပျဉ်းမနားသား သူငယ်ချင်း ... ပျဉ်းမနား ရေဆင်းမုန့်ဟင်းခါးတစ်ပွဲ ဒီထက် သုံးဆလောက် များတယ်’တဲ့။ သူ့မျက်နှာရိပ်ကိုကြည့်ပြီး တစ်ခုခု တုံ့ပြန်တော့မှာ ကျွန်တော်သိလိုက်ပြီ။

လနဲ့ချီပြီး အတူနေခဲ့ကြတာပဲ သိတာပေါ့။

ကျွန်တော်တို့ ငါးနာရီခွဲကနေ ခြောက်နာရီခွဲ အထိ PT ပြေးထားရတာ။ ဆာတာပေါ့။ ဝယ်စားစရာဆိုင်က လုံးဝမရှိ။

သူ ပုံစံပန်းကန်ကိုပြပြီး မုန့်ဟင်းခါးပွဲ ပြင်နေသူကို မေးတယ်။ ‘ကျွန်တော် မဝဘူး...မုန့်ဟင်းခါးရသေးလား’တဲ့။ ဟိုက ‘မရဘူး ဒါပဲ’ တဲ့ ။

ထမင်းစားဆောင်အခင်းက သမံတလင်း၊ နှစ်ဖက်မှာ ထမင်းစားပွဲတွေကို အလျားလိုက်စီထားတယ်။ အလယ်က လျှောက်လမ်း။

အဲဒီထိပ်နေပြီး သူ့ပုံစံပန်းကန်ကို သမံတလင်း အတိုင်း ရှပ်ပြီး ဒိုးပစ်သလိုပစ်ထုတ်လိုက်တယ်။

‘ဂွမ်း...ချမ်း...ချမ်း...ချမ်း’ ဆိုတဲ့ အသံကြီးက ဇွန်းခရင်းသံ စကားသံတွေကို ဖုံးလွှမ်းသွားတယ်။

အားလုံးအံ့အားသင့်ခြင်းနှင့်အတူ လုံးဝတိတ်ဆိတ်သွားချိန်မှာ သူ ပြောလိုက်တယ်။ ‘မင်းတို့မုန့်ဟင်းခါးက နည်းလိုက်တာ။ ‘ငါ့ခိုက်ကို ရန်စသလိုပဲဟ’တဲ့။

ပြီး ... သူ့ပန်းကန် သူကောက်ပြီး အေးဆေးပဲ အိပ်ဆောင်ဘက်ကို ထွက်သွားတယ်။

ညဘက်ရောက်တော့ သူငယ်ချင်း တစ်ယောက်ကလာပြောတယ်။ ‘ဒီကောင်တွေ အဆောင်မှူးကို လာတိုင်တယ်ကွ အဆောင်မှူးက ရီနေတယ်။ တစ်ကယ်ဆို ဆရာက အရင်နေ့ကတည်းက သင်တန်းသားတွေကို ပေးထားတဲ့ငွေနဲ့ တန်ရာတန်ဖိုး မကျွေးတာကိုသိပြီးသား... ပြီးတော့ပြောတယ် မင်းတို့မုန့်ဟင်းခါးနည်းနည်းပါတယ်ကွာ...’

သူတို့က မနက်ဆို PT ပြေးရသေးတာ။ စေတနာထားပြီး ကျွေးကြပါ။ နောက်သင်တန်းတွေကျလည်း မင်းတို့ပဲ ကန်ထရိုက်ပေးမှာပါ’ လို့ ပြောလိုက်သတဲ့။

နောက်နေ့နံနက် PT ပြေးပြီး၊ ရေချိုးလို့ စားသောက်ဆောင်ထဲဝင်၊ ပုံစံပန်းကန်တစ်ယောက်တစ်ချပ် ဆွဲ၊ မနေ့က စားပွဲမှာပဲ သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက် မျက်နှာချင်း ဆိုင်ထိုင်လိုက်တယ်။

ပန်းကန်ထဲကိုကြည့်လိုက်တော့... ဟိုက်... ရှားပါး... လခြမ်းပုံထဲမှာ ထမင်းကြော်လေးကနွေးလို့၊ စားတော်ပဲလေး ပြောက်ကျားတောင်ပါသေး။ တြိဂံပုံထဲမှာ အချဉ်လေး နည်းနည်း၊ အပိုင်းထဲမှာတော့ ကြက်ဥအကာကြက်က ခန့်ခန့်ကြီး စံမြန်းနေပါတော့တယ်။ OK,,, good ဟ။

ကျွန်တော်တို့ တစ်ယောက်မျက်နှာ တစ်ယောက် ကြည့်မိတော့၊ ကျွန်တော်က ကြက်ဥကြော်ကို ခရင်းနဲ့ ထိုး ကော်ပြီး ‘မ’ ရင်းပြောလိုက်တယ်။

‘မဆိုးပါဘူး’ သူကပြုံးပြတယ်...

ပြီးတော့ နှစ်ယောက်အတူ ကျိတ်ပြီးရယ်လိုက်ကြတယ်။

နောက်တစ်ပတ်စနေနေ့မှာ သင်တန်းသားတွေကို ပျဉ်းမနားနှစ်ကျိတ်ရှစ်ဆူပွဲကို အဆောင်မှူးအစီအစဉ်နဲ့ လိုက်ပို့ပေးတယ်။ ကျောင်းကားကြီးနဲ့ပေါ့။

ဒါပေမဲ့... ပွဲလယ်ခွင့်က ၄၅ မိနစ်တဲ့ဗျာ။

Stage Show ရှိတယ်။

ကိုင်ဇာ မေခလာ နော်လီဇာတို့ပေါ့။ သတ်မှတ်ချိန်ပြည့်တော့ ကိုလှမျိုးနိုင်က ပွဲခင်းထဲမှာ ကိုယ်ယောင်ဖျောက်သွားတယ်။

သင်တန်းသားတွေနဲ့ ကျောင်းဆောင်ကိုပြန်မပါလာ။ ကျွန်တော်သူ့ကိုစိတ်မပူပါ။ ပျဉ်းမနားက သူ့ ဇာတိမြို့လေ။

မနက်ကျတော့မှ ပြန်ရောက်လာတယ်။ သူ့ကို အဆောင်မှူး ခေါ်ပြီးကြိုက်ပါတော့တယ်။

ပြီးတော့ သူ ကျွန်တော့်ကိုပြောပုံက ‘မေခလာက ပြန်ပေတော့ ပြန်ပေတော့နဲ့ပြောသား သူငယ်ချင်းရေ.. ငါကိုက မပြန်နိုင်တာပါ’ တဲ့။ အာ့လိုပါဆို...။

ကိုသိန်းအောင်အကြောင်း နည်းနည်းတင်ပြပါရစေ။ ကိုသိန်းက ဖြောင့်မန်ပါသည်။ ကျွန်တော့်လိုမဟုတ် စည်းစနစ်ကြီးသည်။ နို့ပေမယ့် ရံဖန်ရံခါ ‘ကြောင်’ တတ်သည်။

ကျွန်တော်တို့ ၁၉၈၄ စိုက်ခင်းပြီးတော့ ၁၉၈၅ ခုနှစ် မှန်ပြတောင်စိုက်ခင်း(ဧက ၁၀၀၀)သို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ပါသည်။ ဒီနှစ် ရာသီသစ်အတွက် အခင်းကျင်းအသစ်

ကတော့ ကျွန်တော်တို့သုံးယောက်ကို ဧက ၅၀၀ တာဝန် ပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့အတွက် ဦးဆောင် DR မရှိပါ။ (ပျိုးစဉ်လုပ်ငန်းမပါဝင်)။

ကျွန်တော်တို့မှာလည်း ပျိုးဥယျာဉ် Nursey practise မှတစ်ပါး... ကျန်သည့် တိုင်း/ခုတ်/ကာ/ရိုး/ခွေ/ရိုက်/စိုက်ကို ဒိုးလိုမွေ ကျွမ်းကျင်ခဲ့ပါပြီ။

ကိုသိန်းက တောတိုင်းရာတွင် ပရစ်စမတ်တစ် ကွန်ပတ်စ်ကိုကျွမ်းကျင်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ ဧက ၅၀၀ ကို ကြာဝါစ ပိတ်သော အခါ ၅၄ ပေသာ အမှားရှိခဲ့ပြီး ယင်းသည်လည်း အပြင်ကို 'ဟ' ခြင်းဖြစ်ပါ၍ ၁၀ သံကြိုး အကြိုကသာ ဆွဲပိတ် ပေးလိုက်ပါသည်။

စိုက်ခင်းအတွက် စခန်းမကြီး (Main Camp)က ဆောက်၍ မပြီးသေးတော့ ကျွန်တော်တို့သုံးယောက်က စိုက်ခင်းပြင်ပ(ကပ်လျက်)မှာရှိတဲ့ ကရင်အမျိုးသားကြီး 'ဖားဒီ ဦးအောင်မိုး' ခေါ် ကျွဲတင်းကုတ်အဟောင်းတွင် နေကြ ရပါသည်။ ကျွဲတင်းကုတ်ဆိုပင်ငြားလည်း ကျယ်ကျယ်လွင် လွင်ရှိသည့်အပြင် အိပ်စင်များလည်းရှိပါသည်။

ကျွန်တော်က အလုပ်တစ်ဖက်နှင့် ကြက်ထောင်၊ ယုန်ထောင်၊ ဇရစ်ချို၊ ဂုံမင်းတိုး၊ မှိုရှာ...ပေါ့။

မိုးတွင်းအခါ အသီးအရွက်ပေါပေမဲ့ နွေခါ ရှားပါး ပါသည်။ ကြက်တွေကလည်း 'ပါး' ကုန်ပြီ။ ကျော့ကွင်း ကိုမတိုးတော့... လေသေနတ်နဲ့လိုက်ချောင်းတော့လည်း အကပ်မခံ၊ ပါးလိုက်တာ လှစ်လို့။ (ကိုသိန်း မှာ No 1 special လေသေနတ်ရှိတယ်)။

သူကလည်း သေနတ်တကားကား စီးဂျက်ကက် တဖားဖား၊ သေနတ်လွယ်လျက် တကယ့် မုဆိုးကြီး တစ် ယောက်လို တရားရား လူလုံးပြနေပါသည်။

ကျွန်တော်လည်း ဟင်းငတ်လွန်းတာကြောင့် တစ်နေ့တော့ အနီးဆုံးဖြစ်တဲ့ကျားချောင်းရွာကို ဆင်းခဲ့ပါ သည်။ တစ်နာရီခွဲလောက်လျှောက်ရပါသည်။ ကိုယ့်လုပ် သားတွေထံကပဲ 'ကြက်မြီးကောင်ပေါက်လေး' တစ်ကောင် ကို အရှင်အတိုင်းဝယ်ခဲ့သည်။ သူတို့က ရွာမှာချက်ကျွေး ကြမည့်အစီအစဉ်ကိုဖျက်ပြီး၊ သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက် လည်း စားရအောင်လို့ ငွေနဲ့ပဲ အလဲအထပ်လုပ်ခဲ့သည်။

စခန်းပြန်ရောက်တော့ မိုးချုပ်ပြီ။ ဟင်းကို လှောင် ထားလိုက်တယ်။

သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက်ကို မှာထားတယ်။

နောက်နေ့ နံနက် နေ့ခင်းစာအတူစားကြအောင် စောစောပြန်ကြဖို့ပေါ့။

ကျွန်တော်က ဂုံမင်းနဲ့ဖလံတောင်ဝှေးချိုးခဲ့တယ်။

သန့်သန့်ပြန်ပြန်လေး သင်ပြီး၊ ကြက်သွန်နီနဲ့ ကြက်သွန်ဖြူ စားပြားရိုက်၊ ဆားထည့်၊ အားလုံးရောပြီးပြုတ်လိုက်တယ်။ ရေနွေးကျွတ်ကျွတ်ဆူ ကြက်သားကျက်တော့မှ အသား တစ်ချို့မွှလိုက်ပြီး ပြုတ်ရည်ထဲကိုထည့် ခဏအပူပေး၊ ငရုတ်ကောင်းခတ်လိုက်ရင် ဟင်းခါးဟင်းချိုရပြီ။

အာပြဲခြောက်ကို ကျွတ်ကျွတ်လေးကင်ပြီးသား။ စားခါနီးမှ ဆီပါးပါးလေးဆမ်းမယ်။ ငရုတ်သီးကို ကြက် သွန်ဖြူ၊ ကြက်သွန်နီနဲ့ ညက်အောင်ထောင်းလိုက်တယ်။ ကြက်ကိုတော့ ဆီပြန်ပဲချက်မယ်... မစားရတာကြာပေါ့။ ကြက်ရေနွေးဖြောဖို့ ရေနွေးအိုးတည်ထားလိုက်တယ်။

သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက်လည်း ရောက်နေကြပြီ။ ကိုမျိုးက သူ့ဂစ်တာနဲ့ လက်ကွက်စမ်းသလား၊ ကြိုးညှိ သလား မသိ။

(ဇလုံ...ဇလုံ...ပုဂံ...ပုဂံ)လို့ ကြားနေရတယ်။

သူက ဒီလိုပဲ... အလုပ်အားရင် သူ့လက်ထဲမှာ ဂစ်တာနဲ့ ကိုင်ရို(ကိုင်ရို-လက္ခဏာ စာအုပ်) တစ်ခုခု ရှိနေ တတ်တယ်။

ကိုသိန်းက သူ့လေသေနတ်ကို စမ်း (Zeroing) လုပ်နေတယ်။ ကျနော်က ခြင်းထဲမှာလှောင်ထားတဲ့ ကြက် ကို ခြေထောက်ကနေ ဆွဲထုတ်လိုက်တော့ ကြက်က ကီး ရော...ကီးရော...နဲ့ အော်ပါတော့တယ်။

ကိုသိန်းက 'တင်ဝင်းရေ အဲ့ဒီကိစ္စငါလုပ်မယ်။ သေနတ်စမ်းမလို့' တဲ့။

ဒါနဲ့ ကျွန်တော်က 'အေးပေါ့ ... သူငယ်ချင်း စမ်းပေါ့' လို့ ပြောပြီး၊ ကြက်ခြေထောက်ကို ကြိုးချည်ပြီး ပါးရုံပင်မှာ ချည်ပေးလိုက်တယ်။

ကိုသိန်းက 'မင်းကြက်ကို ကြိုးဖြည့်လိုက်လေကွာ၊ ကြိုးချည်ထားတဲ့သားကောင်ကိုပစ်ရတာ မုဆိုးသိက္ခာကျ တယ်ဟာ'တဲ့...။(ဟ... သောက်ကျိုးနည်း၊ ဒီမောင်တော့ ပြဿနာရှာပြီ၊ ရွာမှာ ချက်စားခဲ့ရရင်ကောင်းသား... သူ တို့နှစ်ယောက်ကျွေးချင်လို့ ငါငါငတ်တော့မယ်... လို့ တွေး နေမိတယ်)

ကျွန်တော်က မျက်နှာချိုသွေးလို့ချော့ကြည့် တယ်... 'သူငယ်ချင်းကလည်းကွာ... ဒီအတိုင်းပစ်လည်း အတူတူပါပဲကွာ' ပေါ့။

ဖျောင်းဖျလို့မရ။ သူပြောတယ်။

'မင်းကြက်ကို လွှတ်လိုက်ပါ၊ ငါ့လက်ကိုငါ ယုံ တယ်' တဲ့... ကျွန်တော် စိတ်ထဲက ဒီမောင်ကို ကျိန်ဆဲ နေတယ်... မင်းလက်ကိုမယုံတာက ငါ ဟ လို့ ။

ပြောလို့ရမယ် မထင်တော့။

ကျနော်စိတ်လျှော့လိုက်ပြီ။

ငတ်မှာ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်း ပဲ။

ဘေးပတ်လည်မှာက စိုက်ခင်းခုတ်ကွက်နဲ့ ဝါးတောတွေ။ ကြက်ကိုလည်း ‘နင့်အသက် ငါ တစ်ခါလွှတ်၊ ငါ အသက်တွေတိုင်း ကြုံတိုင်းလွှတ်’ လို့ တိုးတိုးပြောပြီး လွှတ်ပေးလိုက်ပါတော့တယ်။

ကျွန်တော် စခန်းတဲပေါ်ပြန်တက်လာပြီး ကြက်မွေးနတ်ဖို့ ကျိုထားတဲ့ ရေခဲအိုးထဲကို လက်ကျန်ဘဲဥနှစ်လုံးထည့်ပြုတ်လိုက်တယ်။

ထောင်းထားတဲ့ငရုတ်သီးနဲ့ ဘဲဥလေးခြမ်းကို ဆီပြန်ချက်လိုက်တယ်။

ခဏနေတော့ ကိုသိန်း တဲပေါ်တက်လာတယ်။

‘တင်ဝင်းရေ...ကြက်ကပျောက်သွားပြီဟ၊ ငါပစ်တာထိတယ်ကွ၊ မင်းကြက်ကိုက အသက်ပြင်းတာ၊ မသေဘဲ တောင်ယာခုတ်ထားတဲ့အထဲ ဝင်ပြေးသွားတာ ရှာမရတော့ဘူး’ တဲ့။

ကျွန်တော် မအံ့သြပါ။ ငတ်ကြပြီပေါ့။

ထမင်းစားတော့ ဘဲဥလေးခြမ်းကို မျှလိုက်တယ်။

ကျွန်တော်တို့ဟင်းက အရင်တုန်းကအတိုင်း ဖြစ်သလိုပဲ။ ကျွန်တော်နဲ့ကိုလှမျိုးနိုင် ရယ်ချင်စိတ်ကိုမျှသိပ်ထားရတယ်။ ဘာကြောင့်လဲသိလား...ကိုသိန်းက မျက်နှာလေးကို... ငယ်လို့...မျက်နှာလေးက...ဆီးရွက်လောက်ပဲ ရှိတော့တယ်။

ကိုလှမျိုးနိုင်က မှတ်ချက်ပေးတယ်။

‘တို့တွေလည်း သိန်းအောင် လေသေနတ်ယူလာမှ ဟင်းဝယ်စားစရာမလိုတော့ဘူး၊ ဟင်းဖိုးပိုက်ဆံတွေ ကျည်ဆံဝယ်တဲ့အထဲ ပါသွားလို့’ တဲ့များ။

ကိုသိန်းနဲ့ကျွန်တော်တို့ မြို့ရောက်တုန်း တောစီးဖိနပ်တစ်ယောက်တစ်ရန်ဝယ်ခဲ့ကြတယ်။ B-S-L တံဆိပ်တွေအကြမ်းခံပါသည်။ ကိုသိန်းက ဖိနပ်ချုပ်အပ်နှင့် နိုင်လွန်ချည်ပါ ဝယ်ခဲ့ပါသည်။ သူ့ဖိနပ် နံပါတ်က ၂၂၊ ကျွန်တော်က ၂၄ ဖြစ်ပါသည်။

ဖိနပ်တွေ ‘ကျ’ လာပြီဆိုလျှင် ကိုယ်တိုင်ချုပ်ရပါသည်။ မစုတ်မချင်း မလွင့်ပစ်ရက်ပါ။ နေ့တိုင်းလမ်းလျှောက်နေရတော့ စိုက်ခင်းတစ်ရာသီဆိုလျှင် ဖိနပ်နှစ်ရန် ကုန်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်စလုံးခြေနင်းကြမ်း ဖိနပ်စီးကြမ်းပါသည်။ တစ်ခါတုန်းက ကိုသိန်းခြေထောက်ကို ‘ရုံးဆူး’ စူးပါသည်။ တောစီးဖိနပ်ရာဘာ Sole ကို ဖောက်ပြီးခြေဖဝါးစူးတာ ခြေခုံပေါ်ကို ပြုထွက်လာပါသည်။ သူ့အတော်ခံလိုက်ရပါသည်။

တစ်နေ့မှာ ကိုသိန်း သူ့တောစီးကို သေသေချာချာလျှော်ပြီး၊ နေပူမှာ တစ်ပေခွဲခန့် တုတ်နှစ်ချောင်းကို စိုက်... ဖိနပ်နှစ်ဖက်ကို စွပ်လျက် နေလှန်းထားပါသည်။ ကျွန်တော် ‘မာတ်ပေါက်’ပြီ။ ဒါဆို သူ တောစီးကိုပြန်ချုပ်တော့မှာ။

ကျွန်တော့်တောစီးကို အမြန်ပြေးလျှော်၊ သူ့ ဖိနပ်နှင့် မနီးမဝေးမှာ တုတ်နှစ်ချောင်းစိုက်ပြီး၊ ဖိနပ်နှစ်ရန်ကို နေရာပြောင်းစွတ်ထားလိုက်တယ်။

နေကျပြီဆိုတော့ ဖိနပ်တွေကခြောက်ပြီ။ ကိုသိန်း တစ်ယောက်သီချင်းညည်းရင်း ဖိနပ်ချုပ်နေတာ ကျွန်တော် ခုတိုင်မြင်ယောင်မိသေး။ ကျွန်တော်ကလည်းပီတိတွေဖြာလို့။

ညနေစောင်းတော့ ကျွန်တော် သူ့အရင်ရေချိုးလိုက်တယ်။ ဂျင်းဘောင်းဘီဝတ်ပြီး သူ့ချုပ်ထားတဲ့ဖိနပ်ကို စီး... လေသေနတ်ကိုထမ်းကာ ခပ်ကော့ကော့ထွက်လာခဲ့တာကို... သူက ရေချိုးရန်ပြင်ရင်း မြင်တော့ ... ‘ဟေ့ရောင် ဒါဘာလုပ်တာလဲ...အဲဒါ ငါ့ဖိနပ်ကွ ငါ သားရေသားတင်ပြီး သေသေချာချာချုပ်ထားတာ’ တဲ့။

ကျွန်တော်က ‘မင်းနံပါတ် ၂၂ ငါ့နံပါတ် ၂၄ မယုံရင် သွားကြည့်’ လို့ပြောပြီး နေရောင်အောက်က မသိမ်းရသေးတဲ့ဖိနပ်ကို မေးငေါ့ပြလိုက်တယ်။ သူကဗျာကယာသွားကြည့်စဉ်မှာ ထွက်လာခဲ့တယ်။

ဒီကောင် မြည့်တွန်တောက်တီးရင်း ကျန်ခဲ့လေရဲ့။ ကိုသိန်းက ကိုလှမျိုးနိုင်ထံမှာ ဂစ်တာတီး သင်နေတယ်။

တစ်ခုသော နေ့လယ်ခင်းမှာ ကျွန်တော်တို့ နှစ်ယောက်က စာအုပ်ဖတ်နေကြတယ်။

ကိုသိန်းက စခန်းရှေ့က အရိပ်လေးမှာ ဂစ်တာတီးတယ်။ ခိုင်ထူးရဲ့ အဝေးဆုံးသီချင်း။ အတီးသင်ကာ စဆိုတော့ လက်ကွက်ကမမှန် ဘိကအထာမကျ။

ခိုင်ထူးသီချင်းကို ဟစ်’ တာ။ အဝေးဆုံး...ဂွမ်းဂွမ်း...အဝေးဆုံး ဂွမ်းဂွမ်း...ဂွမ်းဂွမ်းနဲ့ ပြောင်းသတ် လို့ နေပါတော့တယ်။

စိုက်ကွက်မှူး အိပ်ရာကနိုးသွားပြီး ကိုသိန်းကို အော်ပါတော့တယ်။

‘ဟေ့ကောင်...သိန်းအောင်... နေတွေကပူပါတယ် ဆိုမှ မင်းက တဂွမ်းဂွမ်းနဲ့ နားကိုအူနေတာပဲ၊ သွားစမ်း... ဟိုး...က ဝါးရုံမှာ မင်းတစ်ယောက်တည်း သွားတီး’ တဲ့။ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်လည်း လန့်သွားတယ်။ ကိုသိန်းလည်း ဂစ်တာကိုတိုင်မှာချိတ်၊ သူ့ အိပ်ရာမှာ ‘ခွေအိပ်’ သွားတယ်။

ကျွန်တော်က ကိုလှမျိုးနိုင် ကြားသာရုံ တိုးတိုးလေး ရေရွတ်လိုက်တယ်။

‘ဆရာကောင်းတပည့် ပန်းကောင်းပန်ပေါ့ လေ’ လို့... ကိုလှမျိုးနိုင် ကျနော်ကို ဘုကြည့် ကြည့်တယ်... ကိုသိန်းက သူ့တပည့်လေ ။ ။

+++++

မယ် ညို ထောင့် မြေက ငါးထပ်ရွာ

ဒေါက်တာအိအိဆွေလှိုင်

ဟိုး... လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ် ၂၀ ကျော်က ပြည်သူ့ပူးပေါင်းပါဝင်သော သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်မှု မဟာဘွဲ့စာ တမ်းအတွက် အချက်အလက်များ လေ့လာကောက်ယူဖို့ မလှိုင်မြို့က နေ(၂၅)မိုင်လောက်ဝေးတဲ့ ငါးထပ် မြောက်ရွာကို စိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ် ဆင်းအိမ်က ညီမလေးကို အဖော်ပြုပြီး (၁)လကြာ သွားရောက်ခဲ့ပါတယ်။ အဲ့ဒီ အချိန်တုန်းက ရန်ကုန်-မန္တလေး အမြန်လမ်းမကြီး စတောက်ကာစပဲ ရှိပါ သေးတယ်။ မလှိုင်မြို့ပေါ်ကနေ ရွာကို သွားတဲ့ ကားလည်းမရှိဆိုတော့ အဲ့ရွာ ကိုရောက်ဖို့ ဆိုင်ကယ်နဲ့ လှည်းကြမ်း လမ်းအတိုင်း ၂ နာရီနီးပါးမောင်းမှ သာ ရွာကိုရောက်ပါတယ်။ ကျေးရွာ သူ/သားတွေကလည်း ရွာမှာပဲနေထိုင် ကြပြီး (၅)ရက်တစ်ဈေးရှိတဲ့ရက် ကျ မှပဲ မလှိုင်မြို့ပေါ်ကို ဒေသထွက် ကုန် သီးနှံတွေဖြစ်တဲ့ နှမ်း၊ ပဲစဉ်းငုံ၊ ပဲတီ စိမ်း၊ ငရုတ်၊ မလှိုင်ဝါ တို့ကို ရောင်း ဝယ်ကုန်သွယ်ကြပါတယ်။

ငါးထပ်မြောက်ရွာက တခြား ရွာတွေလို မန်ကျည်းပင်တွေအုပ်ဆိုင်း နေတဲ့ရွာလည်းမဟုတ်။ ရွာအဝင်လမ်း မှာ တမာပင်တန်းလည်းမရှိ။ အရိပ် အာဝါသနည်းပြီး ဖုန်ထူထူ ရွာလမ်း

ဘေးတွေမှာ တစောင်းပင် အပွင့် တွေမြိုင်မြိုင်နဲ့ အစီအရီပေါက် နေတာက ရွာလေးရဲ့ဝိသေသလိုပြော ရမလားပဲ။ ရွာထိပ်မှာတော့ ကန္တာစိမ်း ပင်နဲ့ထနောင်းပင်လေးတွေရှိလို့ ပူပြင်း ခြောက်သွေ့တဲ့အညာမှာ စိမ်းစိမ်းစိုစို လေးဖြစ်နေပါတယ်။ ကန္တာစိမ်းပင်တို့ ရဲ့ အလယ်မှာ မီးသွေးဖုတ်တဲ့ ဖိုလေး ဘွားကနဲတွေ့လိုက်တော့ အပူပိုင်း ဒေသရဲ့တောကလည်း ဒေသုတော့ မဟုတ်ပါလားလို့ ပြုံးမိပါတယ်။

ကျမတို့က ငါးထပ်မြောက်ရွာ ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်တဲ့ဦးလေးကြည် (အမည် ပြောင်းထားပါသည်) နေအိမ်မှာ တည်းပါတယ်။ မနက်မိုးလင်းရင် သူ့ရဲ့ ဓားမြောင်အရှည်ကို ခါးကြားထိုးပြီး လှည်းတစ်စီးနဲ့ တောတွေ တောင်တွေ ရှိတဲ့ မယ်ညိုတောင်တစ်ကြောက ယာ ခင်းတွေကိုသွားလေ့ရှိပါတယ်။ ရွာအ နီးအနားမှာရှိတဲ့တောတွေကို သူပဲပိုင် နေသလိုလို အုပ်ချုပ်နေသလိုလို တစ် ရွာလုံးက သူ့ဩဇာကို ချစ်ကြောက် ရိုသေအသိအမှတ်ပြုရတယ်။ ကျမတို့ နဲ့စကားပြောရင်လည်း မင်းကြီး ဘယ် သူလာတုန်းက ခရိုင်ဝန် ဘယ်သူ လက်ထက်တုန်းကနဲ့ သမိုင်းချီပြီးရှင်း

ပြတတ်တယ်။ ဘယ်သူ တရားပျက် ပျက်သူမပျက်ဘူးဆိုတာကိုပြတဲ့အနေ နဲ့ စကားပြောရင် 'ကျုပ်ကတော့ မြစ်သာ(မေတ္တာ)ပဲ ကျုပ်ကတော့ မြစ် သာပဲ' လို့ထည့်ထည့်ပြောပါတယ်။ မနက် မနက်ဆိုရင် ကြီးကြီး (ဦးလေး ကြည်ဇနီး) ချက်ကျွေးတဲ့ မလှိုင်ပဲငပိ၊ ရွက်စုံဟင်းချို၊ ငရုတ်သီးထောင်း ဖွယ် ဖွယ်ရာရာနဲ့ ကျေးလက်နံ့သင်းတဲ့ အိမ် ထမင်းအိမ်ဟင်းကို စားရပါတယ်။ အဲ့ဒီအရသာနဲ့ မိသားစုတွေရဲ့နွေးထွေး မှုကို စာရေးသူရဲ့ ရင်ထဲမှာ အခုအချိန် အထိအမှတ်ရနေဆဲပါ။

ကျေးလက်တောရွာတွေရဲ့ ဓလေ့အတိုင်း ရွာမှာ သာရေးနာရေး ရှိရင် တစ်ရွာလုံးက ဝိုင်းကြဝန်းကြ တာဆိုတော့ အလှူကြီးရှိတဲ့ရက်/ နာ ရေးရှိတဲ့ရက်တွေဆိုရင် သုတေသန လုပ်ငန်းတွေခဏရပ်ထားပြီး ဝမ်းသာ စရာဆိုလည်း အတူတူပျော်ရပြီး ဝမ်း နည်းစရာဆိုလည်း အတူတူမျက်ရည် ကျခဲ့ရပါတယ်။

ကွင်းဆင်းရင်းနဲ့ တစ်ရက် တော့ ကျမတို့တည်းတဲ့ ဦးလေးကြည် တို့အိမ်နဲ့ မျက်နှာချင်းဆိုင်က ဆယ်

ကျော်သက်ရွယ်မိန်းကလေးက မောင်နှမနှစ်ယောက် ဖောက်လက်စအမြန်လမ်းမှာ ဆိုင်ကယ်စီးရင်း မတော်တဆ ဖြစ်သွားလို့ ခေါင်းထိမိပြီးတော့ ကွယ်လွန်သွားပါတယ်။ အဲဒီမှာ ဆုံးသွားတဲ့ မိန်းကလေးရဲ့အသက် (၇၀) ကျော် အဖွားက တစ်ခါတခါ ငိုပြီဆိုရင် အရှေ့ကိုလျှောက်ပါလို့ ... ငိုချင်းလေးနဲ့... တတပြီးငိုတော့ ကိုယ်ပါအလိုလို ဝမ်းနည်းနေတဲ့အချိန် ဦးလေးကြည့် (နှမ) က ဆရာမရယ် ကျုပ်လည်း ဖူးခဲ့တဲ့ဘုရားတွေအဆူဆူ တတာပဲတော် တကယ်တမ်းကျ ဘုရားက ကယ်ဘူးတော့တဲ့ ... အမှန်တော့ ဆိုင်ကယ်ဦးထုပ်မဆောင်းတဲ့အခါကျတော့ ခေါင်းနဲ့ ဆောင့်မိပြီး အတွင်းကြေသွားတာပါ။

တကယ်တမ်းတော့ ပြည်သူကို အသိပညာပေးခြင်းဟာ လွယ်မယောင်နဲ့ ခက်ပါတယ်။

စကားဆက်ရရင် ကျမလေ့လာမဲ့ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောက ရွာကနေ (၁)မိုင်လောက် ဝေးတဲ့ မယ်ညိုတောင်ကြီးစိုင်းမှာ ရှိပါတယ်။ တစ်ရွာလုံးပါဝင်တဲ့ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောမျိုးမဟုတ်ဘဲ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောအဖွဲ့ဝင်ထဲပါဝင်တဲ့ တောင်သူတွေက ကိုယ့်အကွက်အလိုက် သီးနှံသစ်တောရောနှောစိုက်ပျိုးခြင်းကိုဆောင်ရွက်ကြပါတယ်။

တစ်ဦးချင်းဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်နေတဲ့ ယာ တစ်ခုနဲ့တစ်ခုကြားမှာတော့ အပူပိုင်းဒေသသဘာဝပေါက်ပင်များဖြစ်တဲ့ တမာပင်၊ ထနောင်းပင်၊ ရှားပင်တွေပေါက်ရောက်နေပြီး ယာတစ်ခုနဲ့တစ်ခုကြားမှာ ရှိနေတဲ့ လျှို၊ မြောင်တွေမှာ လက်ပံ ၊ သန်း၊ ဒဟတ်၊ ကန္တာစိမ်း၊ သဘောက်နဲ့ ဆီးဖြူပင်စသည်တို့ကို တွေ့ရလေ့ရှိပါတယ်။

အဲဒီတောတွေကနေ နေအိမ်များအတွက် ထင်းတွေ၊ မျောတိုင်နဲ့ သက်ကယ်တွေကို စုဆောင်းကြသလို ရာသီစာဟင်းသီးဟင်းရွက်တွေကိုလည်း ရှာဖွေယူကြရပါတယ်။ နွားစာအတွက် မြက်ရိတ်ကြရပါတယ်။ အိမ်မှာ မွေးထားတဲ့ ဆိတ်အုပ်တွေ ကျောင်းကြပါတယ်။

၂၀၀၉ ခုနှစ် သုတေသနကွင်းဆင်းတွေရှိချက်များအရ ရွာရဲ့တောင်သူတွေဟာ မိရိုးဖလာတောင်သူလုပ်ငန်းကရတဲ့ ဝင်ငွေကတော့ တစ်နှစ်တစ်နှစ် အတိုးယူပြီး လုပ်ကိုင်ရတဲ့အတွက် အကျိုးအမြတ်အလွန်နည်းပါတယ်။

ဒါကြောင့်မို့ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောဟာ သူတို့အတွက် စီးပွားရေးအရ အရေးပါတဲ့ မက်လုံး (incentives) တော့ မဟုတ်ပေမဲ့ သီးနှံသစ်တော ရောနှောစိုက်ပျိုးခြင်းကနေ ပျမ်းမျှ ၄ သိန်းကနေ ၅ သိန်းအထိ ရရှိတဲ့အတွက် သူတို့ရဲ့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းကို တစ်ဖက်တစ်လမ်းကနေ များစွာအကျိုးပြုတဲ့အကြောင်း သိရှိရပါတယ်။

တစ်ဖက်ကလည်း နေ့စဉ် စားဝတ်နေရေး လုံးပမ်းနေရတဲ့ ကျေးလက်တောင်သူများအတွက် အပူပိုင်းဒေသသစ်တောများ ပြုစုထိန်းသိမ်းခြင်းမှသည် ဝင်ငွေရရှိစေမဲ့ အခွင့်အလမ်းများနဲ့ အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများ ရေရှည်ပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်သင့်ပါကြောင်း ရေးသားတင်ပြအပ်ပါတယ်။

ကျေးရွာသစ်တော၊ ထင်းမျောဒေသတိုင်း လျှိုလျှိုင်ရဖို့၊ စိုက်ပျိုးစို့။

တို့ရဲ့မိခင်ကမ္ဘာကြီး ဖျက်သုဉ်းနေတာကို ဒီအတိုင်းပဲ ကြည့်နေတော့မှာလား

APK

ဖောက် .. ဖောက် ..

တဲမိုးကာပေါ်သို့ ဆီးနှင်း.. တစ်ပေါက်ပေါက်.. ကျသံက နရီစည်းချက်မှန်စွာ ပေါ်ထွက်နေလေသည်။ လက်ပတ်နာရီ ဒိုင်ကွက် ညကြည့်မီးရောင်တွင် နံနက် သုံးနာရီ လေးဆယ့်ငါး ညွှန်ပြနေ၏။ အရုဏ်မလာသေး။ ထမင်းချက် ကိုတိုးကြီးက 'တစ်ချောက် ချောက်' ဖြင့် မီးဖိုတွင် မီးမွှေးနေဆဲ။ နံနက်လင်းမို့ လိုသေးသည်။ ခြုံစောင်ကို ခေါင်းမီးခြုံ၍ မျက်လုံးမှိတ် ပြန်အိပ်သော်လည်း ပြန်အိပ်မပျော်။

ဖြူဖြူဖွေးဖွေး မျက်နှာပိုင်းလေးတွင် ဆံရစ်ပိုင်း ဆံထုံးခွေပေါ်၌ စံပယ်ကုံးပန်၊ သနပ်ခါးပါးကွက်ကြားနှင့် ချစ်စရာ..နှောင်း. ရဲ့ရှုပ်သွင်ကို ဓာတ်ပုံရိုက်သလို နှလုံး သားမှာ လာရောက်ထင်ဟပ်နေမိ၏။

နှောင်း...ဪ နှောင်းရယ်...

အမည်လေးကပင် ချစ်စရာကောင်းနေရသည့်အ ထဲလှပသည့်ရှုပ်သွင် ဖြူဝင်းတဲ့ အသားအရေ ကျော့ ရှင်းသည့် ခန္ဓာကိုယ် အချိုးအစားကြောင့် သဲမောင်ရင်ကို လှုပ်ခတ်စေသလား နှောင်း။

သည်တော...သည်တောင်ထဲမဝင်ခင် မြင်စမှာ ထဲက သဲမောင်အသည်းနှလုံးထဲမှာ စွဲထင်စေခဲ့သူ။ နှောင်း မှ နှောင်းရယ်ပေါ့။ သဲမောင်တို့က သစ်တောဝန်ထမ်း။ အလယ်ရိုးမထဲမှာ ကျွန်းစိပ်ထောင်ရိုက်မှတ်ဖို့ တောတက် လာရင်း လုပ်သားစုဆောင်းဖို့ နှောင်းတို့ရွာမှာ စခန်းချတဲ့ အခါ ရွာကနေတစ်ခေါ်လောက်ဝေးတဲ့ နှောင်းတို့တဲတိုက် က လွတ်နေတဲ့တဲတစ်လုံးမှာ ရွာလူကြီးကနေရာပေးသည်။ နှောင်းတို့ရွာလေးကိုက သစ်တောထဲက ရွာကလေးမို့ ရွာ ပတ်လည်မှာပင် လုံးပတ်ကြီးကြီး ကျွန်းပင်တော်တော်များ များရှိနေသည်။ အိမ်ခြေ ခြောက်ဆယ် ခုနစ်ဆယ်ခန့်ရွာမှာ ဘုန်းကြီးကျောင်းတစ်ကျောင်းသာရှိပြီး ရွာကိုရစ်ခွေထားတဲ့

ချောင်းလေးနာမည်က ဖောင်းလောင်ချောင်းမို့ ရွာအမည် ကလဲ ဖောင်းလောင်ရွာအမည်တွင်သည်။ ရိုးမကလဲနီး ရေကြည်ရေသန့်နှင့် ရိတ်သိမ်းပြီးစပါးခင်းတွေက လျှိုကြား တွေမှာနေရာယူလို့ မြေပဲခင်း နှမ်းခင်းတွေနဲ့ သိပ်လှတဲ့ ရွာလေးမှာ နှောင်းကို တွေ့လိုက်ရတော့ သဲမောင်အဖို့ ပြည့်စုံသွားပြီလေ။

အဲသည့်နေ့က သဲမောင်တို့ ဝန်ထမ်းတစ်စုကို အဖွဲ့ခေါင်းဆောင် Girdling Officer တောအုပ်ကြီး ဦး ဆောင်သည့် ရှေ့တံဆိပ် နောက်တံဆိပ် တောအုပ် နှစ် ယောက်၊ တောခေါင်းနှစ်ယောက် အိပ်ရာလိပ်၊ ယူနိုဖောင်း အဝတ်အစား၊ ခါးချိတ်စား၊ ပေကြိုး၊ ကာဗွန်ခဲတံ၊ လုပ် ငန်းသုံးအတွက် ဓား၊ ရဲဒင်၊ စာရွက်စာတမ်း၊ ရိက္ခာတွေ နှင့် ဌာနပိုင် TE ကားဖြင့် ပျဉ်းမနားကနေ ဇလောင်းရွာ ထိလိုက်ပို့၏။ ဇလောင်းကနေလှည်းငှားပြီး ပစ္စည်းတွေတင် လို့ တောလိုက်နေကြ လုပ်သားငါးဦးလည်းခေါ်ကာ ဖောင်း လောင်ကို ချီတက်ခဲ့ကြသည်။ ဖောင်းလောင်ရောက်ချိန် က နေဝင်ရီတရော ညီအစ်ကိုမသိတစ်သိအချိန်မှာ ရွာနှင့် တစ်ခေါ်သာကွာဝေးပြီး ရိုးမနှင့်နီးသော တဲတိုက်တွင် လူ မနေသည့် ရွာလူကြီးနေရာပေးသော တဲမှာစခန်းချ။ နေရာ ပြင်ထမင်းဟင်းချက်ပြုတ်စားနဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ကို သတိမ ထားမိခဲ့ဘူး။

နောက်တစ်နေ့...

နံနက်အလင်းရောင်ထွက်ပြုစမှာ နေမင်းကြီးရဲ့ ရှေ့ပြေး နီရောင်သမ်းချိန် သဲမောင်ထပြီး တပိုတပါး သွား၊ ငြိမ့်ငြိမ့်လေးစီးဆင်းနေတဲ့ ဖောင်းလောင်ရေနှင့် မျက်နှာ သစ် ကိုယ်လက်သန့်စင်ပြီးမှ ပတ်ဝန်းကျင်ကို လေ့လာ မိတော့သည်။

သဲမောင်တို့ စခန်းချသည့် တဲတိုက်က ရစ်ခွေနေ တဲ့ဖောင်းလောင်ချောင်းဘေးမှာ ကျွန်း၊ သစ်ဆိမ့်ပင်ကြီး တွေ၊ ဝါးရုံကြီးများနှင့်စိုက်ထားတဲ့ ငှက်ပျောတွေကြောင့် စိမ်းစိုအေးချမ်းသလို ဝန်းကျင်မှာ မြေပဲခင်းတွေရံထားသည့် အရှေ့ဘက်ကုန်းကမူမှာ ထုံးဖြူဖြူဖွေး စေတီလေးတစ်ခုရဲ့ ဆည်းလည်းသံက လင်းအာရုဏ်မှာ ကြည်နူးစေမိသည် အမှန်။

ဒါကြောင့်လည်း နံနက်ခင်းမင်္ဂလာရှိစေဖို့ မြေပဲ ခင်းဖြတ်ပြီး ဘုရားကုန်းတော်ပေါ်ကို သဲမောင်လမ်း လျှောက်ခဲ့သည်။

မြေသား လှေခါးထစ် ပြေပြေလေးတက်ရင်း ရင် ပြင်တော်ရောက်တော့ စပယ်ပန်းနွဲ့မွှေးကြိုင်ထုံသင်းလျက်။ 'အားပါး ... မွှေးလိုက်တာ'

နံနက်စောစော ဘယ်သူများ ဘုရားပန်း လာ ကပ်ပါလိမ့်... စိတ်ထဲက အတွေးဝင်မိရင်း လက်အုပ်

ချီလျက် ထီးတော် စိန်ဖူးတော် ငှက်မြတ်နားတော်တို့အား ဦးခိုက်၍ စေတီကို လက်ယာရစ် ကြည့်ညိုလိုက်သည်။
'အင့်'

နှင်းဝေစ ဆောင်းနံနက်ခင်းမို့ သတိမမူတော့ ဂူတွင်မက လူတစ်ယောက်လုံးပင် မမြင်မိဘဲ စေတီအား ပူဇော်နေသည့် မိန်းခလေးတစ်ဦးနှင့် ဝင်တိုက်မိလေသည်။ မိန်းခလေးမှန်းသိလိုက်သည်က သနပ်ခါးနံ့နှင့် စပယ်နံ့ သင်းသင်းဆံစများဖြင့် သဲမောင်မျက်နှာ ပွတ်တိုက် ကျီစယ် ခံရ၍ ဖြစ်၏။

သို့မှသာ သေချာကြည့်မိတော့ သဲမောင်ကို အံ့သြ သည့် မျက်ဝန်းတစ်စုံနှင့် ဖြူဖွေးသည့်မျက်နှာပိုင်းလေးမှာ ဆံမြိတ်ချဆံထုံးတွင် စပယ်ပန်းကုံးရစ်ရွေလျက် သနပ်ခါး ပါးကွက်ကြားမလေးကို အနီးကပ် မြင်တွေ့လိုက်ရ၍ဖြစ် သည်။

လက်နှစ်ဖက် ရင်အစုံပေါ်ယက်လျက် အညာ တဘက် လည်မှာပတ်၍ ပြည့်ပြည့်တင်းတင်း ခန္ဓာကိုယ်ဖြင့် ဖူးသစ်စရွန်းသည့်လက် နံနက်နေထွက်နှင့်အပြိုင် မြင်တွေ့ မိသည့်သဲမောင်ဘဝင်မှာ ရင်ခုန်သံမြန်ခဲ့သည်က ရွှေ နံနက်ခင်းမှာဖြစ်လေ၏။

'ဟို...ဟို...မတော်လို့နော်... ဝေလီဝေလင်း ဘုရား ကြည့်ညိုပြီး မော့လျှောက်လာလို့ မမြင်မိတာ... နာသွား သေးလား...'

နှုတ်ခမ်းဖူးဖူးလေးနှင့် သဲမောင် အပြောကို မဖြေ ခေါင်းသာရမ်းပြရင်း ဘုရားကုန်းတော်ပေါ်မှ အပြေးလေး ဆင်းရန်အားယူနေသည်။

'စိတ်ဆိုးသွားတာလား'

သူမလက်မောင်းလေးကိုင်၍ မေးမြန်းမိသည့် သဲမောင်လက်ကိုရုန်းဖယ်ရင်း ခေါင်းငုံ့၍ သဲမောင်ကို တွန်း ထိုးပြီး ရင်ပြင်တော်ပေါ်မှ အပြေးအလွှားဆင်းလျက် ကျား သံကြောင့် ပြေးလွှားထွက်ခွာသည့် သမင်ဖျိုမသဖွယ် စေတီ တစ်ဖက်ခြမ်းမှာ ပျောက်ကွယ်သွားလေ၏။

သဲမောင်ဘုရားဝတ်ပြု၍ စခန်းပြန်လာခဲ့ရင်း သူ လေးများတွေ့လေမလား ရှာမိသေးသည်။

နံနက်စာစားပြီး တောသုံး ကာကီယူနီမောင်းဝတ်၊ တောစီးဖိနပ်စီး၊ ရေဘူး၊ ခါးချိတ်စား၊ မှတ်စုစာအုပ်၊ ပေကြို၊ ခဲတံ၊ မြေပုံနှင့်အတူ အဆာပြေ ထမင်းထုပ်၍ သဲမောင်တို့ ကျွန်းစိုရိုက်မှတ်ရမည့် ဧရိယာသတ်မှတ်ရန် ရိုးမထဲကွင်းနင်းရသည်။

ကျွန်း၊ ပျဉ်းကတိုးကဲ့သို့ အဖိုးတန်သစ်များနှင့် ဘင်္ဂါ၊ မျောက်ချော၊ နဘဲ၊ ချဉ်ယုတ်၊ တင်းဝါး၊ မျှင်ဝါးများ ပေါက်သည့် ရွက်ပြတ်တောထဲမှာ စမှတ် starting point

သုံးမျက်နှာဘုတ်တိုင်ကို စစ်သုံးမြေပုံ၊ လမ်းပြရွာသားများ အကူအညီဖြင့် ရှာဖွေရသည်။

'ရှင်းလိုက်ကြဦးဟေ့... သစ်တောဘုရားကို'

အကွက်နယ်နိမိတ်ပိုင်းခြားထားသည့် သစ်တော ဘုတ်တိုင်တွေကို အဝေးကမြင်နိုင်အောင် ချုံရှင်းထားရ သည်။ ကြိုးပိုင်းနယ်နိမိတ်၊ အကွက်နယ်နိမိတ်ပြ မှန်ထစ်၊ ကြော်ငြာပျဉ်ပြားများရှာဖွေ၍ သဲမောင်တို့ ကျွန်းစိုရိုက် မှတ်ရမည့် နယ်နိမိတ်တစ်လျှောက် အမှတ်အသားပြုရပြန် သည်။ ချောင်း၊ မြောင် ရေစီးရေလာနှင့် နေထွက်နေဝင် အရှေ့အနောက် တောင်မြောက်ခွဲခြားလေ့လာရင်း ဘယ် အပိုင်းမှာ ကန့်သတ်လုံးပတ်မီ ကျွန်းပင်ထောင်ရနိုင်မည့် လေ့လာ၍မြေပုံပေါ်မှာလည်းအမှတ်အသားပြုထားရသည်။

တောနင်းပြီးအပြန်မှာ စခန်းကိုပြန်ရောက်တော့ ညနေ သုံးနာရီခန့်ရှိပြီဖြစ်၍ နောက်တစ်နေ့ ယူဆောင် ရမည့်တံဆိပ်တုံးများကိုစစ်ဆေးပြီး ရေချိုးရန် ဖောင်း လောင်ချောင်း ရေချိုးဆိပ်ဘက် ဆင်းလာခဲ့၏။

အိုး...သူလေးပါလား...

ဆည်းဆာချိန်အလှနှင့်အတူ ဆံရစ်ပိုင်းလေး အဖော်တစ်ယောက်နှင့် ရေခပ်ပြီး ပြန်အတက်လာကို လမ်း မှာရှောင်ရင်း သဲမောင် ပြုံးပြလိုက်သည်။

ဖြူဖြူဖွေးဖွေးမျက်နှာလေးက ဆည်းဆာနှင့် အပြိုင်ပန်းရောင်သမ်းသွားရင်း သဲမောင်ဘေးကပ်အဖြတ် မှာ မညီညာသည့်လမ်းကြောင့် ခြေခလုတ် တိုက်မိမလို ဖြစ်သွား၏။

ဟဲ့ ... နှောင်း... သတိထားမှပေါ့...

သူကလေးနာမည်က နှောင်းတဲ့လား၊ 'နှောင်း' အမည်လေးကလည်း လိုက်ဖက်စွာ လှရက်သည့် နှောင်း ရယ်။

သဲမောင်အသဲနှလုံးမှာ 'နှောင်း' ဆိုသည့် အမည် လေးကို စတင်မှတ်သားမိလိုက်လေပြီ။

စားလဲနှောင်း၊ သွားလဲနှောင်း၊ အိပ်လဲနှောင်း၊ အိပ်မက်ထဲမှာပင် နှောင်း ရောက်လာပြီး စိုးမိုးလာတော့ သည်။

'နှောင်း... အော် ... နှောင်းရယ်'

အရူဏ်တော်လင်း...

ဖြူဝင်းတဲ့သူ့ရဲ့မျက်နှာ...နဂိုအလှ ပျိုနုမသူဇာ ... မွှေးတဲ့စပယ်လေးနှင့် ... ယဉ်ကျေးလှတဲ့ ဖြူဖြူဖွေးဖွေးရယ်... ချစ်စရာနာမည်လေးရယ်... နှောင်း... နှောင်း ... နှောင်းရယ်...

နေမဝင်ခင် ဆည်းဆာအချိန်မှာ...လုံမေ တစ်

သင်း ရေခပ်ဆင်း...တောလေ့မို့ ပျော်မွေ့စရာပါကွယ်...
ကွမ်းတောင်ကိုင်းလေး...ချစ်ဦးသူလေး... နှောင်း... နှောင်း
ရယ်...

ဟေ့ကောင်... ဘာ တစ်နှောင်းထဲ... နှောင်း
နေတာလဲ...မြန်မြန်တံဆိပ်ရိုက်ပြီး လိုက်လာခဲ့ မျက်စိ
လည်နေဦးမယ်...

အလုပ်ခွင်ထဲမှာ တေးလေးတကျော်ကျော်လုပ်
နေတဲ့သဲမောင်ကို တောအုပ် ကိုပွဲကြီး မြင်ပြင်းကပ်လာ
ပြီထင်ရဲ့။ ရှေ့တံဆိပ်အဖွဲ့က စိုလှပင် သတ်မှတ်သွားတဲ့
စာရင်းကို နောက်တံဆိပ်ရိုက်မှတ်ဖို့ကူးယူရင်း ငေါက်ပါ
လေသည်။

သဲမောင်ကလည်း သဲမောင်ပါပဲ၊ သည်နေ့ တစ်
နေ့လုံး ခွန်ပေါရန်းရဲ့ ...နှောင်း...သီချင်းကို ပါးစပ်ဖျား
ကမချမိဘူး။

အလုပ်လုပ်လည်း နှောင်း မှ နှောင်း။

စိုးမိုးလှချေလား နှောင်းရယ်။

ညနေ ရေခပ်ဆင်းချိန်အထိ သဲမောင်တို့ပြန်ခဲ့
သည်။ စခန်းပြန်ရောက်တော့ အဝတ်အစားအမြန်ချွတ်ပြီး
လျှော်ဖွပ်ရန် ယူနီဖောင်းနှင့်ဆပ်ပြာ၊ တဘက်၊ ရေလဲ
ပုဆိုးယူ၍ ဖောင်းလောင်ရေဆိပ်သို့ ပြေးဆင်းခဲ့သည်။

‘ရေချိုးတာများ... ဖြည်းဖြည်းပေါ့ သဲမောင်ရယ်’
တောအုပ် ကိုပွဲကြီးအပြောကို ဘာမှပြန်မပြောမိ။

သဲမောင်ရောက်တော့ နှောင်း မရောက်လာသေး။
ချောင်းရေတွင်အဝတ်များရေစိမ်ပြီး ကုက္ကိုကိုင်းပေါ်ထိုင်၍
ဆပ်ပြာတိုက်နေရင်း ရိုက်လျှော်လိုက်သည်။ ပြီးအဝတ်
များကို သောင်ပြင်ချုံတန်းပေါ်တင်လှမ်းရင်း ရေမချိုးသေး
ဘဲ နှောင်းလာမည့်လမ်းကို မျှော်ကြည့်မိ၏။

နေမင်းကြီးက အနောက်သို့ယွန်းကာနီး ဆည်း
ဆာအလှနှင့်အတူ နှောင်း တစ်ယောက်ထဲ ရေခပ်ဆင်း
လာသည်။ သဲမောင်ဖို့ အကွက်ပင်။

‘တစ်ယောက်ထဲလား’

ဖောင်းလောင်ရေစီးတွင် ရေအိုးနှစ်ခပ်ရင်း နှောင်း
က ခေါင်းညိတ်ပြ၏။

နာမည်လေးက နှောင်း တဲ့လား... နှောင်းလို့
ခေါ်မယ်နော်’

မျက်လုံးဝိုင်းလေးဖြင့် သဲမောင်ကို စူးစိုက်ကြည့်
ရင်း ခေါင်းညိတ်ပြသည်။ ရေပြည့်အိုးကိုရေထဲအသာချရင်း
နှောင်းက ခေါင်းခု ပုဆိုးကိုပြင်လိုက်သဖြင့် သဲမောင်ရေအိုး
ကို နှောင်းရဲ့ခေါင်းပေါ်မတင်ပေးလိုက်သည်။ မျက်နှာ နှစ်ခု
နီးကပ်သွားသဖြင့် နှောင်းရဲ့သနပ်ခါးနံ့လေးက သဲမောင်
ရင်ကို ဖိုလှိုက်စေ၏။

‘နှောင်းတို့ တဲကို အလည်လာလို့ရမလား’

မျက်လုံးလေးအဝိုင်းသားနှင့် သဲမောင်ကို လက်
နှစ်ဖက်ကာပြရင်း ခေါင်းယမ်းပြသည်။

‘ဘာဖြစ်လို့လဲ နှောင်းရယ်...သဲမောင်က နှောင်း
ကို ခင်လို့ပါ’

ဘ... ဘာ ဘာ... ဝူး ဝူး...

ခေါင်းတွင်တွင်ခါပြီး သမင်ဖျိုမလေး မျက်ရည်
လွှမ်း၍ ပြေးထွက်သွားသည်။

အိုး... နှောင်းက... စကားမပြောနိုင်ရှာပါလား...
နှောင်းက ဆွံ့အမလေးပါလား စိတ်မကောင်းလိုက်တာ
နှောင်းရယ်... သနားမိလေခြင်း။

‘ဟုတ်တယ်...တောခေါင်းလေးရဲ့... အဲဒီကောင်မ
လေးက မွေးကတည်းက စကားမပြောတတ်ဘူး... သိုက်
ကလာတယ်ဆိုလား’

‘မဟုတ်နိုင်တာ ကိုတိုးကြီးရဲ့... ဒီခေတ်မှာ သိုက်
တို့ ဥစ္စာစောင့်တို့ ဆိုတာရှိသေးလို့လား...’

ဪ... ဟုတ်ပါတယ်ဆို... ကလေးမလေး မိဘ
တွေ ပြောတာပဲ... တစ်ရွာလုံးလည်း အဲသည်လိုပဲ ယုံကြ
တယ်...

ကိုတိုးကြီးက စခန်းစောင့် ထမင်းချက်မို့ ရွာထဲက
လူတွေနှင့် အဖွဲ့ကျသည်။ နှောင်းက သိုက်ကလာတဲ့ ဥစ္စာ
စောင့်လေးလို့ သဲမောင်ယုံလိုက်ရတော့မည်လား။ ရက်
ရက်စက်စက်လှတဲ့ မျက်နှာလေးနဲ့ အဆွံ့အအမလေးကို
အသနားပိုသည်ကနေ သဲမောင်ချစ်မိသွားလေပြီ ထင်၏။

‘ချစ်တယ်...နှောင်းရယ်’

ဟိုတစ်နေ့ထဲက နှောင်း သဲမောင်ကို ရှောင်နေ
သည်။ သဲမောင်တို့ တောတက် အလုပ်သွားမှ ရေခပ်ဆင်း
၏။ သဲမောင် နေမထိထိုင်မသာ ဖြစ်နေလေပြီ။ သည်ကနေ
တနင်္ဂနွေနေ့မို့ အလုပ်နား၏။ နေ့ခင်းစာစားပြီး တော
မသွားရ နားရက်လေး အိပ်ရန် အိပ်ရာထဲ တုံးလုံး လှဲသော်
လည်း အိပ်မပျော်ပေ။ အချိန်တိုင်း နှောင်းမျက်နှာလေးက
ရစ်ဝဲနေလေသည်။

အိပ်မရသည့်အတူတူ ဘုရားကုန်းတော်ပေါ်သို့
သဲမောင်ထွက်ခဲ့၏။

‘ချင်... ချင်...ချလွင်လွင်...’

ထုံးဖြူစေတီလေးမှ ဆည်းလည်းသံက ပျံလွင့်
နေ၏။ လှေခါးအတိုင်း ရင်ပြင်တော် အာရုံခံတန်ဆောင်း၌
ထိုင်ပြီး စေတီအား ဝတ်ပြုလိုက်သည်။

နေ့ခင်းနေ့လယ်မို့ မြေသားလှေခါးထစ်လေးက
လူသူကင်းမဲ့နေ၏။ မြေပဲခင်းပတ်လည်ဝိုင်းလျက် သစ်ပင်
ညှို့မှိုင်းအုပ်ဆိုင်းနေသော တဲတိုက်ကို ပြန်ကြည့်ရင်း
နှောင်းကိုမျှားမြင်ရလေမလား တွေးဆွေးငေးမိသည်။ ထပြီး

ရင်ပြင်ကိုလှည့်ပတ်ရာ စနေထောင့်ကြိုပင်အောက် ဘိုးဘိုးကြီးနတ်စင်နှင့်အနီး တရုတ်စကားပင်အောက်တွင် လူရိပ်ရိုးတိုးရိပ်တိတ် မြင်ရ၏။ ထိုင်၍ တရုတ်စကားရွက်များ ချေမွနေသူမှာ နှောင်းမှ နှောင်းရယ်။ ဝမ်းသာလိုက်သည့် ဖြစ်ခြင်း။ ခြေလှမ်းကျဲဖြင့် အပြေးတစ်ပိုင်းလှမ်းလိုက်ရင်း...

'နှောင်း'

သမင်ပျိုမလေး၏ စိုးကြောက်သည် မျက်ဝန်းတစ်စုံက ပိုင်းစက်လျက်။ ထွက်ပြေးတော့မည် ဟန်ပြင်သဖြင့် လှမ်းဖမ်းဆွဲလိုက်ရာ ယိမ်းယိုင်သည့် ခန္ဓာကိုယ်သည် သဲမောင်ရင်ခွင်ထဲ အလိုက်သင့်ဝင်လာသည်။ တုန်ယင်နေသည့် နှောင်းကို ပုခုံးမှ ဆွဲမရင်း-

'မပြေးပါနဲ့ နှောင်းရယ်... သဲမောင် နှောင်းကို နေ့တိုင်း တွေ့ချင်မြင်ချင်နေတာ...'

'အ...ဘားဘား... ဘား...'

လက်တစ်ခါခါဖြင့် စိုးကြောက်နေသော နှောင်းကို ကြောက်ရွံ့ပြေစေရန် လက်လွှတ်ပေးလိုက်ပြီး...

'မကြောက်ပါနဲ့ နှောင်းရယ်...နှောင်းကို ဘာမှ မလုပ်ပါဘူး...'

နှောင်း အကြောက်ပြေသွားပြီထင် မျက်လုံးပင့်၍ မော့ကြည့်ပြီး ခေါင်းညိတ်ပြ၏။

'ထိုင်ရအောင်နော်'

တရုတ်စကားပင်ခြေရင်းတွင် နှောင်းနှင့်ယှဉ်တွဲ ထိုင်လိုက်၏။

'ကိုယ့်ကို သိတယ်မဟုတ်လား... နှောင်းတို့ တဲတိုက်မှာ ခဏလာတည်းတဲ့ သစ်တောအဖွဲ့က'

ဒူးခေါင်းနှစ်ဖက်ကို လက်နှစ်ဖက်ဖြင့် ပွေ့ပိုက်ရင်း နှောင်းက ခေါင်းညိတ်ပြ၏။

'နှောင်းကိုလေ တွေ့စထဲက ခင်ချင်နေတာ' နှောင်းက အားငယ်အကြည့်နှင့် နှုတ်ခမ်း တလှုပ်လှုပ်ဖြင့် သူ့နှုတ်ခမ်းအစုံကို လက်ညှိုးထိုးပြ၏။

နှောင်း၏ လက်ညှိုးကို ဆွဲဖယ်ရင်း-

'ကိုယ်သိပါတယ်...နှောင်းရယ်... နှောင်းရဲ့ အားနည်းချက်က သဲမောင်အတွက်... အနှောင့်အယှက် မဖြစ်ပါဘူး... အကြင်နာတောင်ပိုသေး...'

ရွန်းလဲ့သည့် မျက်ဝန်းအကြည့်က သဲမောင်ကို ရင်ခုန်စေ၏။ ဖြစ်နိုင်လျှင် နှောင်းကို ဖျစ်ညှစ်လိုက်ချင်သည်။ နှောင်း ကြောက်သွားမည်ကို မလိုလားပေ။

'နှောင်းက အသက်ဘယ်လောက်ရှိပြီလဲ'

လက်ဖဝါးနှစ်ဖက်ကို ထောင်ပြရင်း လက် ချိုးပြ၏။ လက်ဆယ်ချောင်းစေ့သောအခါ ညှာလက် ငါး ချောင်းနှင့် ဘယ်လက်မှ လက်မလက်ညှိုး နှစ်ချောင်း ထောင်ပြ၏။

'ဪ... ဆယ့်ခုနှစ်နှစ်လား.. သဲမောင်က.. ဆယ့်

ကိုး ဆိုတော့ နှောင်းထက်နှစ်နှစ်ကြီးတာပေါ့' ခေါင်းညိတ်ပြ၏။

'နှောင်း.. ဘုရားကို နံနက်တိုင်း..စပယ်ပန်းလာကပ်သလား' သွက်လက်စွာ ခေါင်းညိတ်ပြ၏။

'ကိုယ်.. မနက်ခင်းတိုင်း..နှောင်းကို လာတွေ့မယ်နော်.. ဖြစ်တယ်မဟုတ်လား'

တစ်ချက်တွေဝေသွားပြီး ခေါင်းညိတ်ပြ၏။

'မိနှောင်းရေ.. မိနှောင်း'

ကုန်းတော်အောက်ခြေက အမျိုးသမီးကြီး အသံလွှင့်ပျံ့လာသဖြင့် သမင်မပျိုမျက်ဝန်းလေး တောက်ပြောင်သွားရာမှ မှိုင်းညိုသွားလေသည်။ နှောင်း ရဲ့အမေ ဖြစ်မည်ထင်၏။

'ဘာ..ဘာ..ဘာဘာ'

သူမရင်ပတ်ကို ပုတ်ပြုပြီး စေတီအကွယ်က တဲတိုက်ကို လက်ညှိုးထိုးပြသည်။ 'နှောင်း' သွားတော့မယ်ပေါ့.. သဲမောင် ခေါင်းညိတ်ပြသောအခါ အပြေးတစ်ပိုင်း ခြေလှမ်းများဖြင့် ပြေးထွက်သွားရင်း စေတီအကွေ့မှ တစ်ချက် လှည့်ကြည့်ကာ လက်ပြသွားလေသည်။

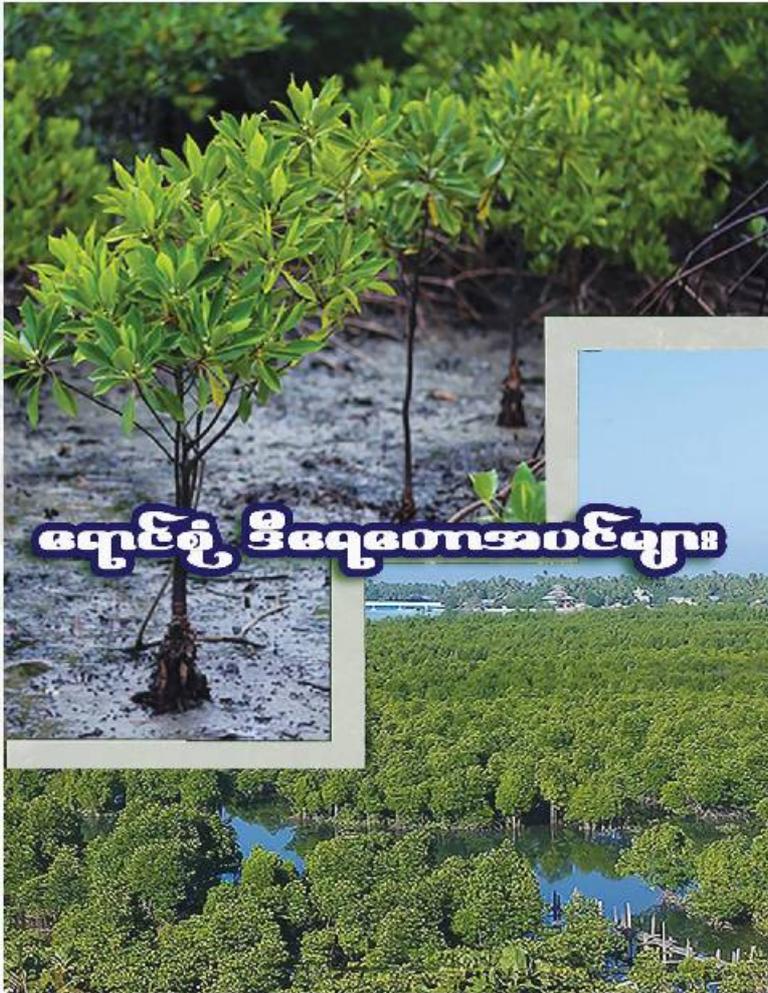
သနားလိုက်ပါတိ..နှောင်းရယ်..

ဆက်ပုဂံငယ်ပြုပါမည် ▶

မြန်မာ့ရွှေထောင့်မှ သစ်တော

- ၁။ တော- သစ်ပင်ချုံ့နွယ်ထူထပ်သောအရပ်၊ မြို့မှဝေးလံသောအရပ်၊ သက်ရှိ၊သက်မဲ့တို့စုဝေးတည်ရှိရာအရပ်
- ၂။ တောင်-မိုးမောက်မြင့်မားစွာ ဖြစ်တည်နေသောမြေထု၊ ရေစိမ့်ထွက်ရာစိုစွတ်သောအရပ်။
- ၃။ စိမ့်- စိမ့်ရေဖြင့် တောချုံ့ပေါက်သောအရပ်၊ တည်ကြည်ငြိမ်သက်သည်။
- ၄။ စမ်း- ရေအမြဲစိမ့်ယိုစီးထွက်ရာနေရာ
- ၅။ ဝနာ- သစ်ပင်ချုံ့နွယ်တို့ပေါက်ရောက်ရာတော
- ၆။ ဂနိင်- သစ်ပင်ကြီးများ စည်ကားစွာပေါက်ရောက်လျက်ရှိသောနေရာ၊ လှည့်လည်ကြည့်ရှုချင်စဖွယ် သာယာသောနေရာ။
- ၇။ မြိုင်- သစ်ပင်ကြီးများထူထပ်စွာပေါက်ရောက်လျက်စိမ်းစိုအုံ့မှိုင်းနေသောတော၊ တစ်ခုတည်းတစ်မျိုးတည်းမဟုတ်၊ အသိုင်းအဝိုင်း၊အဖြည့်အစွက်ဖြင့် ပြည့်စုံသောတော။
- ၈။ ဟေဝန်-ဆီးနှင်းအစဉ်ဖုံးလွှမ်းသောတော

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ဦးစီးဌာနမှ ထုတ်ဝေသော ခရီးအောင်မြန်မာအဘိဓာန်(၁၉၉၉)စာအုပ်မှာ ကောက်နုတ်ဖော်ပြသည်။

ရောင်စုံ ဒီရေတောအပင်များ

၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ သစ်တောတက္ကသိုလ် ကျောင်းဆင်းပြီးခါစ သစ်တောဦးစီးဌာနကလည်း တောအုပ်ကြီးဝင်ပေါက် အလုပ်မခေါ်သေး။ မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းမှလည်း လုပ်ငန်းအတွေ့အကြုံမရှိသေးသည့် ကျောင်းဆင်းလူငယ်တစ်ယောက်အား မခေါ်ချင်သည့် ယောင်ချာချာဖြစ်နေသောအချိန်တွင် ကံကောင်းထောက်မစွာဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒီရေတောကျွန်းကျင် ပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ်သည့် ဆရာဦးဝင်းမောင် (ညွှန်ကြားရေးမှူး (ငြိမ်း)) ၏ စောင့်ရှောက်ပေးခဲ့မှုကြောင့် Worldview International Foundation (WIF) အဖွဲ့အစည်း၏ စီမံကိန်းဧရိယာတစ်ခုဖြစ်သော ရော့စတီတိုင်းဒေသကြီးအတွင်း၊ ရွှေသောင်ယံမြို့ရှိ မကျီး ဒီရေတောထိန်းသိမ်းရေးစခန်း၊ ကမ်းရိုးတန်းနှင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒီရေတောများတွင် ဒီရေတောစိုက်ပျိုး ထိန်းသိမ်းရေးပညာများသင်ယူရင်း အလုပ်တာဝန်များထမ်းဆောင်ခွင့်ရရှိခဲ့ပါသည်။ စာရေးသူအား ယနေ့တိုင် ဒီရေတောများစိုက်ပျိုး ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများအတွက် စိတ်အားထက်သန်စေရန် စတင်ခဲ့သည့် ပိုး(Virus) ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ထင်မိပါသည်။ မွေးရပ်မြေ နေပြည်တော် ရွှေမြို့တော်ကြီးမှာ နေ့စဉ်အခါက ရန်ကုန်-မန္တလေးကား လမ်းဘေးတွင် စိုက်ပျိုးထားသောကုက္ကိုပင်များနှင့် တောင်ပေါ်

ဖြိုးသက်နိုင်(ဒီရေတော)

တောလောက်သာတွေ့ခဲ့ဖူးသည့် အညာသားတစ်ယောက် ကမ်းရိုးတန်းဒီရေတောများ၊ဒီရေအတက်အကျ ပြောင်းလဲသည်များအား တွေ့ကြုံရသည့်အချိန်မှာတော့ အံ့သြခြင်းများစွာနှင့် ပြည့်နှက်နေခဲ့ပါသည်။ ဒီရေတောများအတွင်းကွင်းဆင်းဖို့လိုက်ပါသွားခဲ့သည့်အချိန်မှာတော့ ပိုမိုအံ့အားသင့်စေခဲ့ပါသည်။ ဒီရေတောအပင်များရဲ့ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ၊ အမြစ်ထွက်ရှိပုံနှင့် ဆင်တူနေတဲ့ ဒီရေတောအရွက်ကလေးတွေက တောင်ပေါ်တောနှင့်လားလားမှ မသက်ဆိုင်ပါလား။ ဆရာ့ဆီမှ ဒီရေတောစိုက်ပျိုး ထိန်းသိမ်းရေးပညာရပ်များသာမက စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် သက်ဆိုင်သည့်ကိစ္စရပ်များပါ တစ်စွန်းတစ်စသင်ယူခဲ့ရင်း ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဒီရေတောအပင်များအား မည်ကဲ့သို့ခေါ်ဝေါ်သည်များကို ပါ သိချင်လာမိခဲ့ပါသည်။ ဆရာတစ်ယောက်ပြောဖူးခဲ့သည့် “မသိ Google ခေါက်” ဆိုသည့်စကားလေးတစ်ခွန်းကို ယနေ့တိုင် သတိ

ရမိနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ ကျေးဇူးကြီးမားလှပါဘိ ။ Google နှင့် သုတေသနစာတမ်းများမှတစ်ဆင့်ရှာဖွေရင်း ဒီရေတောအပင်များအား နိုင်ငံအလိုက် ၎င်းတို့၏ဘာသာစကားများဖြင့် အမျိုးမျိုးခေါ်ဝေါ်ကြသလို နိုင်ငံတကာသုံးအင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား ဖြင့်ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲနေကြသည့် ဒီရေတောအပင်တစ်ချို့အခေါ်အဝေါ်များအား ဗဟုသုတရစေရန်ရည်ရွယ်၍ အောက်ပါအတိုင်း တင်ပြလိုက်ရပါသည်-

- (၁) Orange mangrove
- (၂) Upper Orange mangrove
- (၃) Yellow mangrove

- (င) Milky mangrove
- (စ) Grey mangrove
- (ဇ) White mangrove
- (င) Red mangrove
- (စ) Black mangrove
- (ဇ) Cannonball mangrove

ဖော်ပြပါ ဒီရေတောအပင်များသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဒီရေတောများတွင် ရှိမှ ရှိပါ့မလား ဟု စာဖတ်သူများ အနေဖြင့် တွေးထင်နေပေလိမ့်မည်။ တစ်ချို့အပင်များ သည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဒီရေတောများတွင် ပျံ့နှံ့ပေါက်ရောက် လျက်ရှိသည်ကိုတွေ့မြင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဖော်ပြပါ ဒီရေ တောအပင်များ၏ သိပ္ပံနာမည် (Scientific Name) များ နှင့် မြန်မာနာမည်များအား အောက်ပါအတိုင်းတင်ပြအပ် ပါသည်-

- Orange mangrove-မြူးအုပ်ဆောင်း(တုတ်၊ဆောင်းကြီး)
(*Bruguiera gymnorhiza* (L.) Lamk)
- Upper Orange mangrove - မြူးရွှေဝါ(မောက်ကယို၊ ဆောင်းသေ)
(*Bruguiera sexangular* (Lour.) Poir.)
- Yellow mangrove - မဒမ(မျှော) (Yin-hnaung-new)
(*Ceriops tagal* (Perr.)C.B Robinson)
- Milky mangrove - သရော (ကျီးကန်း)
(*Exocoecaria agallocha* L.)
- Grey or White mangrove - သမဲ့ဖြူ (ပြာဖြူ)
(*Avicennia marina* (Forssk.) Vierh)
- White mangrove - *Laguncularia racemose*
(မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပေါက်ရောက်ခြင်းမရှိပါ။)
- Red mangrove - မြူးခြေထောက်(အမ) (ပရုံး(အမဲ))
(*Rhizophora mucronata* Lamk.)
(*Rhizophora stylosa*, *Rhizophora mangle* -
မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပေါက်ရောက်ခြင်းမရှိပါ။)
- Black mangrove - *Avicennia germinans*
(မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပေါက်ရောက်ခြင်းမရှိပါ။)
- River mangrove - ရေပယား (ကြက်သလုံး၊ ယက်ဆား ကုန်း)(*Aegiceras corniculatum* (L.) Blanco)
- Cannonball mangrove - ပင်လယ်အုန်း (ရေအုန်း)
(*Xylocarpus granatum* Koing) ।

-ကျန (ပနန်း၊ ကြက်နန်)
(*Xylocarpus moluccensis* (Lam.)M.Roem.)

၎င်းအပင်များအား အဘယ်ကြောင့် ဤကဲ့သို့ ခေါ်ဝေါ်ကြသည်ကို ဥပမာအနေဖြင့် Yellow mangrove - မဒမ (မျှော)၊ Grey or White mangrove - သမဲ့ဖြူနှင့် Milky mangrove - သရောတို့အား အကြမ်းဖျဉ်း ဖော်ပြလိုက်ရပါသည်-

- Yellow mangrove - မဒမ(မျှော) အပင်၏ အရွက် နှင့်ပင်စည်တို့သည် ဆားများပြန်လည်စွန့်ထုတ်သည့် အချိန်တွင် အဝါရောင်သန်းသည်ကို အစွဲပြု၍ ခေါ်ဝေါ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။
- သမဲ့ဖြူအပင်အား Grey or White mangrove ဟုခေါ်တွင်ခြင်းမှာ ၎င်း၏အရွက်နှင့်ပင်စည်တို့၏ အရောင်ကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။
- Milky Mangrove - သရောအပင်မှထွက်သည့် အစေးသည် နို့နှစ်ရောင်ဖြစ်သည့်အတွက် ၎င်းကို အစွဲပြု၍ခေါ်ဝေါ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် သရောအပင်အား "Blind-Your-Eyes-Mangrove" ဟုလည်း အမည်တွင်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်း၏ အစေး လူ့မျက်စိထဲဝင်ပါက မျက်စိကန်းနိုင်သည့် အတွက် မြန်မာနိုင်ငံ၏တစ်ချို့ဒေသများတွင် 'ကျကန်း' ဟုလည်း ခေါ်တွင်ပါသေးသည်။ ဒီရေတောအပင်များတွင် အရွက်အားလုံးကို ကြွေချသည့် ရွက်ကြွေပင် (Deciduous Trees)(၂)ပင် ရှိပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ ယခုဖော်ပြထားသည့် သရောပင်နှင့် 'ကျနပင်' တို့ဖြစ်ပါသည်။

ဖော်ပြရန် ကျန်ရှိသည့်အပင်များမှာလည်း ၎င်းတို့၏ အလုပ်လုပ်ပုံ၊ အရွက်နှင့် ပင်စည်တို့၏ ပြောင်းလဲသည့်အရောင်များပေါ်မူတည်၍ အမည်နာမပေးကြခြင်းသာဖြစ်ပါကြောင်း တင်ပြလိုက်ရပါသည်။ ဒီရေတောအပင်များ၏ ထူးခြားသည့် ဝိသေသလက္ခဏာများအား အခွင့်အခါ ကြိုကြိုက်ပါက ထပ်မံဖော်ပြပါဦးမည်။

သစ်ပင်တွေဟာ နည်းမျိုးစုံနဲ့ ရေကို ထိန်းသိမ်းပေးတယ်။

An Old Forester Looks Back. Nine – Community Forestry in Myanmar

By

U Sein Thet, B.Sc (For), M.Sc (ANU), MIFA.

Director (Retired), Ex-Chairman, FREDA.

Myanmar people always love to plant trees on roadsides as meritorious deed with the purposes of provision of shade for pedestrians, passers-by, and animals and welfare for their future life. This good habit keeps the roads in Myanmar green. Giant banyan trees (*Ficus religiosa* and *F. elastica*) can be seen along the various roads in Shan State, neem trees (*Azadirachta indica*) in dry zone, and rain trees (*Albizia lebbek*), star flower trees (*Mimusops clengi*), and ironwood trees (*Mesua ferrea*) in lower Myanmar. It reflects the affection as well as proper use of trees by our elderly people. We are used to the custom that some well-wishers raise a small platform or frame on which the earthen pot filled with drinking water is put to quench the travelers' thirst under shade of a roadside tree. Trees are usually planted on the shoulders of roads so that their roots hold soil firmly, thereby erosion of the roads is kept in minimum, and consequently, their life expectancy will be extended.

Most of the villages in Myanmar do not have electricity and entirely depend on fuelwood for cooking and heating purposes. Some ethnic groups, such as Lesu, Akha, and Gon Shan, who live in Mong Yu, Mong Yaung, and Mong Yen townships near the famous golden triangle area have established, protected, and utilized woodlots for decades. The major tree species of which the woodlots are composed is *Cassia siamea*, which thrives very well along Myanmar-Thai-Laos border area. Some woodlots are inherited by the people from their parents (ancestors), but some people establish their own when they get married and separate from the parents. Some plantations are three to four generations old.

The area of a woodlot ranges from a half an acre to three acres. Seedlings are easily available under mature trees and transplanted to the new land by farmers at the onset of rainy season. The spacing between two trees is 12 to 15 feet. Very systematic staking can be observed by checking position of the trees on the site. According to local people, some plantations are established by broadcasting seeds after ploughing land. Some seedlings, however, are thinned out where regeneration is excessively profuse. For protection against fire, fire lines are built in and around the woodlots.

When the plantations get mature (3-4 years old), use of them starts. Pollarding is a traditionally used cutting system to collect fuelwood. It is carried out in January through March after shedding leaves. Farmers then chop the pollarded branches into about six feet long for the convenience of loading onto bullock cart. Firewood is kept in the same plantation site for 10-15 days to lose weight for easy transportation. If construction timber is required, the trees are cut just above the ground and branches are trimmed out. For the farmers who own more woodlot area, the wood is harvested on a rotational basis among divided plots so as to make sure for long-term supply. Some farmers can even sell the surplus fuelwood to others. Besides, succulent leaves and shoots are also used for delicious traditional soup and salad. Leaves and young twigs are good fodder for animals. Hence, some plantations are fenced with bamboos to protect against free grazing and trespassing.

Local communities participate in management processes, planning, organizing, leading

and controlling to implement Community Based Natural Resource Management (CBNRM). The level of village involvement in management depends on the circumstances and aspirations of each village. Planning is the systematic process of preparing for the future by setting goals, selecting strategies, choosing activities, making schedules or budgeting resources for a period of time. When different people with distinct needs, perceptions, powers and responsibilities are involved in planning it is called participatory planning.

Participatory planning encourages the villagers to be more responsible for, involved in and aware of their role in local governance. It can help reduce potential conflict and build local people's feeling of ownership in the government's plan. Programmes that are better and more efficient can result in participatory planning. By consulting the villagers and giving voice to their concerns and needs, the resulting actions are more likely to be relevant and appropriate to the conditions they face. For instance, simply consulting people about their daily schedules can help government provide services at times when people are likely to make best use of them. The transparency of governmental decision making can be increased by making participatory planning. This allows citizens to understand how and why the local government is making certain decisions. It is also a way of holding government members accountable for what they planned to do. It can improve mutual understanding and trust between the local people and local government.

The promotion of people's participation, therefore, required government to delegate responsibility for planning and implementation of Natural resources and other rural development programs to local decision-making bodies/farmers' organizations. In a participatory approach, group members or farmers have to collectively or individually carry out the tasks they decide, thereby understanding thoroughly how heavy or light the tasks assigned to them are, where it is possible or not to complete within time frame, etc. What they decide should not impose burden to them. Therefore, it is

necessary for local farmers to take part in all stages from beginning to end (planning, deciding, implementing, monitoring and evaluation).

In rural societies in Myanmar, different organizations traditionally exist and play an important role in the community life. These are:

- The group of religious persons,
- The group of the elderly,
- The group of the bachelors,
- The group of the spinsters, and
- The group of the married.

These traditional groups are all informally formed among like-minded villagers by themselves. They pursue specific and well-defined objectives. They are often well organized and their unwritten rules are simple but strictly enforced. Every adult in the village, regardless of age, sex, wealth, and occupation, participates for the development of their community. The organizations are on a voluntary basis. All members take an active part in all works. The members provide not only labor but also cash and material contribution in emergency. Mutual assistance is given for some onerous activities among the members. Social cohesiveness is greatly reinforced by the traditional groups. The self-help spirit is passed from one generation to another. The elder people usually hand down invaluable experience and knowledge to younger generations via the traditional organizations.

With facilitation by the group promoter a group leader for each group can be elected/chosen in a democratic way. Villagers know well who is better than whom in which area, who possesses the quality of leadership, and who is knowledgeable in accounting, record-keeping, and so forth. Therefore, let them elect a group chairperson, secretary, treasurer, and EC if so desired by them. Otherwise, if they prefer the traditional forms of organizations where a moral leader leads for long, encourage them to follow it. After a group has been structured; its members may refine or make fine tuning on group objectives. It is also imperative for the group to lay

down rules and regulations. Some sanctions and way of punishment for those who do not comply with group norms and regulations must be included in rules and regulations. Traditional forms of sanction should be seriously considered.

Myanmar is rich natural resources, with adequate food availability at the national level, but inequality in resources distribution, lack of investment, and unpredictable policies result to the food insecurity to the small-scale farmers, landlessness and women and ethnic minorities. For most households across Myanmar, food is sourced from own production, purchases, through food transfers from relatives, donation from local and international non-government organization.

The greater the number of incomes generating activities generated by a household the easier the ability of the household to cope with shocks and stress. Alost all family members are working in their farms and their productive work forces are undefined, typically combination of agriculture and casual labour or fishing. The unproductive farming makes them sinking in the poverty circle. So, the income generation program, microfinance activities and so on would help them for food security and cure the malnutrition for children. Empowering the farmers, particularly small and poor farmers and farm households headed by women, through the formation of extensive services, farmer's organizations, producers' associations and cooperatives. Reengineering and reorganization of public institutions is crucial with the community drive concepts.

သက်ရှိလောက တည်မြဲဖို့၊ သစ်ပင်စိုက်ပျိုး၊ ထိန်းသိမ်းဖို့။

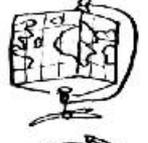
ကမ္ဘာကြီးက

ကမ္ဘာကြီး ဘာဖြစ်နေပြီလဲ ?

□ ၄၄ ရာစုတုန်းက ကမ္ဘာကြီးကို ပြားတယ်လို့ထင်ခဲ့တယ်။

□ ၁၄ ရာစုကျတော့ လေးထောင့်ကြီးလို့မှန်းထင်ခဲ့တယ်။

□ ၁၆ ရာစုရောက်မှ ကမ္ဘာလုံးမှန်း သိကြတယ်။

□ အခုရာစုမှာ ကမ္ဘာကြီးဘယ်ပုံ ဖြစ်နေပြီလဲ ?

လူတွေရဲ့ မဆင်ခြင်မှုကြောင့် ကမ္ဘာကြီးဟာ အမှိုက်ပုံးကြီးနဲ့တူနေပြီ။ ဒီထဲမှာ ပလပ်စတစ်အမှိုက်က အတော်ဆိုးတယ်။ စွန့်ပစ်လိုက်ပြီးရင် မြေကြီးထဲမှာ ဆွေးမြေ့ဖို့ နှစ်ပေါင်း(၃၀) ကနေ (၁၀၀၀)ထိ ကြာတယ်။

လူတစ်ယောက်ဟာ ပလပ်စတစ်အမှိုက် (၂)အိတ်ကျော် နေ့စဉ်သုံးတယ်။ လူ(၆)သန်းနီးပါးရှိတဲ့ ရန်ကုန်မှာ ပလပ်စတစ်အမှိုက်(၁၀)သန်းကျော် နေ့စဉ် စွန့်ပစ်နေတာပေါ့။

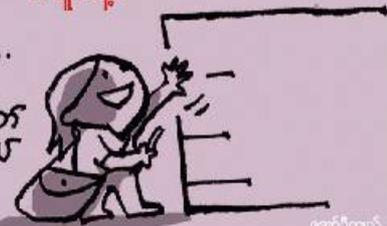
ဒီမဆွေးမြေ့တဲ့ ပလပ်စတစ်အမှိုက်တွေဟာ မြေပေါ်မှာသာမက ရေထဲကိုပါ ဒုက္ခပေးတယ်။

ကမ္ဘာမြေပေါ်ကို ထိန်းသိမ်းဖို့ ငါ...ဘာ လုပ်ပေးနိုင်မလဲ

မလိုအပ်ဘဲ ဆိုင်ကထည့်ပေးတဲ့ ကြွပ်ကြွပ်အိတ်ကို မယူပါနဲ့။

မလေးနဲ့... သမီးနဲ့ မွေးအိတ်ပါဏယ်

အေအိုင်ကုမ္ပဏီ

အသွင်တူသော်လည်း မတူကွဲပြားသည့် ပုန်းညက်နှင့်သရဖီ

< ဒေါ်ဖြူဖြူနှင့်၊ လက်ထောက်သုတေသနအရာရှိ >

ပုန်းညက်ပင်	သရဖီပင်
အင်္ဂလိပ်အမည် Alexandrian laurel, Indian laurel, laurel-wood	အင်္ဂလိပ်အမည် Tharapi
ရုက္ခဗေဒအမည် <i>Calophyllum inophyllum</i> L.	ရုက္ခဗေဒအမည် <i>Calophyllum amoenum</i> Wall.
မျိုးရင်း Hypericaceae	မျိုးရင်း Hypericaceae
မျိုးစု <i>Calophyllum</i>	မျိုးစု <i>Calophyllum</i>
မျိုးစိတ် <i>inophyllum</i>	မျိုးစိတ် <i>amoenum</i>
အပင်သရုပ် အပင်ငယ်မျိုးဖြစ်ပြီးပင်စည်ကွေးကောက်သည်။ အမြင့်ပေ(၈)မီတာ မှ (၂၀)မီတာ၊ (၂၆ ပေ မှ ၆၆ပေ) အထိမြင့် သည်။	အပင်သရုပ် အပင်ကြီးမျိုးဖြစ်ပြီး ပင်စည်ဖြောင့်မတ်၍ အမြင့်ပေ (၇၀ မှ ၈၀) ပေနှင့် ပင်စည်လုံး ပတ် (၇)ပေခန့်ရှိ သည်။
အခေါက် မီးခိုးရောင်ရှိပြီးချောမွတ်သည်။ ပင်စည်မှပယင်းရောင် အစေးထွက်သည်။	အခေါက် အဝါနုရောင်ရှိပြီးချောမွတ်သည်။ ပင်စည်မှအညိုရောင် အစေးထွက်သည်။
အရွက် အရွက်သည်ရွက်ဆိုင်ထွက်သည်။ တဲဥပုံသဏ္ဍာန်ရှိ၍ ရွက်ရင်းပိုင်းပြီး ရွက်ထိပ်ချိုင့်သည်။	အရွက် အရွက်သည်ရွက်ဆိုင်ထွက်သည်။ သေးသွယ်ရှည်လျားသော ပုံသဏ္ဍာန်ရှိ၍ ရွက်ထိပ်အနည်းငယ်ချွန်သည်။
အပွင့် ဝါဆိုလ(July) တွင်ပွင့်၍ အရွယ်အစားအနည်းငယ်ကြီးသည်။	အပွင့် တပေါင်းလ(March) တွင်ပွင့်၍ အပွင့်သည်ကွဲကော်ပွင့်ပုံသဏ္ဍာန်နှင့် ဆင်တူပြီး အရွယ်အစားမှာသေးငယ်သည်။
ပန်းခိုင် အရွက်ထိပ်ပိုင်းမှ အကိုင်းအခက်များဖြင့် အခိုင်လိုက်ပွင့်သည်။	ပန်းခိုင် ပုန်းညက်ကဲ့သို့ အခိုင်လိုက်မပွင့်ပဲပင်စည်တလျှောက် (သို့မဟုတ်) အကိုင်းများတွင် တစ်ပွင့်ချင်းပွင့်သည်။
အသီး လုံးဝန်းချောမွတ်ပြီးအသီးနုချိန်တွင်အစိမ်းရောင်ရှိပြီး ရင့်မှည့်သောအခါ အဝါရောင်မှ နီညိုရောင်သို့ ပြောင်းလဲသွားသည်။	အသီး အနည်းငယ်ချွန်၍ ခရေသီးနှင့် ပုံသဏ္ဍာန်တူသည်။ အသီးများ၏ အရောင်ပြောင်းလဲမှုမှာ အတူတူပင် ဖြစ်သည်။
အစေ့ အစေ့မှအဆီထွက်သည်။	အစေ့ အစေ့မှအဆီထွက်သည်။
အသုံးပြုအစိတ်အပိုင်းများ အရွက်၊ အပွင့်၊ အခေါက်၊ အသား၊ အစေ့	အသုံးပြုအစိတ်အပိုင်းများ အရွက်၊ ပွင့်ချပ်၊ ရနံ့၊ ပင်စည်၊ အသား၊ အစေ့

အသုံးဝင်ပုံများ

(၁) မြန်မာအေးကျမ်းများအရ ပုန်းညက်ပင်၏ ပဉ္စငါးပါးသည် ချို၏။ အေး၏။ သွေးကိုချုပ်စေသည်။ အရွက်ကို ရေတွင်စိမ်၍ မျက်စဉ်းခတ်ပေးလျှင် မျက်စိနာရောဂါ၊ မီးပူလောင်ခြင်းကို လည်းပျောက်ကင်းစေနိုင်သည်။

(၂) ပုန်းညက်ပွင့်သည် သွေး၊ သည်းခြေတို့ကို လည်းကောင်း၊ လေသလိပ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ မူးဝေရောဂါ၊ နား၊ မျက်စိမှ လေပူများထွက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း ပျောက်ကင်းစေနိုင်သည်။

(၃) အခေါက်ကိုပြုတ်၍ သောက်ခြင်းဖြင့် ဝမ်းသက်စေသည်။ သွေးသွန်ခြင်းကိုလည်း ပျောက်၏။ အခေါက်မှထွက်ရှိသော အစေးကို ထိခိုက်ရ နာများကို ပျောက်ကင်းစေနိုင်သည်။

(၄) အစေ့မှအဆီသည် အကြောရောဂါ၊ အဆစ်ကိုက်ခဲသောရောဂါများ၊ ဆီးပူညောင်းကျရောဂါ၊ နူနာနှင့် အခြားအရေပြားရောဂါများကို ပျောက်ကင်းနိုင်သည်။

(၅) အသားကို သင်္ဘောများတည်ဆောက်ရာတွင် အသုံးပြုကြသည်။

အသုံးဝင်ပုံများ

(၁) သရဖီပင်အရွက်နှင့် ပွင့်ချပ်များမှ ထွက်ရှိသော အဆီသည် ခန္ဓာကိုယ်ရောင်ရမ်းခြင်းများကို သက်သာပျောက်ကင်းစေပါသည်။ ထို့ပြင် အရွက်မှထွက်ရှိသော ဓာတ်ပေါင်းတစ်မျိုးသည်လည်း ရေနေသတ္တဝါတို့ကို သေစေနိုင်သဖြင့် ရှေးခေတ်လူသားများသည် ငါးဖမ်းဖမ်းရိယာများအတွင်း သရဖီရွက်ကို ခူးခြေထည့်၍ အလွယ်တကူ ဖမ်းယူစားသောက်ခဲ့ကြပါသည်။

(၂) ပင်စည်မှထွက်ရှိသော အညိုရောင်အစေးသည် သားရဲတိရစ္ဆာန်များအတွက်အဆိပ်အတောက်ဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် တောင်ပစ်ဖိတ် ဒေသရှိ မုဆိုးများသည် လေး၊ မြားတံထိပ်ဖူးတို့၌ သရဖီပင်၏အစေးကို သုတ်လိမ်း၍ အမဲလိုက်ရာတွင် အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။

(၃) သရဖီပန်းရနံ့သည် အမူးအမောပြေစေနိုင်သောကြောင့် မူးဝေခြင်းနှင့် သည်းခြေရောဂါများအတွက် လည်းကောင်း၊ အဆစ်အမြစ်ရောင်ရောဂါ၊ ခေါင်းကိုက်ရောဂါနှင့် အပူလွန်ရောဂါများအတွက်လည်းကောင်း အသုံးပြုကြပါသည်။

(၄) အစေ့သည် ဦးရေပြားနှင့် ဆံသားကျန်းမာရေးအတွက် ကောင်းကျိုးပြုသဖြင့် တချို့နိုင်ငံများတွင် သရဖီပန်းအစေ့ကို အခြေခံ၍ ခေါင်းလိမ်းဆီအဖြစ် ထုတ်လုပ်ကြသည်။ အထူးသဖြင့် ဟာဝိုင်အီဒေသမှ ထွက်ရှိသော tamanu oil (ခေါ်) သရဖီပန်းအစေ့ ခေါင်းလိမ်းဆီကို လူကြိုက်များကြသည်။ ထို့ပြင်ရေစိုခံရောင်၊ အလှဆီ၊ အကြောပြေလိမ်းဆေးဆီ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဖိလစ်ပိုင်ကျွန်းဆွယ်ဒေသများတွင် ရှေးယခင်ကပင်သရဖီစေ့မှအဆီကိုထုတ်ယူ၍ မီးအိမ်လောင်စာဆီအဖြစ်လည်းကောင်း အသုံးပြုကြပါသည်။

(၅) အသားကို သာမန်နည်းဖြင့် အခြောက်ခံ၍ အသားသေအောင်ပြုလျှင် ကောက်ကျွေးတတ်သောကြောင့် ပေါင်းဖိုတွင် အခြောက်ခံမှသာလျှင် သစ်ကောင်းရနိုင်သည်။ သရဖီသားကို လှေစပ်ခြင်း၊ အိမ်ဆောက်ခြင်း၊ လှေရွက်တိုင်၊ လှည်းထမ်းပိုးစသည်တို့ ပြုလုပ်၍ အသုံးပြုကြသည်။

ပေါက်ရောက်ရာဒေသများ

အာဖရိကမူရင်းဒေသသစ်မျိုးဖြစ်ပြီး အင်ဒိုနီးရှား၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ မလေးရှား၊ ဖိလစ်ပိုင်၊ ထိုင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ၊ ဗီယက်နမ်စသည့် အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများ၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ တရုတ် (ဟိုင်နန်)၊ အိန္ဒိယတောင်ပိုင်း၊ ဂျပန်၊ သီရိလင်္ကာ၊ ထိုင်ဝမ်၊ အာရှပစိဖိတ်ဒေသ၊ ဩစတေးလျနိုင်ငံအပါအဝင် ကမ္ဘာ့အပူပိုင်းဒေသအားလုံးတွင် သဘာဝအတိုင်း ကောင်းစွာ ပေါက်ရောက်ရှင်သန်ကြသည်။

ဤအကြောင်းအရာများကို နိုင်းယုဉ်သိမြင်နိုင်ခြင်းအားဖြင့် အသွင်တူသော်လည်း မတူကွဲပြားသည့် ပုန်းညက်ပင်နှင့် သရဖီပင်တို့၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာများနှင့် အသုံးပြုပုံများကို လေ့လာသိရှိနိုင်ပါသည်။

ထို့ပြင် ပုန်းညက်ပန်းနှင့် သရဖီပန်းတို့၏အလှကို ရှေးမြန်မာစာဆိုတော်များစွာမှ တေးကဗျာအမျိုးအစားစုံလင်စွာဖြင့် တင်စားသီကုံးရေးသားခဲ့ကြပါသည်။ ယင်းစာဆိုတော်ကြီးများအနက်မှ အမျိုးသမီး စာဆိုတော်မယ်ခွေ၏ ဆယ့်နှစ်ရာသီအဲချင်းများတွင် တပေါင်းလဘွဲ့၌ - “နွေဦးမှတိမ်ခ၊ တောတောင်တလီ၊ မိုင်းဝေရီနှင့်၊ ကတ္တီပါပေါင်း။

ရွက်သစ်ကယ်လောင်း၊ ရွက်တောင်းပျို့လို့ ခက်ရုံမှဝေဝေ၊ ပုန်းညက် သရဖီ၊ ပန်းစုံညီနှင့်၊ သိင်္ဂီရောင်သွေး၊ ကြိုင်ကြိုင် ငယ်မွေးလို့၊ ငှက်ကျေးငယ်ခြေသည်၊ တောင်လေပြေ မုန်တိုင်းနှင့်၊ ရေလှိုင်းသံတိုး ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ စာဆိုတော် မောင်တူးမှ “ပုန်းညက် သရဖီ ပွင့်ချင်းညှီ၊ ရာသီလှည့်ပတ်၊ ကရကဋ် ၊ နတ်လည်းစက်လို၊ လဝါဆို ” ဟူ၍လည်းကောင်း အစရှိသဖြင့် လေ့လာဖတ်ရှုမှတ်သားခဲ့ရပါသေးသည်။

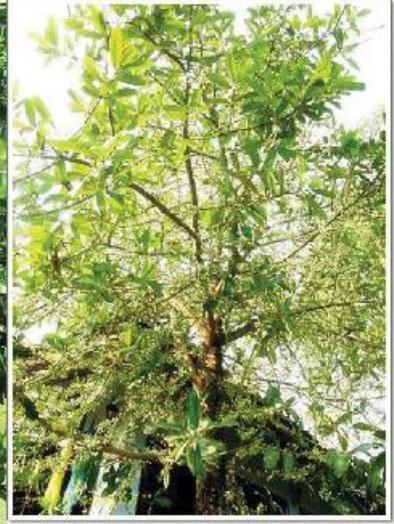
ကျမ်းကိုးစာရင်း-

- Jain and DeFilipps (1991), India
- conservation status – Least concern (LC) (IUCN-2017).
- Physio-chemical assessment of beauty leaf (*Calophyllum inophyllum*) as second-generation biodiesel feedstock , Energy Report , Volume 1, 2015.
- The Medicinal Plants of Myanmar
- Agriculture Corporation (1980)

ပုန်းညက်ပင်နှင့် သရဖီပင်တို့၏ ကွဲပြားခြားနားသောလက္ခဏာများ

ပုန်းညက်ပင်

သရဖီပင်

ပုန်းညက်ရွက်

သရဖီရွက်

ပုန်းညက်သီး

ပုန်းညက်ပွင့်

သရဖီပွင့်

သရဖီသီး

+++++

ဒေသခံ ပြည်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင် စီမံအုပ်ချုပ်သော စံပြသစ်တောများ တည်ထောင်ခြင်း မိတ်ဆက်

ဒေါက်တာ အင်ကြင်းနိုင်နှင့် FD-AFoCO Model Forest စီမံကိန်းအဖွဲ့

စံပြသစ်တောများ တည်ထောင်ရေး

မြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒနှင့်အညီ ထာဝစဉ်တည်တံ့စေမည့် သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်မှုစနစ် အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန် ပြည်သူလူထုပူးပေါင်းပါဝင်ရေးသည် အဓိကကျသည့် အားလျော်စွာ သစ်တောကျေးရွာများ၊ သစ်တောအနီးနားပတ်ဝန်းကျင်ကျေးရွာများနှင့် သစ်တောသစ်ပင်စိုက်ပျိုးပြုစုထိန်းသိမ်းရေးကို စိတ်ဝင်စားသော၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လိုသောကျေးရွာများကို စံပြသစ်တောကျေးရွာများနှင့် စံပြသစ်တောများအဖြစ် တည်ထောင်နိုင်ရန် ကူညီပံ့ပိုးပေးခြင်းဖြင့် ကောင်းမွန်သော အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။

စံပြသစ်တောကျေးရွာများနှင့် စံပြသစ်တောများသည် ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းအဖြစ်ဆောင်ရွက်နေသောကျေးရွာနှင့် သစ်တောများကို ရွေးချယ်ပံ့ပိုး ဆောင်ရွက်နိုင်သကဲ့သို့ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းမဟုတ်သော ကျေးရွာနှင့်သစ်တောများလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ သစ်တောများစိုက်ပျိုးပြုစုထိန်းသိမ်းခြင်းလုပ်ငန်းများနှင့် သစ်တောပြုန်းတီးခြင်းလျှော့ချနိုင်ရေးအတွက် သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့်အတူတကွ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန် အဓိကအချက်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များနှင့်အညီ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်နေသောကျေးရွာနှင့်သစ်တောများကိုရွေးချယ်ပြီး စံပြသစ်တောကျေးရွာများနှင့် စံပြသစ်တောများ ဖြစ်ပေါ်လာရေးကို နမူနာသရုပ်ပြဆောင်ရွက်ပါက ပိုမိုလွယ်ကူမြန်ဆန်စွာရလဒ်ကောင်းများ ရနိုင်မည် ဖြစ်သည်ဟုယူဆပါသည်။

စံပြသစ်တောများအတွက် အခြေခံသင့်သည့် အချက်များ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူဦးရေ ၅၄ သန်းကျော်အနက် ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းသည် ကျေးလက်ဒေသတွင် နေထိုင်ကြပြီး လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကို အဓိကအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအဖြစ်လုပ်ကိုင်ကြရသည်။ ကျေးလက်ပြည်သူများ၊ကျေးရွာများသည် နိုင်ငံတော်စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အခြေခံအကျဆုံးသောမိသားစုများ၊ အုပ်ချုပ်ရေးယူနစ်များဖြစ်သည်။ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု

နိုင်ငံတော်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မည်ဖြစ်သည်။ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရုံသာသက်မဟုတ်ပဲ စစ်မှန်သော ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုရရှိစေရေးအတွက် သစ်တောနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများကို ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်အဖြစ် ထည့်သွင်းပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် သစ်တောနှင့်ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲထိန်းသိမ်းရေး၊ လူမှုစီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတို့ကို ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မည့်စံပြသစ်တောများ၊ စံပြကျေးရွာများအဖြစ်ပေါ်ထွန်းလာစေရန်၊ ဖွံ့ဖြိုးလာစေရန်ကူညီပံ့ပိုးဆောင်ရွက်ကြရမည်ဖြစ်ပါသည်။

အောက်ဖော်ပြပါ ဝိသေသနလက္ခဏာများ၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများရှိသောကျေးရွာများကို စံပြသစ်တောကျေးရွာများအဖြစ် ရွေးချယ်ပံ့ပိုးကူညီဆောင်ရွက်ရန် စဉ်းစားပါကသင့်လျော်သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် စံပြသစ်တောကျေးရွာများနှင့် စံပြသစ်တောများ သရုပ်ပြတည်ထောင်ရာတွင် အောက်ဖော်ပြပါအချက်များနှင့် ကိုက်ညီစေရန် ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်သင့်သည် -

- ✦ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်း တည်ထောင်ပြီးဖြစ်သည့် ကျေးရွာများ
- ✦ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းတည်ထောင်ရန်ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် ကျေးရွာများ
- ✦ ကျေးရွာစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးအတွက် ကျေးရွာ ပတ်ဝန်းကျင် (၅) မိုင်ပတ်လည်အတွင်း ရနိုင်သမျှသော မြေနေရာတွင်သစ်တောသစ်ပင်များ၊ သီးနှံသစ်တောရောနှောစိုက်ခင်းများကို အစုအဖွဲ့ဖြင့် စည်းလုံးညီညွတ်စွာ စိုက်ပျိုးထိန်းသိမ်းခြင်းကို ဆောင်ရွက်သည့် ကျေးရွာများ
- ✦ ကျေးရွာစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးအတွက် ကျေးရွာ ပတ်ဝန်းကျင် (၅) မိုင်ပတ်လည်အတွင်း သဘာဝတောများ၊ ရေထိန်းတောများ၊ ရိုးရာအစဉ်အလာအရ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခဲ့သောတောများကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နေသောကျေးရွာများ
- ✦ ကျေးရွာပတ်ဝန်းကျင် (၅) မိုင်ပတ်လည်အတွင်း သားငှက်တိရစ္ဆာန်များ၏ နေရင်းဒေသများ၊ ရာသီ

အလိုက် ခေတ္တလာရောက်နားခိုရာ သဘာဝတော ကျွန်းများနှင့် ရေဝင်ဒေသများရှိသော ကျေးရွာများ မိမိလယ်ယာ၊ အိမ်ခြံဝန်းအတွင်း အိမ်ခြံ ဥယျာဉ် အဖြစ် ဟင်းသီးဟင်းရွက် စသည့် ရာသီသီးနှံများ၊ နှစ်ရှည်သီးပင်စားပင်များ၊ အရိပ်ရအပင်များအောင် မြင်စွာစိုက်ပျိုးထားသည့်ကျေးရွာများ၊ သီးနှံသစ်တော ရောနှောစိုက်ပျိုးခြင်းကို စနစ်တကျအကောင်အ ထည်ဖော်နေသော ကျေးရွာနှင့်အိမ်ထောင်စုများ

ကျေးရွာပြည်သူလူထုပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သော စံပြုသစ်တော လုပ်ငန်းများ

စံပြုသစ်တောကျေးရွာများသည် စဉ်ဆက်မပြတ် သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စံနှုန်းများနှင့်အညီ အောက် ဖော်ပြလုပ်ငန်းများကို လုပ်ငန်းအစီအစဉ်ရေးဆွဲပြီး စနစ် တကျ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်သည်-

- ◆ ကျေးရွာက စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်သော သစ်တော သယံဇာတများပမာဏတိုးပွားလာစေရန်၊ သစ်တော ဖုံးလွှမ်းမှုဧရိယာ တိုးပွားလာစေရန်အတွက် တစ်နိုင် တစ်ပိုင်စိုက်ပျိုးခြင်းမှသည် ကျေးရွာလူထုလှုပ်ရှားမှု အသွင်ဖြင့် စိုက်ခင်းများ၊ သစ်ပင်များပုံမှန်တိုးချဲ့စိုက် ပျိုးခြင်း၊ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်း ဧရိယာတိုးချဲ့ ဖွဲ့စည်းစီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း၊ ကျေးရွာအ တွင်းနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်အစဉ်အမြစ်စိမ်းလန်းစိုပြည် နေစေရန်၊ နှစ်စဉ်သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်း၊ သန့်ရှင်း သာယာလှပနေစေရန် စုပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- ◆ သစ်တောဖိတ်မျိုးစုံမျိုးကွဲများ ပေါကြွယ်ဝမှုတိုးပွားစေ ရန် သားငှက်တိရစ္ဆာန်များကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်

စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ စားကျက်များ၊ နားခိုရာနေရာ များ၊ နေရင်းဒေသများကို ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ သားငှက် တိရစ္ဆာန်များအတွက် သီးပင်စားပင်မျိုးစုံ ထည့်သွင်း စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ဘူမိရုပ်သွင်ထူးခြားသောနေရာဖြစ် ပါက စုပေါင်းထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း။

- ◆ ပိုးမွှားနှင့် အပင်ရောဂါကင်းသောသစ်တောများဖြစ် စေရန် သစ်တောများ ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ရေးအတွက် ဒေသမျိုးရင်းအပင်များကို ပိုမိုအလေးထားစိုက်ပျိုး ခြင်း၊ မျိုးစိတ်တစ်ခုတည်းကို များပြားကျယ်ပြန့်စွာ စိုက်ပျိုးခြင်းကိုရှောင်ရှားခြင်း၊ ဖြစ်နိုင်သမျှ ဒေသနှင့် ကိုက်ညီသော ဒေသရင်းမျိုးစိတ်များကို ရောနှော စိုက်ပျိုးခြင်း၊ မြေဆီလွှာကိုထိန်းသိမ်းသော၊ ကြွယ် ဝမှုကို အားပေးသော အပင်မျိုးစိတ်များ ထည့်သွင်း စိုက်ပျိုးခြင်း။
- ◆ သစ်တောများမှ သစ်နှင့်သစ်မဟုတ်သော သစ်တော ထွက်ပစ္စည်းများ စဉ်ဆက်မပြတ်ထုတ်လုပ်နိုင်ရေး အတွက် စနစ်တကျစိုက်ပျိုးခြင်း၊ ထုတ်လုပ်ခြင်းဖြင့် သစ်တောများ၏ ထုတ်လုပ်နိုင်မှုစွမ်းအားကို မြှင့် တင်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းခြင်း။
- ◆ နေရာဒေသအခြေအနေအလိုက် သစ်ပင်များစိုက်ပျိုး ခြင်း၊ သစ်တောများထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းဖြင့် လေပြင်းမုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ခြင်း၊ ရေကြီးခြင်း၊ မြေပြို ခြင်းစသည့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များမှကာကွယ် နိုင်မှုစွမ်းအားများ၊ ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများ တိုး ပွားစေရေးအတွက်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ လေကောင်း လေသန့်ရရှိရန်၊ ရေသယံဇာတများနှင့် မြေဆီလွှာ ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန်၊ စိုက်ပျိုးထိန်းသိမ်းခြင်း။
- ◆ ဒေသခံပြည်သူများနှင့် နိုင်ငံတော်အတွက် လူမှုစီး ပွားဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် မိမိတို့စီမံအုပ်ချုပ်သော သစ်တော များမှ သစ်နှင့်သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများ စဉ်ဆက်မပြတ် ထုတ်လုပ်သုံးစွဲနိုင်စေ ရန်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဒေသခံပြည်သူများ၏ ဝင်ငွေ နှင့်အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းတိုးပွားစေရန် ဆောင် ရွက်ခြင်း၊ ဝါး၊ ကြိမ် အပါအဝင် သစ်မဟုတ်သော

သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကိုအခြေခံပြီး တန်ဖိုးမြှင့် ထုတ်ကုန်များထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ဒေသခံပြည်သူအစု အဖွဲ့ပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ စုပေါင်းတည်ထောင် ခြင်း၊ သဘာဝကိုအခြေခံသည့် ခရီးသွားလုပ်ငန်း အပါအဝင် သစ်တောများကိုအခြေခံပြီး ဝန်ဆောင် မှုဆိုင်ရာ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း။

◆ သစ်တောများကို စနစ်တကျ စီမံအုပ်ချုပ်နိုင်ရန် ဥပဒေ၊ မူဝါဒနှင့်အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ မူဘောင် အ ထောက်အပံ့ရယူဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများအဖြစ် ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ခြင်း၊ (စိတ်ဝင်စားပါက ပုဂ္ဂလိက ကျွန်း စိုက်ခင်း၊ သစ်မာစိုက်ခင်း၊ စက်မှုကုန်ကြမ်းစိုက်ခင်း၊ နှစ်ရှည်စိုက်ခင်း စသည်တို့ကို တည်ထောင်ခြင်း)

ပံ့ပိုးကူညီမှုနှင့် ဒေသခံပြည်သူ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု

စံပြသစ်တောများ၊ စံပြသစ်တောကျေးရွာများ ဖြစ်ပေါ်လာစေရေးအတွက် သစ်တောဦးစီးဌာန၊ အစိုးရ မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံတကာစီမံကိန်းများ ၏ နည်းပညာနှင့် ရန်ပုံငွေကြေးအထောက်အပံ့များသည် မလွှဲမသွေလိုအပ်သည်။ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းညွှန်ကြားချက်များနှင့်အညီ သစ်တော ဦးစီးဌာနက ပံ့ပိုးကူညီရမည့်၊ ကူညီနိုင်သည့် နည်းပညာ နှင့်ပံ့ပိုးမှုများသာမက သစ်တောထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ ပိုမိုအောင်မြင်ရေး၊ ဒေသခံပြည်သူလူထု၏ အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ ပိုမိုတိုးတက်လာစေရေး၊ လူမှု စီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရေး၊ ကျေးရွာဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုး တက်စေရေးအတွက် အကူအညီအထောက်အပံ့များကို စနစ်တကျ ပံ့ပိုးသင့်သည်။ ကျေးရွာနှင့် သစ်တောများ အခြေအနေ၊ ဒေသခံပြည်သူများ၏ လိုအပ်ချက်၊ ပူးပေါင်း ပါဝင်မှု၊ စိတ်ဝင်စားမှု၊ တောင်းဆိုမှု၊ ဆန္ဒပြင်းပြမှု၊ စည်း လုံးညီညွတ်မှုတို့ပေါ်တွင် မူတည်ပြီး ကူညီပံ့ပိုးရမည့် နည်း လမ်း၊ နည်းပညာ၊ လှည့်ပတ် ရန်ပုံငွေကြေး အကူအညီ၊ လုပ်ငန်းနယ်ပယ်တို့ကို စဉ်းစားဆောင်ရွက်သင့်သည်။ သို့မှ သာ ထိရောက်အောင်မြင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

အလွန်အရေးကြီးသည့်အချက်မှာ ဒေသခံပြည်သူ များကိုယ်တိုင်က မိမိကျေးရွာနှင့်ပတ်ဝန်းကျင် စိမ်းလန်း စိုပြည်ပြီး ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လိုစိတ်၊ စိတ်အားထက် သန်စွာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လိုစိတ်၊ မိမိတို့ကျေးရွာအတွက် မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ဆောင်ရွက်ရမည်ဟူသော စိတ်ဓာတ်များ ရှိနေစေရန်ပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် စံပြသစ်တော ကျေးရွာများ၊ စံပြသစ်တောသတ်မှတ်တည်ထောင်မည့် ကျေးရွာဒေသခံပြည်သူလူထုအနေဖြင့် သစ်ပင်သစ်တော များက ပံ့ပိုးသော ဂေဟစနစ် ဝန်ဆောင်မှု အစစ်အမှန် တန်ဖိုးများကို နားလည်ဖို့လိုအပ်သည်။ သစ်ပင်သစ်တော

များကို ချစ်မြတ်နိုးဖို့လိုအပ်သည်။ စိုက်ပျိုးပြုစု ထိန်းသိမ်းဖို့ လိုအပ်သည်။ တစ်ဦးချင်းစီက အသိစိတ်ဓာတ်ရှိစွာဖြင့် သစ်တောသစ်ပင်များကို စိုက်ပျိုးထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ဖို့ လိုသလို အစုအဖွဲ့အလိုက်၊ ရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာ၊ မြို့ပြ ဒေသအလိုက်လည်း သစ်ပင်များစိုက်ပျိုးထိန်းသိမ်းဖို့လို အပ်သည်။ သစ်တောပြင်ပ တစ်အုပ်တစ်မစိုက်ခင်းများ၊ ကျေးရွာစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးစိုက်ခင်းများ၊ လမ်းဘေး ဝဲယာ စိုက်ခင်းများ၊ စိမ်းလန်းမြေများ တိုးပွားလာစေရေးအတွက် အင်တိုက်အားတိုက် အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ပူးပေါင်းပါဝင် စိုက် ပျိုးထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ကြရန် လိုအပ်ပါသည်။

AFoCO Model Forest စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ အောင် မြင်စေရေး

AFoCO Model Forest စီမံကိန်းက ပံ့ပိုးကူညီ အကောင်အထည်ဖော်သည့် ပြည်သူလူထုပူးပေါင်း ပါဝင် သော စံပြသစ်တောများ၊ စံပြသစ်တောကျေးရွာများတည် ထောင်ခြင်းလုပ်ငန်းများ အောင်မြင်စေရေးအတွက် မိမိတို့ လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ဒေသခံပြည်သူများ ပြည့်ပြည့်ဝဝ၊ ထိထိရောက်ရောက် ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်လာစေရန် အထူးအရေးကြီးပါသည်။ ဒေသခံပြည်သူများ ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်စေရန် သစ်တောများ၏ အရေးပါသောအခန်း ကဏ္ဍကို ပြည်သူတို့အတွင်း နိုးကြားသည့်အသိ ရှင်သန်နေ စေရန်ပညာပေးခြင်း၊ စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ခြင်းတို့ကို စဉ်ဆက် မပြတ် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည်။ သစ်တောထိန်းသိမ်း ရေးဆိုင်ရာ ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းကို နည်းလမ်းမျိုးစုံဖြင့် စဉ်ဆက်မပြတ် ဆောင်ရွက်ကြရမည် ဖြစ်သည်။

ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ရန် သစ်တောဦးစီးဌာန ဝန်ထမ်းများနှင့် ဆောင်ရွက်ရုံသာမက ဒေသခံပြည်သူ များထံမှ တက်ကြွနိုးကြားသော၊ အသိပညာ ပြည့်စုံသော၊ သစ်တောထိန်းသိမ်းရေးကို စိတ်ဝင်စားသော ကျေးရွာ လူငယ်၊ လူရွယ်များကို ရွေးချယ်ကာ ဆရာဖြစ်သင်တန်း များပေးခြင်း၊ ကျေးလက်တိုးချဲ့ပညာပေးရေးစီမံကိန်း ဝန်ထမ်းအဖြစ် တာဝန်ပေးခြင်း၊ ကျေးရွာအတွင်း လူငယ် အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားလူမှုရေးအသင်းအဖွဲ့များ၊ ကျောင်း သား ကျောင်းသူများကို သစ်တောထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ အသိပညာပေးရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်လာစေ ရန်၊ ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြုလာနိုင်စေရန် မြေတောင်မြှောက် ပံ့ပိုးကူညီခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ သစ်တော ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများကို ဒေသခံပြည်သူများ၏ နေ့စဉ် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း စီးပွားရေး၊ ဝင်ငွေတိုးပွား ရရှိစေ ရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ချိတ်ဆက်ပေးခြင်းအားဖြင့် စံပြ သစ်တောလုပ်ငန်းများ စဉ်ဆက်မပြတ် အောင်မြင်နိုင်မည် ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြလိုက်ပါသည်။

နောက်ကျောဖုံးမှအဆက် ➤

မြန်မာနိုင်ငံ၌ တွေ့ရှိရသည့် မြန်မာအမည် မှည့်ပြီး ဖြစ်သည့် ဝါးမျိုးစိတ်များမှာ --

- ၁။ ကြခတ်ဝါး Bambusa arundinaceae
- ၂။ ဝါးကြတ် Bambusa Binghami
- ၃။ သိုက်ဝါးကြီး Bambusa
- ၄။ ကြသောင်းတူ သိုက်တူဝါး Bambusa kyathaungtu.
- ၅။ ကြတ်ဝါး (ကျောင်းသား) Cephalostachyum burmanicum.
- ၆။ ကြသောင်းဝါး Cephalostachyum flavescens
- ၇။ ကသာဝါး Gigantochola kathanansis
- ၈။ ကချင်ဝါး Gigantochola kachlnensis
- ၉။ ကရင်ဝါး Melocanna bambusoides
- ၁၀။ ကရင်ဝါးကလေး Melocanna homeless
- ၁၁။ ကျောင်းဝါးအမည်း Oxytenanthera monadelph
- ၁၂။ ချင်းဝါး Chinmonobambusa khasiana
- ၁၃။ ဂျဝါး Bambusa palliida
- ၁၄။ ဆေးတံဝါး Phyllostachys sedan
- ၁၅။ ဆင်နင်းဝါး ၊ ဆင်သနဝါး Bambusa santana
- ၁၆။ တစ်ပင်တိုင်ဝါး Bambusa longispicula
- ၁၇။ တစ်ပင်တိုင်ဝါး Bambusa teres
- ၁၈။ တစ်ပင်တိုင်ဝါး Bambusa villosula
- ၁၉။ တင်းဝါး Cephalostachyun pergracile
- ၂၀။ တမြင်ဝါး၊ ကမြင်ဝါး Dendrochloa distans
- ၂၁။ တလဂူဝါး Gigantochloa compressa
- ၂၂။ တောင်ဂူဝါး Gigantochloa taungooensis
- ၂၃။ ထီးရိုးဝါး Thyrsostachys siamensis
- ၂၄။ ထားဝယ်ဝါး Neohauzeaua tauoyana
- ၂၅။ ပလောပီနံဝါး Bambusa nanak
- ၂၆။ ပတ်မထမ်းဝါး Bamboosa ventricular
- ၂၇။ ဘဝါး Phyllostachys baba
- ၂၈။ မြင်ဝါး Dendrocalamus strictus
- ၂၉။ မိုးကောင်းဝါး Gigantochola mogaungensis
- ၃၀။ မြင်ဝါး Dehdrocalamus menbranaceus
- ၃၁။ မြင်ဝါး Oxytenanthera housseusii
- ၃၂။ ယွန်းလောင်းဝါး Gigantochloa yunzalinensis
- ၃၃။ ရွှေဝါး Bambusa vulgaris
- ၃၄။ ရှမ်းဝါးဘိုး Dendrocalamus wabo
- ၃၅။ ဝါးချပ် Bambusa Bingham
- ၃၆။ ဝါးဘွဲ Bambusa affinis
- ၃၇။ ဝါးကြီး Bambusa copanlandi

- ၃၈။ ဝါးဖြူကလေး Bambusa olveriana
- ၃၉။ ဝါးမြင်း Bambusa griffithiana
- ၄၀။ ဝါးသပွတ် Bambusa marginata
- ၄၁။ ဝါးမင်း Bambusa waking
- ၄၂။ ဝါးဖြူ Gigantocholoa verticillata
- ၄၃။ ဝါးဖြူကြီး Gigantocholoa macrostachya
- ၄၄။ ဝါးတိုး Gigantochola apus
- ၄၅။ ဝါးယား Oxytenanthera nigrocilata
- ၄၆။ ဝါးကုပ် Oxytenanthera also - ciliary
- ၄၇။ ဝါးဘိုးအေး Dandrocalamus hovering
- ၄၈။ ဝါးနက် Gigantochola want
- ၄၉။ ဝါးဘိုး (ကြလိုဝါး) Dendrocalamus brandensianus
- ၅၀။ ဝါးနီ Dendrocalamus latiflorus
- ၅၁။ ဝါးနွယ် Dinochloa adaminaca
- ၅၂။ ဝါးနီဝါး Pseudostachyum polymophum
- ၅၃။ ဝါးခါး Pseudostachyum washable
- ၅၄။ ဝါးစွန်း Neohouzeaua dullard
- ၅၅။ ဝါးတင်းခ Cephalostachyum pallidum
- ၅၆။ ဝါးနွယ်ကုပ် Dinochloa compactiflora
- ၅၇။ ဝါးမည်း Dinochloa marginata
- ၅၈။ ဝါးဘ Cephalostachyum virgatum
- ၆၀။ ဝါးကြီး၊ ဝါးဘိုး Dendrocalamus virgatum
- ၆၁။ ဝါးဘိုးကြီး Dendrocalamus giganteus
- ၆၂။ ဝါးပိုးမျက်ဆန်ကျယ်ဝါး Dendrocalamus hamiltonii
- ၆၃။ ဝါးပျော Dendrocalamus longifimbriatus
- ၆၄။ ဝါးနက် Dandrocalamus longispathus
- ၆၅။ ဝါးဘိုးအေး Dendrocalamus messarii
- ၆၆။ ဝါးနွယ်၊ ဆင်နင်းဝါး၊ ဝါးသပွတ် Dinochola m'clellandi
- ၆၇။ သပွတ်ဝါး Neohauzeaua strictly
- ၆၈။ သနဝါး Thyrsostachys Oliver
- ၆၉။ သိုက်တူ မြင်တူဝါး Oxytenanthera parviflora
- ၇၀။ သာလောဝါး Bambusa thalaw
- ၇၁။ သိုက်ဝါး Bambusa tulda
- ၇၂။ သိုက်ဝါးကြီး Bambusa burmanica
- ၇၃။ သိုက်ဝါးဘိုး Bambusa kingiana စသည်တို့ ဖြစ်ကြသည်။ ကျန်ဝါးများမှာသိပ္ပံအမည်သာရှိပြီး မြန်မာ အမည်မရှိသေးသည့်ဝါးများ ဖြစ်ကြသည်။

မြန်မာ့ဝါးများ

ဦးဟုတ်လင်း

ကမ္ဘာပေါ်၌ ဝါးမျိုးစုပေါင်း Genus ၅၀ နှင့် ဝါးမျိုးစိတ်ပေါင်း Species ၇၉၀ ခန့်ရှိသည်ဟုခန့်မှန်း ရပါသည်။ ၎င်းတို့အနက် အရှေ့တောင်အာရှတိုက်တွင် ဝါးမျိုးစုပေါင်း ၃၀ နှင့် ဝါးမျိုးစိတ်ပေါင်း ၅၅၀ ရှိသည်ဟု ခန့်မှန်းထား သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဝါးမျိုးစုပေါင်း ၁၇ မျိုးနှင့် ဝါးမျိုးစိတ်ပေါင်း ၁၀၅ မျိုးကို တွေ့ရှိထားသည်ဟု ခန့်မှန်းရပါ သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ တွေ့ရှိရသည့် ဝါးမျိုးစုများမှာ -

- ၁။ Arundinaria
- ၂။ Bambusa
- ၃။ Cephalostachyum
- ၄။ Chiminobambusa
- ၅။ Dendrocalamus
- ၆။ Dendrochola
- ၇။ Dinocholoa
- ၈။ Gigantocholoa
- ၉။ Klemachloa
- ၁၀။ Melocanna
- ၁၁။ Neohouzeaua
- ၁၂။ Oxytenanthera
- ၁၃။ Phyllostachys
- ၁၄။ Pseudostachyum
- ၁၅။ Schizostachyum
- ၁၆။ Sinobambusa
- ၁၇။ Thyrsostachys တို့ ဖြစ်ကြသည်။

